

A una **VOZ**

El Coro de la UPV

25 años de música, amistad y familia

25 años CORO UPV

A una voz

El Coro de la UPV

25 años de música, amistad y familia

A una voz

El Coro de la UPV

25 años de música, amistad y familia

Inmaculada Moreno Valenzuela

Coordinadora

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

25.º aniversario del Coro de la Universitat Politècnica de València

mayo de 2001 – mayo de 2026

Una publicación de la Universitat Politècnica de València para celebrar el 25.º aniversario del Coro UPV, realizada con el apoyo y la financiación del Vicerrectorado de Arte, Ciencia, Tecnología y Sociedad.

La trayectoria del Coro de la Universitat Politècnica de València se construye también gracias a un trabajo constante que, aunque no siempre se ve sobre el escenario, hace posible cada ensayo, cada concierto y cada encuentro. Queremos expresar nuestro especial agradecimiento al Área de Acción Cultural del Vicerrectorado de Arte, Ciencia, Tecnología y Sociedad, por su acompañamiento y dedicación; gracias por coordinar la reserva de espacios, gestionar gradas, atender la gestión económica y administrativa, diseñar y difundir los materiales de comunicación y resolver, con profesionalidad y cercanía, las muchas necesidades que surgen en el día a día.

Detrás de cada actuación hay muchas horas de trabajo, coordinación y cuidado. Gracias por hacer posible que el Coro pueda centrarse en lo esencial: encontrarse, ensayar y compartir la música durante 25 años en la UPV.

Coordinación

Inmaculada Moreno Valenzuela

Diseño y maquetación

Enrique Mateo, Triskelion Diseño Editorial

Diseño de la cubierta

Mabel Roselló Vendrell

Fotografías y documentación gráfica

Archivo del Coro de la Universitat Politècnica de València

Edición

Editorial Universitat Politècnica de València

Ref.: 6920_01_01_01

1ª edición, 2026

ISBN: 978-84-1396-442-3 (versión impresa) ISBN: 978-84-1396-480-5 (versión electrónica)

DOI: https://doi.org/10.4995/9788413964805edUPV

© de los textos: sus autores

© de la cubierta: su autora

A una voz. El Coro de la UPV. 25 años de música, amistad y familia / A una veu. El Cor de la UPV. 25 anys de música, amistat i familia / Editorial Universitat Politècnica de València

Se permite la reutilización de los contenidos mediante la copia, distribución, exhibición y representación de la obra, así como la generación de obras derivadas siempre que se reconozca la autoría y se cite con la información bibliográfica completa No se permite el uso comercial y las obras derivadas deberán distribuirse bajo la misma licencia que regula la obra original

A mi Junta Directiva, por su compromiso, entrega y trabajo constante, que han hecho posible que este coro siga creciendo y mirando al futuro: a Clara, por su apoyo incondicional y por estar siempre ahí cuando más se necesita. A Conchi y a Ximo, por su buen hacer, su dedicación y el cariño con el que desempeñan cada tarea.

A nuestro director, José Francisco Sánchez Iborra, por guiarnos con sensibilidad, pasión y excelencia musical.

Y a todos los coralistas que, a lo largo de estos veinticinco años, han compartido su voz, su tiempo y su ilusión, construyendo juntos la historia del Coro UPV.

Con gratitud y afecto, porque este aniversario es el reflejo del esfuerzo, la amistad y la música que nos une.

ÍNDICE

Prólogo xi
José E. Capilla, *Rector de la Universitat Politècnica de València*

Unas líneas de reconocimiento y admiración al Coro de la Universitat Politècnica de València en sus 25 años de estelar camino 1
Justo Nieto, *Rector de la Universitat Politècnica de València de 1986 a 2004*

Celebración del 25.º aniversario del Coro de la Universitat Politècnica de València 3
Carlos Gracia López

Felicitaciones al Coro UPV 17
Javier Rodrigo Ilarri

Recuerdos y aprendizajes en el Coro UPV 21
Diego Carrión Robles

El inicio del Coro de la UPV 25
J. Jaime Gómez Hernández

La música coral como vínculo, memoria y emoción compartida 33
Lourdes E. Aznar Mas

Cuando la Universitat canta al unísono 41
Cristina Contreras Zamorano

25 años de música coral en la UPV 45
José Francisco Sánchez-Iborra

«No puedo, tengo ensayo» 49
Pepa Marín Molina

El coro es una gran familia 55
Rosa Medina

Una vida en común al compás del coro 59
Carlos Gala e Isabel Silvestre

La emoción de pertenecer a un coro 65
Rosa Maria Belda

Coro UPV: una sola voz 69
Fernando Carregal Manzano

Voces con historia: 25 años del Coro UPV 73
Cristina Miquel

25 años del Coro UPV 77
Vicente Juan-Senabre Pérez

¿Por qué estoy en el Coro UPV? 81
R. B. V.

Nuevas voces, una misma familia 85
Joséphine Fardel, Rosario Montiel Domínguez, Dorothy Chang, Mirjam Roessler

Coro UPV presente y futuro 89
Inma Moreno Valenzuela

Presidentes y Directores del Coro UPV a lo largo de estos 25 años 95
Presidentes
Directores

Coralistas que han formado parte de las juntas directivas a lo largo de estos 25 años 96
Vicepresidentes, tesoreros, secretarios y vocales
Jefes de cuerda
Maestros de cuerda

Actuaciones destacadas 98

Viajes nacionales e internacionales destacados 102

Vídeos de conciertos 105

Galería de fotos 108

Actos institucionales, ensayos, meriendas, excursiones, carteles y más 141

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

PRÓLOGO

25.º aniversario del
Coro de la Universitat Politècnica de València

La historia de las universidades no se circunscribe únicamente a sus espacios más visibles y tradicionales —aulas, laboratorios, áreas de investigación o despachos—, ni se construye exclusivamente sobre la base de su actividad formativa e investigadora. Se construye también con las ceremonias y rituales, y en aquellos espacios y momentos en que el conocimiento se encuentra con la sensibilidad, donde la técnica dialoga con el arte y donde la comunidad universitaria se reconoce a sí misma más allá de su actividad académica. En ese territorio compartido, fértil y profundamente humano, se inscribe la música coral.

Celebrar el vigésimo quinto aniversario del Coro de la Universitat Politècnica de València es, por tanto, celebrar mucho más que la trayectoria de una agrupación musical. Es conmemorar un cuarto de siglo de convivencia, de compromiso colectivo y de construcción de identidad universitaria a través de la cultura.

BY-NC-SA

> Durante el Renacimiento y la Edad Moderna, la música coral evolucionó en paralelo al desarrollo de las instituciones académicas europeas

La relación entre universidad y música coral hunde sus raíces en los propios orígenes de la institución universitaria en Europa. En la Edad Media, las primeras universidades —como Bolonia, París u Oxford— surgieron en un contexto estrechamente vinculado a la Iglesia, donde el canto litúrgico, especialmente el gregoriano, formaba parte de la vida cotidiana y de la formación. En este entorno, el canto colectivo no solo cumplía una función religiosa, sino también pedagógica y comunitaria, contribuyendo a la cohesión de estudiantes y maestros y al desarrollo de un sentimiento de pertenencia.

Más tarde, durante el Renacimiento y la Edad Moderna, la música coral evolucionó en paralelo al desarrollo de las instituciones académicas europeas. En universidades como Cambridge, la tradición coral se consolidó a través de las capillas de sus *colleges*, donde los estudiantes participaban activamente en la interpretación musical, dando lugar a una práctica que se ha mantenido, con distintas formas, hasta nuestros días. Esta continuidad ha convertido al entorno universitario de Cambridge en uno de los grandes referentes internacionales de la música coral.

En el contexto del origen de las universidades españolas, en la Universidad de Salamanca, la actividad musical estuvo igualmente presente, en estrecha relación con las instituciones eclesiásticas, reflejando el papel central que la música desempeñaba en la vida cultural y académica de la época. Y ya en el siglo XIX, con la consolidación de la universidad moderna, surgen numerosas sociedades corales vinculadas al ámbito académico, especialmente en el mundo anglosajón y centroeuropeo. Estas agrupaciones dejan de estar exclusivamente ligadas al ámbito religioso, configurándose como espacios de encuentro cultural, expresión artística y vida social universitaria. Es aquí donde el coro universitario se consolida como una de las formas más significativas de participación colectiva de la comunidad universitaria, anticipando algo que acompañará a las

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

ceremonias y ritos universitarios, trascendiendo la vida que se desarrolla en aulas, seminarios y claustros.

El coro universitario no es algo que simplemente se añade a la universidad: la acompaña y nos deleita en momentos de celebración o conmemoración. Diversos estudios sobre historia de la música y de la universidad —son reseñables los trabajos de John Potter sobre la tradición coral en Inglaterra o los análisis de Reinhard Strohm sobre música y cultura en la Europa moderna— coinciden en destacar que el canto colectivo ha sido una herramienta clave para la construcción de comunidad y para la transmisión de valores compartidos dentro de las instituciones académicas. Porque, en realidad, el coro no es un elemento accesorio de la vida universitaria, sino parte esencial de su liturgia académica. De la misma forma que puede decirse que las actividades culturales —y en particular la música— juegan un papel importante en la educación superior, en lo que se refiere al desarrollo de competencias transversales como el trabajo en equipo, la disciplina, la creatividad o la inteligencia emocional. Cuestiones hoy de máxima actualidad.

El Coro de la Universitat Politècnica de València se inscribe en esa tradición rica y profundamente arraigada en la universidad. Somos una universidad joven, pero enraizada con firmeza en los valores y tradiciones históricas de las universidades europeas, e integramos valores, cultura y experiencias que han acompañado a la vida académica durante siglos. Nuestra juventud hereda e integra, paradójicamente, la tradición, trayectoria y éxitos de algunos de los centros que hoy son emblemáticos en la UPV, como lo es nuestro pilar más antiguo, la Facultad de Bellas Artes, que arranca hace casi 260 años, en plena Ilustración, y que es un ejemplo de convergencia de la ciencia, las tecnologías, las ingenierías y las artes. Podría decirse que ese espíritu se ha mantenido a lo largo de la historia de la UPV en cada paso, en cada innovación y en el desarrollo de cada nueva iniciativa. Desde luego, el nacimiento de nuestro coro está en esa

> El coro no es un elemento accesorio de la vida universitaria, sino parte esencial de su liturgia académica

 BY-NC-SA

> Eché las partituras en la maleta como quien lleva un secreto guardado para el momento oportuno

convergencia, y resulta interesante observar cómo conecta en su origen con la fuerte internacionalización de nuestra universidad.

En una reciente publicación de la UPV, *Memoria Viva 1986-2004, Tomo II,* se describen de forma entrañable, recordando anécdotas que nos conectan con la Universidad de Guanajuato, en México, los orígenes de nuestro coro. Todo comenzó en noviembre del año 2000, durante un viaje a dicha universidad en el que se impartía un programa de doctorado dirigido por el profesor Carlos Gracia, cuando llegó el momento de investir al primer grupo de nuevos doctores. Fue el propio rector Nieto quien decidió celebrar el acto de investidura allí, al otro lado del Atlántico, en los espacios de una universidad cuyo origen está ligado a un centro educativo fundado en el siglo XVIII, hoy la Universidad de Guanajuato. Se organizó el acto para mantener los rituales e indumentarias tradicionales propios de una ceremonia académica, pero —según relatan quienes lo vivieron— faltaba algo que la Oficina del Rector no previó: los cantos propios del acto. El profesor Gracia fue consciente de ello y decidió incluir los cánticos tradicionales *Gaudeamus Igitur* y *Veni Creator*. En la publicación citada se recoge su testimonio: «Eché las partituras en la maleta como quien lleva un secreto guardado para el momento oportuno y, junto con un grupo de amigos mexicanos, ensayamos la víspera esas piezas, que interpretamos durante la investidura contribuyendo a que el acto luciera, reforzando la relación institucional».

Este es el origen de nuestro coro, pues a la vuelta a España el rector propuso al profesor Gracia el reto de constituir el Coro de la UPV. Así, en febrero de 2001, se lanzó una convocatoria a la comunidad universitaria a la que acudieron más de setenta personas que se unieron al proyecto. Apenas tres meses después, el 24 de mayo de 2001, quedaba oficialmente reconocido. Desde entonces ha reunido a un entrañable grupo de miembros de nuestra comunidad universitaria, junto con colaboradores externos, que han desarrollado un extraordinario desempeño artístico, participando en innumerables actos de la institución y

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

proporcionando ese acompañamiento tradicional, entrañable y brillante que se echó en falta en aquel acto en Guanajuato.

Hoy puede decirse, después de estos 25 años, que el coro ha sido parte de la construcción de una universidad que ha ido madurando, incrementando de forma constante sus estándares de calidad y su relación con el entorno, sin olvidar sus orígenes, sus tradiciones y su compromiso con el arte y la cultura. El coro es, sin duda, una de esas realidades que hoy consideramos imprescindibles. Desde aquí, nuestro reconocimiento a aquel grupo inicial que, bajo la dirección del profesor Gracia, inició una trayectoria que alcanza ya el cuarto de siglo, así como al rector que tuvo el acierto de promover y acompañar aquella iniciativa.

Más tarde, bajo la dirección de José Francisco Sánchez Iborra, cuya sólida formación y amplia trayectoria avalan un proyecto artístico de gran calidad, el coro ha desarrollado un repertorio diverso y exigente, incluyendo obras contemporáneas de relevancia internacional y colaboraciones con distintas orquestas. Esta aproximación refleja la ambición artística de la agrupación y su compromiso con la innovación y la apertura cultural.

> El coro es la suma de individualidades que, al unirse, construyen algo mucho mayor, algo que trasciende a cada una de las voces que lo componen

Si reflexionamos al respecto, la música conecta directamente con la filosofía de trabajo que las universidades intentamos transmitir a nuestro estudiantado mediante el aprendizaje de competencias transversales. Como apuntaba Yehudi Menuhin, «la música crea orden a partir del caos». El coro es precisamente eso: la suma de individualidades que, al unirse, construyen algo mucho mayor, algo que trasciende a cada una de las voces que lo componen. Y si hay algo que define verdaderamente al Coro de la Universitat Politècnica de València es su capacidad para generar comunidad.

En una universidad como la nuestra, caracterizada por la excelencia en ámbitos científicos y tecnológicos, iniciativas como el coro desempeñan un papel fundamental. Nos recuerdan que la formación integral del estudiantado no puede limitarse a la

 BY-NC-SA

> Su intervención transforma el ambiente, eleva el significado del acto y refuerza ese sentimiento compartido de pertenencia que define a una institución universitaria

adquisición de conocimientos técnicos, sino que debe incorporar también experiencias que fomenten la sensibilidad, la colaboración, el compañerismo, el trabajo en equipo y el sentido de pertenencia. El coro es, en este sentido, un espacio privilegiado donde confluyen estudiantes, personal docente e investigador, personal de administración y servicios, y personas vinculadas a nuestro entorno.

Como rector de la Universitat Politècnica de València, he tenido la oportunidad de participar —y en los últimos cinco años, de presidir— un número ya casi innumerable de actos académicos. En todos ellos, el Coro UPV ha estado presente, aportando algo que va mucho más allá del acompañamiento musical. He podido sentir cómo su intervención transforma el ambiente, eleva el significado del acto y refuerza ese sentimiento compartido de pertenencia que define a una institución universitaria. En muchos de esos momentos, el coro no solo ha acompañado la ceremonia: la ha dotado de sentido.

Además, el Coro UPV contribuye a proyectar la imagen de la Universidad hacia la sociedad. Cada actuación es una oportunidad para mostrar no solo la calidad artística de la agrupación, sino también los valores que definen a nuestra institución: compromiso, esfuerzo, creatividad y vocación de servicio público. En un contexto en el que las universidades compiten también en el ámbito de la reputación y la proyección internacional, iniciativas culturales como esta se convierten en auténticos embajadores de la marca UPV. Como señalaba Platón, «la música eleva el alma por encima de las palabras», y es precisamente esa capacidad la que permite al coro elevar el significado y la relevancia de nuestras ceremonias académicas, dotándolas de una dimensión más profunda, simbólica y compartida.

No es casual que muchas de las universidades más prestigiosas del mundo cuenten con coros de gran tradición.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

Estas agrupaciones no solo enriquecen la vida cultural interna, sino que refuerzan la identidad institucional y generan un sentimiento de orgullo compartido entre sus miembros. En este sentido, el Coro de la Universitat Politècnica de València forma parte de una larga y valiosa tradición que trasciende fronteras y épocas.

Al mirar atrás, estos veinticinco años nos hablan de constancia, de ilusión y de compromiso. Nos hablan de personas que, a lo largo del tiempo, han dedicado su talento y su esfuerzo a mantener viva esta iniciativa. A todas ellas —fundadores, directores, coralistas, colaboradores— quiero expresar mi más sincero reconocimiento y agradecimiento.

Pero este aniversario no es solo una ocasión para la memoria. Es también, y sobre todo, una invitación a mirar hacia el futuro. En un mundo cada vez más complejo y cambiante, las universidades están llamadas a desempeñar un papel clave no solo en la generación de conocimiento, sino también en la construcción de sociedades más cohesionadas, más creativas y más humanas. En este desafío, la cultura —y la música en particular— seguirá siendo una herramienta imprescindible.

Estoy convencido de que el Coro de la Universitat Politècnica de València continuará creciendo, adaptándose a los nuevos tiempos y manteniendo viva esa esencia que lo ha definido desde su creación: la pasión por la música y el compromiso con la comunidad.

Que este vigésimo quinto aniversario sea, por tanto, no solo un punto de llegada, sino también un nuevo punto de partida.

Un punto de partida para seguir construyendo, a través de la música, aquello que define a una verdadera universidad: una comunidad viva, unida no solo por el conocimiento, sino también por la emoción, la cultura y el sentido compartido de pertenencia.

En nombre de la comunidad universitaria, de nuevo, nuestro agradecimiento, reconocimiento y deseo de una brillante trayectoria futura.

José E. Capilla
Rector de la Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

UNAS LÍNEAS DE RECONOCIMIENTO Y ADMIRACIÓN AL CORO DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA EN SUS 25 AÑOS DE ESTELAR CAMINO

Son frecuentes en la Universidad las manifestaciones culturales, musicales, artísticas, corales... De todas ellas, el coro sinfónico es la más fiel al concepto universitario de alma mater. Un coro universitario es un conjunto o agrupación de brillantes maestros, que son madre nutricia de un objetivo sinfónico magistral, lo mismo que el objetivo de una universidad, una academia de eruditos maestros que son, como Sócrates decía: «comadronas y madres nutricias, al mismo tiempo, para alimentar y dar a luz aquello que ya el alumno previamente sabía».

BY-NC-SA

> Inició hace veinticinco años un compromiso trabajado, solidario y honesto, del que somos orgullosos fedatarios

Todo empezó con el profesor Carlos Gracia, que ilusionó a muchas sensibilidades, o ¿fue al revés?, que había un colectivo sensibilizado por el aire, que estaba esperando a Carlos Gracia.

Hay unos cantes jondos que dicen así:

«... Los aires llevan mentiras
y quien diga que no miente
que diga que no respira...»

También se podría decir:

.... Los aires llevan armonías
y quien diga que no las oye
que diga que no respira...

Ya sea por arpegio o por armonía, ya sea porque vinieron a la llamada de Carlos Gracia o porque ya le esperaban, se inició hace veinticinco años un compromiso trabajado, solidario y honesto, del que somos orgullosos fedatarios.

Solo hay una circunstancia a cuidar, y es que cuando un coro universitario tiene, como el que nos ocupa, tan elevado magisterio, es relativamente fácil (y por descuido, naturalmente) cambiar «el Coro de la UPV» por «la UPV del Coro». En cualquier caso, todo queda en casa.

Enhorabuena a todas las sensibilidades que han hecho posible que esta fantasía sea real.

Justo Nieto
Rector de la Universitat Politècnica de València de 1986 a 2004

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

CELEBRACIÓN DEL 25.º ANIVERSARIO DEL CORO DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

MAYO DE 2001-MAYO DE 2026

Gran alegría es celebrar un 25.º aniversario de algo que nos ha hecho disfrutar, compartir buenos momentos, vivir nuevas experiencias... Eso es hoy el Coro UPV.

Los que dejaron el coro hace tiempo, pero su paso no fue vano, también van a sentirse cómplices del crecimiento que ha alcanzado nuestro coro. No solo es nostalgia por lo vivido, es sobre todo un sentimiento real de pertenencia al grupo y participación en su historia.

Por eso esta celebración implicará al menos a medio millar de personas que en esos veinticinco años pudieron desfilar por el coro y aportar su tiempo, su esfuerzo, su ilusión y su entrega. Entrega al compañero, a la cuerda que compartían, al conjunto de voces con las que armonizaban, al director que les conducía y a la música que les rodeaba.

Las claves que explican la consolidación del Coro UPV cuando alcanza ahora veinticinco años de existencia son fundamentalmente estas:

- La música coral tiene su duende. Las voces se armonizan, se apoyan, se alimentan, se necesitan. Consigue lo que uno solo no puede hacer.

 BY-NC-SA

- El canto permite expresar bien los sentimientos y generar emociones con un lenguaje universal que no se ha inventado, sino descubierto.
- Un coro potencia la comunicación, la solidaridad, la ilusión y la imaginación.
- La UPV por su estructura, composición y dimensión es una institución idónea para albergar un coro, sobre todo cuando apuesta decididamente por la cultura y las artes.
- La buena dirección musical, el repertorio de obras bien elegido y las actuaciones frecuentes no han faltado.

Queridos coralistas en activo, ahora me pedís unas páginas para el libro del 25.º aniversario que queréis editar. Con gusto voy a hacerlo y quizá desvele circunstancias y hechos menos conocidos del momento inicial.

Vamos a recordar los comienzos: por qué se planteó, por qué se fundó y cómo se hizo.

POR QUÉ SE PLANTEÓ

Todo comenzó en noviembre del año 2000. La UPV tenía entre sus programas de doctorado el que ofrecía mi departamento (Mecanización y Tecnología Agraria). Dentro del acuerdo de colaboración firmado en 1992 con la Universidad de Guanajuato (México), se estaba impartiendo el citado programa para egresados y profesores de la universidad mexicana. Llegó el momento de investir al primer grupo de nuevos doctores, que en meses anteriores habían leído sus tesis doctorales. Nuestro rector, Justo Nieto, en un gesto de amistad y apoyo a la institución mexicana, decidió celebrar el acto de investidura en la propia Universidad de Guanajuato.

Acompañado con personal de su equipo y conmigo como director del programa emprendimos viaje. Quiso además obsequiar a la universidad mexicana con los trajes académicos —toga, muceta, birrete y guantes— necesarios para que las investiduras reflejasen mejor la tradición centenaria de las universidades españolas: el mismo ritual y la misma indumentaria. Pero a mi juicio, faltaba algo importante que la Oficina del Rector no previó: los cantos propios del acto. Así, eché a la maleta las partituras de *Gaudeamus igitur* y *Veni Creator,* y guardé la sorpresa hasta el momento de la ceremonia. Con un grupo de amigos mexicanos, ensayamos la víspera esas piezas. Definitivamente, el acto lució, sorprendió y reforzó la relación institucional, que era el objetivo perseguido.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

En el viaje de regreso, la conversación con Justo recaló en algún momento en mi afición a la música coral desde los años mozos. No podía ocultarle cuanto había disfrutado con esa actividad y particularmente la grata experiencia de los diez últimos años dirigiendo un coro en el Camp de Morvedre con medio centenar de voces, actuando a lo largo y ancho de la Comunidad Valenciana. Entonces Justo lanzó una pregunta que en cierto modo era una propuesta desafiante: «Carlos, ¿y por qué no formas un coro propio de nuestra UPV?». Él me conocía lo suficiente para saber que tomaría la propuesta en serio, y para alcanzar el objetivo no regatearía esfuerzos. Recíprocamente, yo conocía bien a Justo y no dudaba que su apoyo no me iba a faltar y en cualquier caso respetaría mi decisión.

POR QUÉ SE FUNDÓ

Construir un coro en la Universidad y para la Universidad suponía dedicar mucho tiempo a pensar, gestionar, comunicar, convencer, organizar, y sobre todo cómo hacerlo para ilusionar y demostrar las ventajas que reportaría, tanto para la institución como para los participantes.

Comprendí que no se trataba de modelar un coro de cámara. Tampoco un recurso artístico más de la UPV. Debía ser un coro participativo que refleje y represente la totalidad de la comunidad universitaria.

Para llevarlo a cabo hay que conocer bien el mundo universitario, y, particularmente, la UPV, y asimismo conocer el mundo de la música coral.

Mi conocimiento de la UPV

Profesor desde octubre de 1967 en la Escuela de Ingenieros Agrónomos, director de la Escuela de Ingeniería Técnica Agrícola y miembro de la Junta de Gobierno de la UPV, catedrático de universidad en 1977, director del Departamento de Mecanización

Entonces Justo lanzó una pregunta que en cierto modo era una propuesta desafiante: «Carlos, ¿y por qué no formas un coro propio de nuestra UPV?»

 BY-NC-SA

y Tecnología Agraria durante veinte años, he pertenecido durante varios años, no simultáneos, a comisiones centrales de la UPV, entre ellas, la Académica, la de Investigación, la de Doctorado, la de Estructuras y la de Estatutos.

Por tanto, en el 2001 llevaba 34 años de servicio en la UPV. Conocía y participaba activamente en su funcionamiento, organización, fines y objetivos.

Mi relación con la música coral

Mis conocimientos de teoría de la música, solfeo y armonía los he adquirido de modo libre y con el apoyo de profesores músicos.

En los años 90, durante quincenas de julio, he seguido en el Conservatorio Superior de Música del Alto Palancia (Segorbe) cursos intensivos, «Introducción a la dirección coral» con Eduardo Cifre Gallego, Adrián Cobo Gómez y Carmen Cruz Simó, destacados profesores de dirección coral, en Valencia, Madrid y Canarias, respectivamente. Asimismo, clases de «técnica vocal» con Margarita Fernández Darós, catedrática de canto del Conservatorio de Castellón.

En mi juventud, durante los estudios universitarios, pertenecí al Orfeón Universitario de Valencia. Era su fundador y director Jesús Ribera Faig, extraordinario líder y persona. Recién llegado pude participar en tres grandes acontecimientos del Orfeón en 1960: el estreno en España de la obra sinfónica *Carmina Burana* de Carl Orff, el 21 febrero en el Teatro Principal de Valencia; el festival internacional Eisteddfod de coros universitarios, en julio, en Llangollen (Gales, Reino Unido); la primera edición del concierto navideño «El mundo canta ante una cuna». Esas experiencias musicales y humanas que siempre he tenido presentes. En buena parte han sido la semilla que dio sus frutos, tras una latencia de 20 años (1966-85).

Cuando mi trabajo profesional y mi familia numerosa me dieron un respiro, allá por los años 80, volví a la práctica de la música coral. En 1990 fundé y dirigí por diez años la coral Sant Jaume de Petrés, del Camp de Morvedre, con más de cuarenta voces y cerca de cien actuaciones en localidades valencianas principalmente.

Por tanto, disponía del conocimiento necesario sobre la UPV y sobre la práctica de la música coral para fundar el Coro de la UPV, y así se hizo.

CÓMO SE HIZO

La tarea que, en pocos meses, había que realizar se resume en los siguientes puntos:

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

Difusión de la idea y pruebas de voz

A través del correo, en de febrero de 2001, lancé una convocatoria abierta a profesores, personal técnico y de servicios y alumnos, anunciando la formación inmediata del Coro UPV.

Acudieron más de medio centenar, algunos de ellos con una sólida formación musical e incluso estudios de canto. Eso fue un balón de oxígeno estimulante. Muy pocos fueron los no admitidos en la prueba y clasificación de voz, quizá media docena. Estábamos en el km 0 y no se podía renunciar a nadie, salvo que sus limitaciones fueran tan evidentes que el propio interesado lo admitiera.

Incorporar refuerzos

El hecho de haber dirigido y compartido coros me daba la oportunidad de incorporar refuerzos próximos a mi estilo y en los que podía apoyarme. Estos «colaboradores» externos son una figura que se hacía constar en los estatutos estableciendo un porcentaje límite frente al número total de coralistas.

Provisión de medios

Desde la Oficina de Asuntos Generales y del Vicerrectorado de Cultura tramité la autorización urgente para disponer una tarde por semana, a partir de las seis, del salón actos y sus dependencias auxiliares en el edificio Nexus. Iba a ser el lugar de ensayo y asamblea. Conseguí también un pequeño presupuesto para adquirir un teclado y un equipo de grabación y reproducción para, en los primeros meses grabar audios de las partichelas y facilitar el aprendizaje a los que no les era posible su lectura musical.

Elección de maestros de cuerda, junta directiva provisional y otros encargos

Era una tarea básica y necesaria para acelerar en lo posible la fase de formación del coro. Destaco particularmente a los maestros de cuerda que fueron una ayuda insustituible y eficaz en esos meses: Ruth, Marina Sender, Javier Rodrigo y Pedro Cruz.

“Acudieron más de medio centenar, algunos de ellos con una sólida formación musical e incluso estudios de canto. Eso fue un balón de oxígeno estimulante

 BY-NC-SA

En esa pieza hay un verso que, refiriéndose a la pareja, dice .... *codo a codo somos mucho más que dos*. Era el mensaje que el coro como unidad quería transmitir al rector. Definitivamente, el plácet del rector se había conseguido

Los ensayos y el repertorio

No había que perder semanas. En marzo ya andábamos con los ensayos. Primero fueron piezas de música profana y populares, atractivas, de diferentes épocas y estilos, y sabiendo de su efecto motivador en cantantes aficionados. Después se incorporó el programa de Navidad para ese año 2001 y más tarde el de música sacra, que se estrenó en marzo del 2002.

En resumen, las piezas que el coro ensayó conmigo desde marzo 2001 a junio 2002, y que llevamos a los programas de actuación en ese periodo fue un total de treinta, aprendidas en cuarenta ensayos semanales aproximadamente.

El plácet de Justo Nieto

Habían transcurrido dos meses desde el primer ensayo y ya teníamos tres o cuatro piezas para mostrarlas ante el rector. Nos citamos el miércoles 24 de octubre en la Cafetería La Vella. Al término de la merienda con una selección de veinte a treinta coralistas cantamos, entre otras, la canción *Te quiero* de Canfiano con letra del uruguayo Mario Benedetti. En esa pieza hay un verso que, refiriéndose a la pareja, dice .... *codo a codo somos mucho más que dos*. Era el mensaje que el coro como unidad quería transmitir al rector. Definitivamente, el plácet del rector se había conseguido.

Entonces había que redactar los estatutos como asociación interna de la UPV

Eso nos permitía regular la situación institucional y conseguir el apoyo económico para gastos ordinarios que incluyan el pago de un director profesional externo.

Se hizo una pequeña comisión de estatutos y en poco tiempo estaban listos y aprobados por la asamblea del coro. Se presentaron a la Junta de Gobierno y fueron

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

aprobados el 25 de octubre de 2001. Ahora sí que estaba registrado el coro. Ya es una asociación interna de la UPV.

El *casting* de directores

El artículo 28 de los Estatutos dice: «El director podrá ser externo a la comunidad universitaria, y en ese caso no sería miembro de la asociación».

El *casting* lo planteé así. Se dio difusión y plazo. Se presentaron tres candidatos: Cristina Contreras, Rafael Sánchez Mombiedro y Constantino Martínez-Orts. Los dos primeros con magníficos currículos. El tercero con un expediente musical y unas condiciones excelentes para la dirección e iniciándose en el campo profesional a sus veinticuatro años.

Llamé cada semana a uno de ellos para que acudiera la tarde que el coro ensayaba. Aproveché tres obras ya vistas para la próxima Navidad, destinando una a cada director visitante, así se les comunicó. Me parece recordar que a Cristina le asigné la venezolana *Alegres pregonan*, a Rafael la valenciana *Sant Josep se fa vellet* y a Tino *Slava vychnnih bogou*. Cada uno oyó al coro cantar la pieza asignada, dirigida por mí. Después el candidato trató de explicar al coro mejoras y matices a tener en cuenta y dirigió con sus indicaciones la interpretación de la pieza nuevamente. Así los coralistas podían formar criterio sobre el magisterio musical del candidato. Y este, a su vez, captaba y valoraba el nivel de la masa coral para su interés profesional. Como anécdota, recuerdo el comentario que nos hizo Tino, elogioso y simpático como era, cuando el coro interpretó, de inicio, la pieza asignada *Slava vychnnih bogou* antes de su intervención: «Carlos esto ya no se puede mejorar». El gran Tino es actualmente el afamado creador y director musical de la Film Symphony Orchestra, compañía sinfónica, con noventa instrumentistas, creada en 2012. Tuvimos unos candidatos de lujo para el puesto de director. Hecho el escrutinio de votos de los coralistas el resultado fue: primera Cristina Contreras, segundo Rafael Sánchez Mombiedro y tercero Constantino Martínez.

> Recuerdo el comentario que nos hizo Tino, [...] «Carlos, esto ya no se puede mejorar»

 BY-NC-SA

> Para mantenerse y crecer necesita la actuación en público. Es la puesta de largo, el momento esperado, el destino de los ensayos, el auditorio que nos juzga, el aplauso que nos dedica, el cómplice que nos espera

La propuesta de colaboración de la catedrática Cristina Contreras como nueva directora del coro la presentamos en el Vicerrectorado de Cultura para que constara en el presupuesto del año 2002. Sin embargo, por cuestiones administrativas que desconozco, la efectividad del pago no llegó hasta el comienzo del curso 2002-2003.

LAS ACTUACIONES TOMAN PROTAGONISMO

Siempre he creído que un coro de aficionados para mantenerse y crecer necesita la actuación en público. Es la puesta de largo, el momento esperado, el destino de los ensayos, el auditorio que nos juzga, el aplauso que nos dedica, el cómplice que nos espera. Y por eso no tardamos en «actuar»: fueron once actuaciones en aquel primer curso 2001-2002.

La primera actuación, con los estatutos todavía pendientes de aprobación, fue el acto académico de apertura del curso 2001-2002, el 4 de octubre. La breve intervención, con dos piezas, *Veni Creator* y *Gaudeamus Igitur*, no tendría mayor importancia si no fuera porque desde la Oficina del Rector estaba avisado, como era habitual en la presencia en estos actos, el Orfeón Universitario. La Oficina tuvo que cambiar la víspera el plan, aunque quedó claro que fue bajo mi responsabilidad. La bisoñez del Coro UPV no le daba confianza.

La segunda actuación, y primera en el extranjero fue la participación en el Encuentro europeo de coros universitarios convocado por el Vaticano con motivo de la festividad de la Inmaculada, 8 de diciembre de 2001.

Unas semanas antes, la catedrática de Química de la Escuela de Agrónomos María Dolores Climent —ya fallecida—, que por entonces era la representante de catequesis universitaria en la UPV, me llamó para lanzarme la propuesta no literal siguiente:

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

«Carlos, desde Roma están organizando un encuentro de coros universitarios europeos (tienen previsto representación de 17 países). Por España invitaban al Coro de la Universidad de Santiago, pero renuncian porque tenían ya fechas comprometidas y no pueden ir. Si crees que el Coro UPV está en condiciones, lo registramos. Costean 30 billetes de avión, estancia y desayuno en residencias para los días 7 a 10 de diciembre, y picnics para las comidas. Piden un concierto en la Basílica de Santa María degli Angeli junto con los restantes coros invitados, una participación en la eucaristía del día 8, oficiada por el Papa en la Basílica de San Pedro y un concierto de Navidad por cada coro en la iglesia que se les asigne. ¡¡Hay que decidirse ya!!».

No hacía falta consultar. En esas condiciones y en estos momentos, era seguro que al menos treinta coralistas estarían dispuestos a ir y hacer buen papel, como así fue. Nuestro concierto de Navidad específico se dio en la parroquia de la Gran Madre de Dio.

La tercera actuación, y primera en Valencia fuera del campus, fue el 19 de diciembre. Había que cuidarla y publicitarla mucho. Correspondía al Concierto de Navidad. Con la catequesis universitaria estábamos en deuda tras lo de Roma. La iglesia del Temple era la referencia. Concertamos pues que fuera allí el concierto.

Para que la UPV completará su presencia, pedí a la Banda Sinfónica y al Grupo de Cámara de la UPV que se sumaran al programa conjunto. Fueron más de noventa minutos de música con un presbiterio lleno y un amplio templo donde no quedaban asientos libres. Fue mi primer concierto importante dirigiendo al coro y sentí la satisfacción de que el proyecto no había sido en vano.

«Carlos, desde Roma están organizando un encuentro de coros universitarios europeos[...] Si crees que el Coro UPV está en condiciones, lo registramos[...] ¡¡Hay que decidirse ya!!»

 BY-NC-SA

> Simbólicamente le entregué mi diapasón materializando el traspaso de competencias. Bienvenida, Cristina Contreras

La cuarta actuación, el 20 de diciembre, fue en la afamada colegiata de Gandía, ciudad donde la UPV tiene un campus importante. El programa, lógicamente el de Navidad, similar al del día anterior.

La quinta actuación fue en la iglesia de la Santísima Cruz, el 25 de marzo de 2002. Un programa de música sacra con catorce piezas, de las cuales el coro había ensayado conmigo nueve, hasta que un constipado fuerte me dejó fuera de servicio. Cristina Contreras, como directora invitada, y la solista Emilia Hernández-Onrubia hicieron el resto. Con su magisterio, este concierto fue un éxito.

Las tres actuaciones siguientes fueron en el campus de Vera en mayo y junio. Había que presentarse y ofrecerse a las escuelas y demás unidades de la UPV. Aprovechamos la celebración de los patronos: santo Domingo de la Calzada en la Escuela de Ingenieros de Caminos y san Isidro Labrador en la Escuela de Ingenieros Agrónomos para sendas actuaciones, 6 y 16 de mayo respectivamente. Otra actuación del mismo estilo fue el 18 de junio en el Paraninfo con un programa también popular, algo más completo.

Y llegó la novena actuación: el concierto de fin de curso, el 26 de junio. Fue en el Paraninfo con un programa muy interesante que incluía cinco piezas de zarzuela con sus cinco solistas de las diferentes tesituras (soprano, *mezzo*, tenor, barítono y bajo). Era el momento de hacer efectivo el cambio de director. Cristina Contreras, con el apoyo mayoritario de los coralistas obtenido en el *casting* y después de haber actuado como invitada en Roma y en el concierto de música sacra del mes de marzo, ya era, por méritos y derechos propios, la nueva directora del Coro UPV. Simbólicamente le entregué mi diapasón materializando el traspaso de competencias. Bienvenida, Cristina Contreras. Gracias por añadir a tu extenso y brillante expediente coral la dirección del Coro UPV.

Actuaciones décima y undécima, en Salamanca y Madrid, 6 y 7 de julio. Ya había dejado la dirección en muy buenas

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

manos, pero la gestión como presidente del coro continuaba. Se me ocurrió un salto cualitativo: llevar el coro a otras universidades. Era como un viaje fin de curso de estudiantes. Elegí Salamanca por ser una magnífica ciudad que tiene la Universidad decana (fundada en 1218 por Alfonso IX de León). El concierto fue en las aulas de la decana universidad. El otro destino, por similitud con nosotros, fue la Universidad Politécnica de Madrid (UPM). Su rector y presidente de la Conferencia de Rectores de las Universidades Españolas en ese momento (CRUE, de 1998 al 2002), Saturnino de la Plaza, había sido también rector de Valencia en los años 1978 a 1981, y sobre todo era un gran amigo con el que había compartido mucho. Unas llamadas y escritos me permitieron organizar el viaje y actuaciones. Fue un viaje rápido pero aprovechado. La UPM nos reservó el alojamiento para la noche del 7 en la Residencia de Ingenieros de Montes de Cercedilla, que fue la población donde, por la tarde, se dio el concierto. Asistió Saturnino de la Plaza, como me había prometido, y en el momento de la presentación pedí que, por contacto telefónico, se saludara con nuestro rector Justo Nieto, que ya estaba avisado. Era un hermanamiento institucional en el campo de la cultura que no podía faltar.

Y hasta aquí el relato de mi trabajo en el coro. El Coro UPV es ya una realidad.

Llegó mi despedida.

Mi carta de dimisión del 10 de julio es, en síntesis:

> «El coro ha completado su primer año de actividad. Se han sentado las bases para su consolidación y llega ahora el momento del relevo en la presidencia. Con la satisfacción de haber hecho realidad un proyecto deseado, agradezco a todos la confianza, el respeto y el apoyo que habéis tenido a mi gestión. Deseo que mantengáis el espíritu de solidaridad y camaradería que debe caracterizarnos. Un abrazo».

Al recordar los muchos correos de coralistas que me llegaron tras mi carta de dimisión, en términos de apoyo y cariño, confieso que fue una suerte haber trabajado con ellos.

Y como dije en el XX aniversario y lo reitero: «cada concierto que dais, cada coralista que ingresa, cada partitura que aprendéis, cada año que pasa, justificáis con creces, sin vosotros saberlo, la inversión de tiempo que dediqué, el esfuerzo que realicé y las dificultades que encontré, sabiendo que el Coro UPV está vivo y sigue creciendo».

 BY-NC-SA
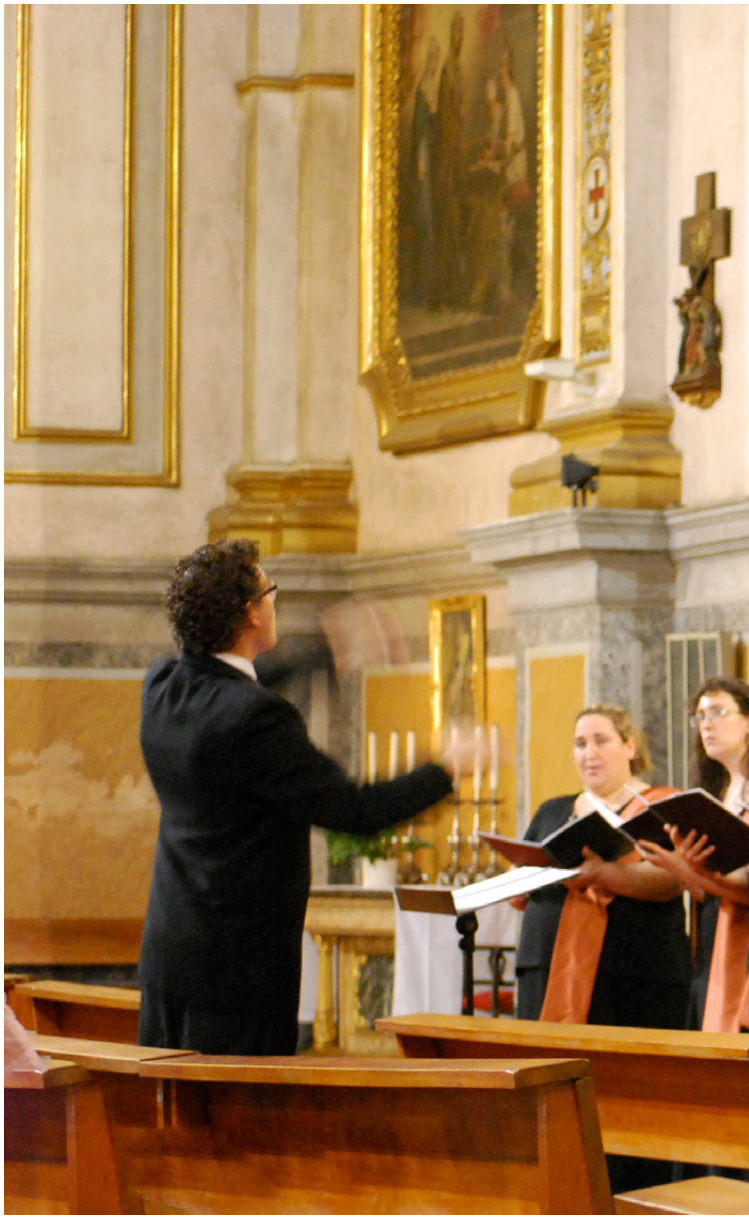
Termino con unos versos propios que escribí y canté en una cena de Navidad de 2018 en Sagunto, rodeado por muchos compañeros de tres grupos corales que en su tiempo había dirigido. Lo hago también extensivo a los que han sido, son y serán coralistas del Coro UPV.

Con el canto yo aprendí a expresar
mis sentimientos
Cantando todos a una, unimos
nuestros deseos
Junto a mi lado se oía la voz de
otro compañero
y la armonía con todos era un
regalo del cielo
Cuando tenga que partir llevaré
el mejor recuerdo
guardado en mi corazón como fru-
to de aquel tiempo
Brindo por nuestra amistad, por
esos bellos momentos
Lo mejor son los amigos que aquellos
coros nos dieron

Un abrazo.

Carlos Gracia López

Profesor emérito de la Universitat Politècnica de València

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

FELICITACIONES AL CORO UPV

Con motivo del 25.º aniversario del Coro de la Universitat Politècnica de València, quiero trasladar mi más sincera felicitación a todas las personas que, a lo largo de estos años, han formado parte de este proyecto musical, cultural y humano.

Al recordar los inicios del coro, es inevitable evocar aquellos primeros ensayos dirigidos por el profesor Carlos Gracia, alma mater y fundador de la agrupación. Fueron años llenos de ilusión compartida, camaradería, esfuerzo y entusiasmo, en los que se fue construyendo, casi paso a paso, una iniciativa cultural que con el tiempo llegaría a consolidarse plenamente en la vida universitaria de la UPV.

Tras aquella etapa inicial, impulsada primero por Carlos Gracia y posteriormente por Violeta Montoliu, tuve el honor de asumir, durante varios años y hasta el 2008, la presidencia del coro. Fue una responsabilidad que viví con enorme ilusión y gratitud, y que me permitió disfrutar intensamente de todas y cada una de las actividades que organizamos. Cada ensayo, cada concierto, cada viaje y cada proyecto compartido formaron parte de una etapa profundamente enriquecedora, tanto en lo musical como en lo personal.

Guardo un recuerdo especialmente intenso de las primeras interpretaciones del *Requiem* de Mozart, una obra que supuso la incorporación de muchos compañeros y compañeras de la UPV, atraídos por la fuerza musical y emocional de aquella partitura. En torno a esa experiencia se generó un ambiente de compromiso y de pertenencia que marcó profundamente aquellos primeros años.

También permanecen en mi memoria las primeras actuaciones del coro fuera de Valencia y, de manera muy especial, la organización de los primeros viajes al extranjero: Roma y Perugia, en Italia;

 BY-NC-SA

> Su compromiso, muchas veces discreto y silencioso, fue esencial para que el coro pudiera crecer

Andorf, en Austria, y Poznan, en Polonia. Fueron experiencias vividas con enorme intensidad, que contribuyeron a reforzar los lazos personales y musicales entre quienes formábamos parte de aquel proyecto naciente.

Quiero expresar mi agradecimiento a todos los miembros de las distintas juntas directivas que, durante aquellos años, dedicaron muchas horas de ilusión, trabajo y esfuerzo para que las actividades desarrolladas fueran un éxito. Su compromiso, muchas veces discreto y silencioso, fue esencial para que el coro pudiera crecer, organizar nuevos proyectos y consolidar una dinámica estable de trabajo y convivencia.

Deseo reconocer de manera especial la labor de los jefes de cuerda y ensayadores, que estaban en primera línea haciendo posible que, semana a semana, los ensayos se desarrollaran conforme a lo previsto. Su dedicación, constancia y capacidad para acompañar al grupo en el trabajo cotidiano fueron fundamentales para mantener la calidad musical y el espíritu colectivo del coro.

Y, por supuesto, quiero agradecer muy especialmente la labor de Cristina Contreras y Rafael Sánchez Mombiedro, los directores del coro con quienes durante años compartí horas y horas de música, proyectos, ensayos, conciertos e ilusiones. Su compromiso artístico fue determinante para impulsar nuevas etapas del coro y para mantener viva la exigencia musical, el entusiasmo y el sentido de comunidad que siempre han caracterizado a esta agrupación.

> Que la música siga acompañando durante muchos años más la vida de nuestra universidad

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

Veinticinco años después, es un verdadero orgullo comprobar que el Coro de la Universitat Politècnica de València se ha convertido en una institución plenamente establecida en nuestra universidad, y que su labor como actividad cultural al servicio de la comunidad universitaria continúa desarrollándose con éxito, calidad y entusiasmo.

Feliz 25.º aniversario al Coro UPV. Que la música siga acompañando durante muchos años más la vida de nuestra universidad.

Javier Rodrigo Ilarri

Profesor del Departamento de Ingeniería Hidráulica y Medio Ambiente

Tenor y presidente del Coro de la Universitat Politècnica de València hasta 2008

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

RECUERDOS Y APRENDIZAJES EN EL CORO UPV

Tengo grandísimos y buenísimos recuerdos de mi paso por el Coro de la Universitat Politècnica de València. Bueno, mis pasos, porque estuve en dos períodos. Empecé en él en 2004, cuando aún era estudiante de la (todavía entonces) Facultad de Informática. Yo venía de Madrid, donde había sido miembro de un coro de colegios mayores, con lo que se podría pensar que ya conocía el funcionamiento de este tipo de agrupaciones. Pero esta era diferente. Aquí no éramos solamente estudiantes, también había profesorado, PDI, PAS (creo que ahora PTGAS) y probablemente algunos acrónimos más, más gente que previamente hubiera pertenecido a alguna de las anteriores categorías... Fue una gran oportunidad para conocer a personas de diferentes ámbitos y experiencias. Fue también una buena oportunidad para desarrollarme musicalmente, con mucho que aprender por parte de personas que habían tenido una experiencia musical muy diferente a la mía. Hicimos espectaculares viajes con el coro, todavía conservo un gratísimo recuerdo de Austria.

Fue una gran oportunidad y aprendí mucho. También me costó mucho tomar la decisión de marcharme en 2006. Supongo que por eso mismo no me costó demasiado volver en 2008. Aquella etapa fue más tranquila, desde luego. Ciertamente era asimismo otra época vital para mí, pero también la disfruté enormemente. Fue este período algo más largo que el anterior, pero por algún motivo lo recuerdo más corto, me pregunto por qué...

 BY-NC-SA

> Fue una experiencia absorbente, caótica... Interesante, sin duda; y otra oportunidad más para conocer otras facetas de algunas personas

¡Ah, sí! Está el casi irrelevante hecho de que fui presidente del Coro UPV durante un par de meses en 2005. No sé si hay mucho que decir de esta época. Fue una experiencia absorbente, caótica... Interesante, sin duda; y otra oportunidad más para conocer otras facetas de algunas personas y organizaciones. Quizás más gente debería pasar por una vivencia parecida para conocer «cómo se hace la salchicha», si se me permite el anglicismo. Y fue una lección vital que no cambiaría por nada.

Diego Carrión Robles

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

EL INICIO DEL CORO DE LA UPV

La fundación del Coro de la Universitat Politècnica de València es, en mi caso, una de esas historias que, contadas años después, siguen pareciéndome poco probables. No porque no fuera una buena idea crear un coro en la universidad, que lo era, sino porque mi propia incorporación a aquel proyecto requería mirarlo con benevolencia. Yo no había cantado nunca. Y, cuando digo nunca, quiero decir nunca: ni en un coro, ni en reuniones familiares, ni siquiera debajo de la ducha, que suele ser el primer sitio en el que uno canta sin hacer demasiado daño.

Todo empezó en una de las reuniones de la Comisión de Doctorado que, como vicerrector, presidía. Carlos Gracia, que era uno de sus miembros, comentó que se iba a crear un coro en la Universitat Politècnica de València. No recuerdo ya con precisión toda la conversación, pero sí recuerdo bien cómo acabó: en medio de un intercambio breve, medio en serio y medio en broma, surgió la posibilidad de que yo formara parte de aquel coro que todavía no existía más que como proyecto.

Lo razonable hubiera sido reírse un poco, dar por buena la ocurrencia y seguir con la reunión. Pero, por alguna razón que todavía hoy no sabría explicar del todo, acepté. Quizá por curiosidad. Quizá por simpatía hacia la iniciativa. Quizá también porque a veces uno se mete en estas cosas antes de pensar si tiene sentido hacerlo.

El caso es que me presenté a las pruebas de audición. Las hacía Carlos Gracia con un piano electrónico de tamaño minúsculo, casi de juguete, aunque perfectamente capaz de evidenciar las limitaciones auditivas de los aspirantes. Recuerdo que tocaba intervalos, primero amplios y después cada vez más pequeños, hasta llegar a un

 BY-NC-SA

intervalo de un semitono, y preguntaba si la melodía subía o bajaba. Era una de esas pruebas que parecen elementales cuando las hace otro y, considerablemente, menos elementales cuando el examinado es uno mismo.

Además, claro está, había que cantar algo. Y ahí empezaban para mí las verdaderas dificultades. Porque no solo no había cantado nunca, sino que tampoco disponía de un repertorio mental mínimamente preparado para semejante ocasión. Sí, había estudiado solfeo de niño y aún conservaba, en alguna zona remota de la memoria, el recuerdo de algunas melodías del libro de solfeo de D. Hilarión Eslava y de la famosa nana de Brahms, que yo recordaba entonces con una secuencia de notas que me sirvió, o al menos eso intenté, para salir del paso. No sé si aquello podía llamarse cantar, pero era lo mejor que se me ocurrió en aquel momento.

> Guardo un recuerdo muy vivo del entusiasmo de los comienzos y la novedad del proyecto

En la prueba estaban Carlos, Isabel Silvestre y su marido, Carlos Gala. Mi impresión, entonces y ahora, es que Carlos no quedó especialmente convencido de mis posibilidades como cantante. Y no le faltaban motivos. Pero la situación planteaba una pequeña dificultad institucional: yo era vicerrector en aquel momento. Eso, sospecho, no facilitaba un dictamen demasiado severo. Así que me mandó a la cuerda de tenores; no sé si por cortesía institucional, por prudencia musical o por una mezcla de ambas cosas.

La convocatoria de aspirantes fue, en todo caso, un éxito. Acudieron más de setenta personas y llegó el momento de reunirnos por primera vez quienes íbamos a constituir el grupo fundador del Coro de la Universitat Politècnica de València. Carlos Gracia fue el director durante aquellos primeros meses. De esa etapa inicial guardo un recuerdo muy vivo del entusiasmo de los comienzos, de la novedad del proyecto y también de la evidencia de que algunos estábamos allí con más entusiasmo que condiciones.

Recuerdo algunas de las primeras partituras que Carlos nos repartió para empezar a cantar: *Gobbo so pare*, *La caña dulce*, *L'idil·li*. Eran las piezas con las que comenzamos a familiarizarnos con eso de escuchar al otro, sostener una voz propia, escuchar la

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

de los demás e intentar que aquello acabara teniendo algún sentido musical. En mi caso, conviene decirlo, la distancia entre leer el solfeo y entonarlo correctamente seguía siendo considerable. Sabía leer las notas, sí, pero de ahí a producirlas de forma afinada había un trecho importante. Javier Rodrigo, que también fue uno de los miembros fundadores, resumió mi situación con una frase memorable: decía que yo era un virtuoso de la desentonación. La expresión me parece difícil de mejorar, porque, además de graciosa, era bastante exacta.

Y, sin embargo, aquella actividad me resultó gratificante desde el principio. Para mí, la música siempre ha estado ligada a las matemáticas, que han sido una de mis pasiones intelectuales. En ambas hay estructura, relaciones, proporción, orden y también una cierta belleza que aparece cuando uno entiende cómo encajan las partes. Poder descifrar una partitura, interpretar los signos que aparecen en ella y luego intentar convertir todo eso en sonido me pareció fascinante.

No recuerdo cuánto tiempo transcurrió desde aquella primera reunión del coro hasta su primera actuación pública. Sí recuerdo, en cambio, que durante todo ese período no comenté nada en casa. De manera que ni Inma, mi mujer, ni Elisa ni

Poder descifrar una partitura, interpretar los signos que aparecen en ella y luego intentar convertir todo eso en sonido me pareció fascinante

Isabel, mis hijas, sabían que yo me había embarcado en aquel nuevo reto. No fue una estrategia especialmente pensada; fue más bien una mezcla de pudor, prevención y la sospecha de que en casa aquello iba a sonar inverosímil. Y así fue. Poco antes del debut lo comenté durante la comida, con la naturalidad con la que se cuentan las cosas que uno ha ido retrasando demasiado tiempo. Las tres se quedaron con los ojos muy abiertos y la mandíbula prácticamente descolgada. No les faltaban razones: sabían perfectamente que yo no había cantado antes (ni siquiera debajo de la ducha).

Mi debut en el coro debió de resultar menos desastroso de lo que cabía temer, porque tuvo un efecto colateral muy positivo: animó a Inma a incorporarse también. Y aquí conviene hacer una distinción

 BY-NC-SA

> El coro ya no era solo un grupo de personas con ganas de cantar, sino algo que iba en serio y tenía vocación de durar

importante. Ella, a diferencia de mí, sí cantaba. Cantaba debajo de la ducha, fuera de ella y, en general, con una naturalidad y una afinación que yo no podía ni remotamente exhibir. Tiene buen oído y buena entonación. Pero las pruebas tienen estas ironías: cuando llegó el momento de examinarse, se puso tan nerviosa que no pudo entonar una nota. Carlos la clasificó como contralto y la puso en esa cuerda, algo que habría de sufrir durante bastantes años, porque su tesitura real era más aguda y siempre ha estado mucho más cómoda, como ocurre ahora, en la cuerda de sopranos.

El primer concierto oficial del coro tuvo lugar el 19 de diciembre de 2001, en la iglesia del Temple de Valencia. Dirigía Carlos Gracia y Violeta Montoliú era la presidenta. Se estaban redactando los estatutos del coro como asociación de la Universitat Politècnica de València, pero ya existía una junta de gobierno provisional. Puede parecer un detalle menor, pero no lo es. Aquello significaba que el coro ya no era solo un grupo de personas con ganas de cantar, sino algo que iba en serio y tenía vocación de durar.

Y esa continuidad, vista desde hoy, es quizá una de las cosas que más admiro de toda esta historia.

Se ha dicho muchas veces que hacen falta diez mil horas de práctica para adquirir verdadera competencia en una disciplina concreta. No sé cuántas horas invertí yo en preparar ensayos, asistir a ellos y cantar hasta que realmente eduqué el oído y fui capaz de afinar de manera aceptable. Lo que sí recuerdo es que el progreso fue lento y trabajoso. A medida que pasaba el tiempo, me resultaba más fácil relacionar el solfeo con su entonación y reproducir las notas que los maestros de cuerda nos indicaban. No hubo ninguna transformación milagrosa, sino una acumulación lenta de pequeños avances. En estas cosas, como en casi todo, el progreso suele venir de la insistencia.

Carlos Gracia fundó el coro con la intención clara de que tuviera continuidad, y los veinticinco años transcurridos desde entonces han demostrado que aquella intención no era retórica. Empezó siendo él mismo su director, pero con la lucidez de entender

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

que, en cuanto fuera posible, la batuta debía pasar a una persona con formación musical profesional. Así llegó Cristina Contreras, la primera directora del coro con una formación musical de verdad. De su paso por el coro guardo muy buenos recuerdos, pero uno de ellos destaca especialmente: fue con ella con quien el coro cantó por primera vez el *Requiem* de Mozart.

Del *Requiem* podría decir muchas cosas. La primera es que jamás hubiera imaginado que acabaría cantando esa obra. Era una pieza que conocía bien, pero una cosa es escuchar el *Requiem* y otra muy distinta tener la partitura delante y comprender que se espera de ti que la cantes. Cuando nos la dieron, la impresión fue casi apabullante. ¿Cómo iba a ser capaz un coro con una trayectoria todavía tan corta de abordar una obra de semejante complejidad y dimensiones? La respuesta fue el trabajo. Tuvimos buenos maestros de cuerda, que nos enseñaron con paciencia, voz por voz, cómo cantar cada pasaje. Fuimos ensamblando esas voces por separado hasta convertirlas en una interpretación conjunta, y finalmente ofrecimos el concierto en el Palau de la Música.

Quienes estuvimos allí no podemos olvidar la satisfacción de haber concluido aquella interpretación razonablemente satisfechos de lo que habíamos logrado. Tampoco podemos olvidar el incidente en el que uno de los miembros de la cuerda de bajos se desmayó y cayó al suelo. El coro inmutable siguió con la interpretación, mientras un par de coralistas ayudaban al accidentado a hacer mutis.

De la etapa de Cristina Contreras recuerdo también nuestro primer viaje fuera de Valencia: Roma, para cantar en el entorno mismo del Vaticano. Fue una de esas situaciones en las que uno tiene la impresión de estar en el sitio correcto en el momento oportuno. Surgió una invitación relacionada con el Fórum Europeo Universitario «Una cultura para Europa» que nos

Quienes estuvimos allí no podemos olvidar la satisfacción de haber concluido aquella interpretación razonablemente satisfechos de lo que habíamos logrado

 BY-NC-SA

llevó a cantar en el mismo Vaticano. No pudo ir todo el coro. En mi caso, sospecho que pude asistir más por mi condición de vicerrector que por la de cantante, lo cual no deja de ser una forma modesta de reconocer mis limitaciones musicales.

Las fechas eran próximas a la Navidad, de modo que ya teníamos preparado el repertorio navideño y pudimos dar dos conciertos, uno en la basílica de Santa María de los Ángeles y otra en la parroquia de la Gran Madre de Dios. En este último concierto, tras nuestra interpretación de piezas mayoritariamente populares y alegres, subió al escenario un coro ucraniano que interpretó un repertorio de obras bonitas, pero extremadamente tristes. En otro momento, recuerdo estar ensayando el *Ave María* de Tomás Luis de Victoria para el encuentro general con los otros coros. Y recuerdo, sobre todo, la imagen del director del coro del Vaticano desplazándose a nuestro alrededor, asomándose por encima de nuestros hombros mientras asentía con relación a la música que escuchaba.

> El coro se convirtió muy pronto en un elemento imprescindible de los actos académicos de la Universitat Politècnica de València

Con Cristina grabamos también nuestro primer CD, precisamente de villancicos de Navidad. La grabación se hizo en la iglesia de la Purísima Concepción de Quart de Poblet, en varias sesiones nocturnas, y después se editó en los estudios Tabalet, cerca de la Universidad. Aquello fue otra experiencia nueva. De la grabación recuerdo el empeño de Cristina porque los tenores cantáramos correctamente las notas del comienzo de la partitura de *San Josep se fa vellet*, que nos hizo repetir uno por uno hasta que quedó contenta. Las grabaciones tienen algo de penitencia: obligan a repetir una misma cosa muchas veces hasta que lo que suena se parece, por fin, a lo que uno esperaba.

La creación y el impulso del coro fueron promovidos por Carlos Gracia, pero el proyecto no habría tenido la trayectoria posterior que tuvo sin el apoyo decidido del entonces rector, Justo Nieto. El coro se convirtió muy pronto en un elemento imprescindible de los actos académicos de la Universitat Politècnica de València, interpretando el *Veni Creator* al principio y el *Gaudeamus igitur* al final. Esa presencia en los actos académicos contribuyó a consolidarlo.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

También fue evidente enseguida que el coro no podía continuar sus ensayos sin disponer de un piano acústico. Aquí conviene reconocer el papel de Inma Monzó, que se encargó de recordar al rector, cada vez que se cruzaba con él, la importancia que tendría para el coro contar con ese instrumento. Hay personas que saben insistir con eficacia, e Inma estaba claramente entre ellas. Al cabo de pocos meses de la fundación, el coro pudo ensayar ya con el acompañamiento de un piano vertical, cuyo sonido cambió de forma muy perceptible la calidad de los ensayos.

Con el tiempo, se supo el verdadero origen de la creación del coro. Parece que la iniciativa surgió en un viaje a Guanajuato de Carlos Gracia y Justo Nieto, con ocasión de la investidura de doctores por la Universitat Politècnica de València de una de las primeras promociones de doctores sudamericanos impulsadas por Justo. Con la idea de dar a aquellos actos la máxima solemnidad, desde Valencia se llevaron las togas y los birretes que iban a usar los nuevos doctores, y Carlos Gracia se ocupó de que un pequeño grupo de cantores interpretara el *Gaudeamus igitur* al final de la ceremonia. La satisfacción general por cómo resultó el acto, y especialmente por el efecto de ese broche musical, debió de ser el detonante definitivo para que Carlos le propusiera a Justo que, en lugar de recurrir al Orfeón Universitario en los actos académicos de la UPV, fuera un coro de la propia universidad el que asumiera esa función.

Y gracias a aquella iniciativa, y al trabajo que Carlos Gracia dedicó a los comienzos del coro, hoy la Universitat Politècnica de València tiene un coro que ha cumplido veinticinco años.

Cuando lo pienso con cierta calma, sigo encontrando algo entre cómico y entrañable en el hecho de que yo acabara formando parte de esa historia desde el principio. Empecé sin experiencia, con más voluntad que oído y con un margen de mejora muy amplio. Pero precisamente por eso quizá valoro tanto lo que aquella experiencia significó. No se trató solo de aprender a cantar, o al menos a cantar menos mal. Se trató de participar en la construcción de algo que ha terminado teniendo un lugar propio en la memoria y en la vida de la universidad.

Y eso, bien mirado, no es poca cosa.

J. Jaime Gómez Hernández

Presidente del Coro de la Universitat Politècnica de València de 2008 a 2012

BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

LA MÚSICA CORAL COMO VÍNCULO, MEMORIA Y EMOCIÓN COMPARTIDA

Me sigue resultando sorprendente descubrir cómo apenas nos damos cuenta del paso de los años. En el Coro de la Universitat Politècnica de València celebramos ya el XXV Aniversario de su fundación, lo que hace evidente que perdemos la noción del tiempo cuando hay algo que nos apasiona.

Desde sus inicios, el coro ha estado presente en todo tipo de actos académicos de nuestra universidad: aperturas y clausuras de curso académico, nombramientos de doctorados *honoris causa*, entregas de premios y reconocimientos, congresos, graduaciones, etc. Hemos tenido la suerte, además, de poder dedicar una buena parte de nuestro tiempo a la música coral, ofreciendo conciertos, así que cuando se me propuso la participación en este libro conmemorativo no lo dudé, porque mi vinculación con la música y mi implicación con la actividad coral ha estado presente, de forma permanente, a lo largo de toda mi vida.

Crecer en una familia de tres generaciones de cantores me ha dado la oportunidad de entrar en la dimensión de las emociones y apreciar la vida de una forma mágica, gracias a la música y al canto. Desde que tengo recuerdos, veo a mis abuelos y a mis padres rodeados de amigos y familiares en nuestra casa, o con unas sillas delante del portal al atardecer, disfrutando cantando habaneras y acompañados únicamente por una guitarra. Asimismo, he tenido la inmensa suerte de conocer la zarzuela, la ópera o todo tipo de polifonía desde niña, a través de ellos; escucharlos cantar todo tipo de géneros mientras se dedicaban a sus tareas, o en momentos familiares, me descubrió un

 BY-NC-SA

> Poder cantar con asiduidad en un coro es una fuente esencial de energía positiva

mundo muy especial que me permitió conocer y cantar obras muy distintas a las canciones típicas de la infancia, así como jugar a ser alguno de esos extraños personajes de aquellas obras. La pertenencia a mi coro local junto con gran parte de mi familia, desde una edad muy temprana hasta la actualidad, ha contribuido, sin duda, al desarrollo de una serie de herramientas que me han permitido fomentar mi lado emocional de un modo mucho más completo.

Parece que fue ayer cuando Javier Rodrigo, a quien conocí como alumno de la ETSI Caminos, Canales y Puertos y con quien coincidí en algún concurso y eventos de canto coral con nuestras respectivas agrupaciones, me comentó la posibilidad de formar parte del coro. En aquel momento, él era el presidente y se estaba preparando el *Requiem* de Mozart, bajo la dirección de Cristina Contreras. Me pareció tentador poder cantar en el coro de mi lugar de trabajo, pero, a la vez, sentía que estaba abandonando un poco a mi coro de siempre. Finalmente, este pensamiento resultó ser todo un baño de realidad ya que la distancia geográfica hacía cada vez más difícil poder seguir participando con mi coro de Crevillent en conciertos y actos diversos. Esta propuesta supuso un pequeño dilema, pero la posibilidad de pertenecer al coro de nuestra universidad era algo muy viable y, para mí, poder cantar con asiduidad en un coro es una fuente esencial de energía positiva y de bienestar. Acepté la propuesta de Javier y comencé en enero de 2003.

Desgraciadamente, no tuve el placer de poder cantar bajo la dirección de Carlos Gracia López, nuestro director fundador, pero mi comienzo con Cristina Contreras Zamorano fue muy agradable. Recuerdo la satisfacción de poder cantar dirigida por una mujer que me fascinó por su nivel de observación y atención al detalle y los matices. Era una directora de mano delicada, pero de gesto firme, pendiente del coro en todo momento en los conciertos, haciéndonos disfrutar y recreando la buena música. Ella dirigió un coro *amateur* e ilusionado, en sus inicios, con mimo y buen gusto en la selección del repertorio.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

Posteriormente, tuvimos la suerte de contar con la dirección de Rafael Sánchez Mombiedro quien, a través de obras un poco más exigentes, fomentó la adquisición de técnica vocal en el coro. Ya había un recorrido coral y apostó por seguir mejorando la calidad de nuestras intervenciones y por el refinamiento en la interpretación. Sus repertorios no dejaban indiferente al público porque no siempre eran obras conocidas, pero, en su conjunto, nos ayudaron a crecer vocalmente con ensayos eficientes y una dirección muy bien articulada.

En la actualidad nos dirige José Francisco Sánchez Iborra, un director entusiasta, con gran respeto por la música, que apuesta por la participación del coro en todo tipo de retos tanto con agrupaciones corales reconocidas como orquestas de renombre o grupos musicales innovadores. Su trabajo se extiende desde la interpretación de obras contemporáneas de compositores de primer nivel a propuestas culturales interdisciplinares, producciones operísticas, colaboraciones en proyectos solidarios, musicales y un largo etcétera. En definitiva, busca la excelencia vocal y el posicionamiento del Coro de la Universitat Politècnica de València en un lugar de referencia en el ámbito de la música coral.

Así pues, mi experiencia a lo largo de todos estos años, de la mano de personas ilusionadas por el coro, no ha hecho más que reforzar el significado que tiene, para mí, la pertenencia al mismo. Observo los lazos que se establecen entre miembros y cuerdas y siento ese vínculo invisible que no puede explicarse fácilmente: es algo que nace y se consolida de forma gradual reflejándose en nuestra actitud, tanto en los momentos de trabajo como en los de convivencia. Surgen amistades sinceras y sólidas a lo largo del tiempo que nos aportan todo tipo de beneficios emocionales. En ocasiones, incluso, encontramos diversos vínculos familiares dentro del coro, que son una buena muestra de la influencia que tiene la música en nuestro ADN.

En cuanto a las relaciones personales me gustaría añadir mi recuerdo a personas muy queridas que nos han dejado a lo largo de estos veinticinco años, pero que

> Siento ese vínculo invisible que no puede explicarse fácilmente: es algo que nace

 BY-NC-SA

sentimos cerca en nuestra memoria. Todas ellas disfrutaron de los ensayos y los conciertos, aportaron su trabajo y su carisma, contribuyeron a engrandecer este espacio de intercambio musical haciendo que nos sintiéramos a gusto y también merecen nuestro cálido homenaje.

Pero hay algo más que me gustaría nombrar y que es difícil de encontrar en otros ámbitos, aunque sí que existe en el mundo de la música coral y que aporta una riqueza adicional: la convivencia intergeneracional. Las edades se mezclan, las experiencias vividas se comparten, las posturas se dejan a un lado, y los sentimientos y el cariño se hacen visibles, creando un ambiente en el que hay un único objetivo común: hacer la mejor música posible. Sin embargo, tengo que reconocer que no siempre es fácil conseguir eso y mantener una rutina de trabajo coral al final de nuestra jornada laboral, ya sea por cansancio o preocupaciones. Aun así, y a pesar de esos inconvenientes, todo cambia en cuanto atravesamos el umbral del lugar de ensayo: aparecen las sonrisas y nos ponemos en marcha; ese lugar es nuestro espacio de aprendizaje, de expresión de sensaciones, pero, sobre todo, el lugar donde contamos historias con un lenguaje universal. La música coral nos envuelve, de forma sonora, para que podamos dar lo mejor de nosotros sobre un escenario o en un acto académico, y al utilizar ese lenguaje en los ensayos, la obligación o el deber se transforman en una recompensa.

Al hilo de lo anterior, quisiera hacer referencia al concepto de *obligación*, pero desde otro punto de vista relevante para el buen funcionamiento de cualquier agrupación musical: la *implicación* personal más allá de una rutina de ensayos y conciertos. Los miembros de un coro deberían conocer los entresijos, dificultades e incluso las satisfacciones de la gestión de un grupo humano como el nuestro. El trabajo de la junta, maestros ensayadores o jefes de cuerda no siempre es tan visible, pero es imprescindible para garantizar la estabilidad de un coro. Por ello, agradezco mucho el trabajo de todas aquellas personas que han mostrado su compromiso con el coro durante todos estos años.

Después de dos legislaturas como vocal, decidí dar un paso adelante y opté a ser presidenta del coro en la legislatura 2012-2014. Fue todo un reto motivador y mi intención era aportar algo más que la voz a un grupo humano del que yo recibía tanto; por ello, decidí trabajar por y para el coro durante un tiempo. En aquellos años hubo una extensa participación en eventos además de los actos académicos programados: colaboraciones solidarias con residencias

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

de ancianos, conciertos benéficos, participaciones en congresos celebrados en nuestra universidad y en jornadas de acogida a estudiantes. Tuvimos intervenciones entrañables, como los recitales navideños para los niños de la Escuela Infantil UPV o, incluso, un *Flashmob*, realizado en la Biblioteca General del campus de Vera, con motivo de la conmemoración del Día del Libro, el 23 de abril de 2013. Curiosamente, ese mismo día, el Coro de la Universitat Politècnica de València recibía la invitación para participar en un concierto en la ciudad de Nueva York, con motivo del *Memorial Day*, que se iba a celebrar el 26 de mayo de 2014 en la sala *Alice Tully Hall* del Lincoln Center. La invitación oficial a la universidad, desde Nueva York, se recibió el 25 de abril de 2013; habían escuchado algunas grabaciones nuestras cantando el *Requiem* de Bob Chilcott y decidieron ponerse en contacto con nosotros para cantarlo allí, dirigidos por él mismo.

Recuerdo el curso 2013-2014 con especial intensidad: actos académicos, conciertos, colaboraciones en eventos de la universidad y externos; a todo ello se añadía el reto de poder cantar con Bob Chilcott. Había cierto temor por la responsabilidad de lo que esta propuesta suponía, no solo para el coro, sino también para la Universitat Politècnica de València, pero en cuanto se nos concedió el

> Fue todo un reto motivador y mi intención era aportar algo más que la voz a un grupo humano del que yo recibía tanto

permiso desde el Rectorado, esta iniciativa se puso en marcha. La participación del grupo de miembros del coro que asistieron al evento consistió en la interpretación del *Requiem* de Bob Chilcott, bajo la dirección del propio compositor. Fue una actividad coral trepidante, con una preparación previa con el compositor durante tres días, que contribuyó a la visibilidad internacional de la Universitat Politècnica de València y a la proyección internacional del coro. Fue una gran satisfacción poder mostrar el trabajo bien hecho y que nuestro coro estaba a la altura.

Realmente, todos los cursos académicos comienzan con una agenda repleta de actos académicos en los que se requiere nuestra presencia, conforme a nuestra función como coro universitario. Además, contamos con nuevos proyectos que acercan la música coral a nuestro entorno universitario y al

 BY-NC-SA

resto de la sociedad. Es cierto que, en ocasiones, hay algunas dudas ante propuestas y partituras desconocidas que nos parecen arriesgadas, pero, en cuanto empieza el trabajo vocal, todo se calma. Nuestra voz es nuestro instrumento más valioso, el que no vemos ni podemos tocar, pero que nos permite comunicarnos con los demás de una forma en la que la cultura y las tradiciones se unen y cobran vida, logrando pellizcar los rincones más pequeños y escondidos de nuestro interior, escuchando lo que entra por nuestro oído y comunicando desde la emoción, usando la voz.

La transformación del Coro de la Universitat Politècnica de València desde sus orígenes hasta la actualidad es innegable: la selección de repertorio, la mejora en técnica vocal, cambios en el vestuario, evolución del logo representativo a través de diferentes diseños, etc. Cada curso creamos una nueva composición sobre el pentagrama de nuestras propias vidas en la que notas y figuras fluyen de manera ordenada, y los compases se van llenando poco a poco. Es una composición cambiante, rica en dinámicas, repeticiones y coda, que nos lleva a un lugar en donde la voz es la protagonista. El objetivo de nuestro director es que esa composición esté muy bien construida y tenga alma, nuestro objetivo suele ser dejarnos llevar por lo que esa música nos sugiere y ser capaces de transmitirlo, disfrutar, y reflejar la dedicación y el trabajo que hemos realizado: dos objetivos bien diferentes pero complementarios, que nos seguirán llevando lejos.

Debemos asumir cuál es nuestra función en una universidad tecnológica en donde las artes y las humanidades cuentan con un espacio relevante. Por esta razón, sigamos apostando por nuestro coro y su lugar en la Universidad, contribuyendo a hacer buena música que nos emocione y emocione a los demás. Está en nuestra mano poder perpetuar nuestro trabajo con dignidad, aportando excelencia a nuestra institución, para que esa huella musical intangible permanezca en nuestra memoria colectiva, así como en la de la Universitat Politècnica de València.

¡Feliz XXV Aniversario!

Lourdes E. Aznar Mas

PDI del Departamento de Lingüística Aplicada
Soprano del Coro de la Universitat Politècnica de València desde 2003

Presidenta del Coro de la Universitat Politècnica de València de 2012 a 2014

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

CUANDO LA UNIVERSITAT CANTA AL UNÍSONO

Hay proyectos que, con el paso de los años, se convierten en mucho más que una actividad cultural. Acaban formando parte de la identidad de una institución y constituyen un motivo de orgullo para toda una comunidad. El Coro de la Universitat Politècnica de València es, sin duda, uno de ellos.

Para mí es una alegría muy especial sumarme a esta celebración, no solo como profesional de la música coral, sino también como quien tuvo el privilegio de dirigir musicalmente esta agrupación entre los años 2002 y 2004. Guardo de aquella etapa recuerdos imborrables de trabajo, aprendizaje, compañerismo y de la emoción compartida que solo puede generar la música cuando se vive en grupo.

Desde su fundación en 2001, el Coro de la Universitat Politècnica de València ha sido un espacio de encuentro para estudiantes, profesorado, personal investigador y personal de administración y servicios, demostrando que la música posee una extraordinaria capacidad para reunir a personas de distintas edades, experiencias y ámbitos de conocimiento en torno a un proyecto común.

Su trayectoria refleja, además, una de las mejores señas de identidad de la UPV: la convicción de que la universidad debe aspirar a la formación integral de las personas. La excelencia académica, científica y tecnológica alcanza todo su sentido cuando se acompaña de una apuesta decidida por la cultura, la creatividad y el desarrollo humano. En este

 BY-NC-SA

contexto, el coro constituye un magnífico ejemplo de cómo el arte contribuye a enriquecer la vida universitaria.

La música coral posee un valor singular. Cantar en un coro significa aprender a escuchar, colaborar, compartir responsabilidades y poner el talento individual al servicio del conjunto. Es una experiencia que fomenta valores como el respeto, la sensibilidad, la disciplina y el compromiso, al tiempo que enseña una lección fundamental: los mejores resultados suelen surgir del esfuerzo colectivo.

> Su verdadera aportación reside en las experiencias compartidas, en los vínculos creados y en las oportunidades de crecimiento personal que ha ofrecido a tantas personas a lo largo de los años

Como expresó Zoltán Kodály, «La música pertenece a todos». Pocas realidades representan mejor esa idea que una agrupación coral universitaria, donde cada voz es importante y donde la verdadera riqueza nace precisamente de la diversidad de quienes la integran.

Este proyecto adquiere un significado aún mayor en una tierra como la nuestra. La Comunitat Valenciana es reconocida por una tradición musical extraordinaria que ha dado lugar a generaciones de intérpretes, compositores, directores, coros, orfeones y sociedades musicales. La música forma parte de nuestro patrimonio cultural y emocional, y constituye uno de los rasgos más admirados de nuestra identidad colectiva.

El Coro de la Universitat Politècnica de València se inscribe plenamente en esa tradición. Durante más de dos décadas ha llevado el nombre de la UPV a numerosos escenarios nacionales e internacionales, contribuyendo a proyectar una imagen de excelencia, dinamismo y apertura cultural. Sin embargo, su principal logro va más allá de la actividad artística desarrollada. Su verdadera aportación reside en las experiencias compartidas, en los vínculos creados y en las oportunidades de crecimiento personal que ha ofrecido a tantas personas a lo largo de los años.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

> Un ejemplo de cómo la música puede enriquecer la vida de las personas y fortalecer los lazos que nos unen.

Las ciudades se engrandecen cuando sus instituciones apoyan la cultura y la consideran una inversión de futuro. En este sentido, la agrupación ha contribuido de manera significativa al prestigio cultural de la UPV y de la ciudad de València, actuando como un excelente embajador de los valores de convivencia, esfuerzo y excelencia que caracterizan a ambas.

Por todo ello, mi felicitación se dirige a todas las personas que han formado parte de esta historia: directores, integrantes, colaboradores y responsables universitarios que han hecho posible la continuidad y el crecimiento de este proyecto. Gracias a su dedicación, el coro sigue siendo un referente cultural y un ejemplo de cómo la música puede enriquecer la vida de las personas y fortalecer los lazos que nos unen.

Mi más sincera enhorabuena por todo lo conseguido y mis mejores deseos para el futuro. Que el Coro de la Universitat Politècnica de València continúe muchos años más llevando la música a nuevos públicos, inspirando a nuevas generaciones y contribuyendo a hacer de nuestra universidad y de nuestra ciudad espacios más cultos, creativos y humanos.

Cristina Contreras Zamorano

Directora musical del Coro de la Universitat Politècnica de València de 2002 a 2004

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

25 AÑOS DE MÚSICA CORAL EN LA UPV

Parece que no somos conscientes de lo rápido que pasa el tiempo hasta que llegan estos momentos de celebración de aniversarios. En este caso uno tan importante como los primeros veinticinco años de música coral en la Universitat Politècnica de València, que nos hacen echar la vista atrás y pensar en la cantidad de cosas que han ocurrido en este tiempo, tantos años que pasan en un suspiro.

Conocí el Coro UPV desde su creación por un grupo, bastante numeroso, de amantes de la música coral y con su director-fundador Carlos Gracia al frente de ellos. Un proyecto que rápidamente tomó forma entre la comunidad educativa de la UPV, que reclamaba un espacio para compartir las inquietudes artísticas de todos sus miembros: alumnos, profesores, personal de servicio y administración, alumnos egresados, incluso familiares de personal de la UPV. También se sumaba la participación de personas externas a la universidad que se añadían al grupo coral aportando sus voces como principal valor.

Ese primer grupo coral cohesionó rápidamente y empezó, con el empuje de todos sus miembros y con la sabía y enérgica dirección de Carlos, a dar sus primeros conciertos y a participar en los primeros actos académicos en la universidad.

En estos primeros años cuenta Carlos —con el que es siempre un placer conversar porque es, además de un gran conversador, una fuente infinita de información de aquellos tiempos iniciales del coro— que llegó el momento en que el coro empezó a crecer y a mejorar su nivel y decidieron buscar una persona que dirigiera el coro de manera más profesional, no porque Carlos no fuera un gran director, que lo es, sino más bien, como él mismo dice, alguien que pudiera hacer crecer y mejorar aquel proyecto inicial.

BY-NC-SA

> Desde aquel momento mi trayectoria profesional y personal está vinculada al Coro UPV

De esta manera llegaron directores de la talla de Cristina Contreras y Rafael Sánchez, reconocidos en el mundo coral por su excelente trabajo en otras agrupaciones y que aportaron su manera de hacer las cosas y su sabiduría en estos primeros años.

También en este momento la colaboración de los miembros del coro con otras asociaciones musicales de la ciudad para realizar proyectos de mayor envergadura, algo que desde entonces está en el ADN del coro, que desde entonces ha colaborado con muchas orquestas y coros que nos han ofrecido proyectos interesantísimos a los que no podemos negarnos, muchos por lo musical, otros por lo social.

Todo esto llevó a que el Coro UPV apareciera por mi aula de coro del Conservatorio de Valencia para cantar *Carmina Burana* de Carl Orff en la primavera de 2008, junto con miembros de otros coros universitarios y la orquesta y el coro del Conservatorio en el recién inaugurado Palau de les Arts. Ese mismo año, en octubre, hicieron pruebas en el coro para elegir un nuevo director y fui nombrado director del mismo.

Desde aquel momento mi trayectoria profesional y personal está vinculada al Coro UPV, con el que he podido compartir momentos maravillosos tanto en lo musical como en lo vital, con cantidad de gente entrando y saliendo según sus necesidades o posibilidades, otros que estaban cuando llegué y que aquí siguen a mi lado, y otros que se fueron y no volverán, aunque nunca dejarán de estar presentes en los que los recordamos, todos ellos con sus genialidades, aportando su granito de arena a un todo que trasciende lo individual para convertirse en algo más grande de lo que formar parte, una agrupación amparada en la Universitat Politècnica, a la que rinde homenaje en cada ocasión que se le solicita para cantar sus himnos académicos

> Punto de encuentro para todos los amantes de la música coral

en los diferentes actos que tiene la UPV, y que, al mismo tiempo, desarrolla una gran actividad musical y artística, pero también social, para todos los miembros del campus universitario y colaboradores externos, un punto de encuentro para todos los amantes de la música coral, nuestro Coro UPV.

José Francisco Sánchez-Iborra

Director del Coro de la Universitat Politècnica de València desde 2008

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

«NO PUEDO, TENGO ENSAYO»

«No puedo, tengo ensayo», quizá sean las palabras que más pronunciamos a lo largo de nuestra vida todos los coralistas, incluidos los del Coro de la Universitat Politècnica de València. Un coro afortunadamente nada homogéneo, formado por personas de todas las edades, un ejemplo real de actividad intergeneracional. Sin embargo, lejos de pensar que nos perdemos algo importante por asistir al ensayo, nuestro ánimo y nuestro propósito llevan otro camino: vamos a compartir la música desde dentro. No hablo de escuchar, hablo de sentir.

Cantar en un coro es algo único. Después de los ensayos por cuerdas y un necesario trabajo individual (donde deberíamos de estudiar pensando que ¡somos solistas!), unimos nuestra voz con la del resto de compañeros y nos convertimos en uno más del grupo. Aquí el éxito consiste en contribuir discretamente, toda una lección de humildad y trabajo en equipo. Y entonces se produce la magia, escuchamos el sonido formado por todas las voces y empezamos a vibrar de un modo tal que los pensamientos se reordenan, las preocupaciones del día se diluyen y poco a poco se disipan. Es raro el día que no salimos sonriendo del ensayo. Así lo percibo desde hace muchos años. Por eso solo tengo palabras de agradecimiento para las personas que han formado y siguen formando parte de este coro que ahora cumple veinticinco años y del que me siento muy orgullosa.

En este periodo, creo sinceramente que ha sido un honor para coralistas y directores intervenir en todos los actos institucionales en los que la Universitat Politècnica de València ha requerido nuestra presencia. Las palabras «*Vivat Academia, vivant professores. Vivat membrum quodlibet, vivant membra quaelibet, semper sint in flore*» del himno universitario por excelencia *Gaudeamus Igitur*, nos emocionan cada vez que las entonamos. Y entre esos actos académicos quisiera

BY-NC-SA

> Empezábamos a salir de la pandemia y queríamos estar presentes en este momento de cambio institucional y social tan importante

recordar dos de ellos. El primero es la investidura como doctor *honoris causa* del director de orquesta Zubin Metha en mayo de 2008. Fue investido por el rector de la Universitat Politècnica de València, Juan Juliá Igual, y contó con la asistencia de su majestad la reina Sofía. El segundo, más cercano en el tiempo, fue el acto de investidura del nuevo rector, José Capilla Roma, en junio de 2021. Empezábamos a salir de la pandemia y queríamos estar presentes en este momento de cambio institucional y social tan importante. Y lo pudimos hacer, cantando con mascarilla en un enorme polideportivo. De nuevo, gracias a la institución y a quienes en ella nos han dado apoyo desde el principio.

Desde que en 2001 el coro fue fundado por Carlos Gracia, se han sucedido incontables actos académicos, conciertos dentro y fuera de la Universitat Politècnica de València, intercambios y colaboraciones con otros coros y orquestas, viajes por España, Europa y Norteamérica, óperas como *La Traviata*, *Aida*, *Tosca, Norma* o *Il barbiere di Siviglia*, intervenciones en musicales, así como diversas grabaciones de audio y vídeo. De todo ello tan sólo enumeraré algunos.

Mencionaré, de forma cronológica, cinco actuaciones del coro. Las tres primeras corresponden a viajes que se hicieron mientras la gestión recaía en un equipo con presidente o presidenta, y a ellos les tenemos que agradecer el enorme trabajo que realizaron siempre de forma discreta, para que el resto del coro disfrutásemos únicamente del viaje y de la música. Las dos últimas son grabaciones publicadas por el Área de Cultura de la Universitat Politècnica de València, y en ambos casos al frente de la gestión del coro estaba una junta gestora a la que más tarde me referiré.

El primer viaje que quiero mencionar (¡que no el primer viaje del coro!) lo realizamos en junio de 2007, con la presidencia de Javier Rodrigo y la dirección de Rafael Sánchez Mombiedro. Se trataba

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

del VIIIth International Festival of University Choirs «Universitas Cantat 2007» en Poznan (Polonia) donde al final todos los coros participantes interpretamos y estrenamos la obra *Raptus Europae* de Marek Jasinski, con la presencia del propio autor que nos acompañó en los ensayos previos. Todo un reto que disfrutamos y, aún hoy, nos preguntamos cómo ese pequeño escenario aguantó la prueba de carga que supuso tener tantos coralistas sobre la tarima.

El segundo viaje significativo para mí fue un intercambio con la Orchester Hochschule de Ulm, Alemania, siendo Jaime Gómez presidente y José Francisco Sánchez-Iborra director. El coro viajó a Ulm en 2010 para interpretar el *Requiem en do menor* de Luigi Cherubini en dos lugares diferentes. Esta obra, escrita para coro y orquesta, no tiene solistas, lo que la convierte en una pieza muy adecuada para un coro como el nuestro. Además, Jaime nos preparó un estupendo viaje a Lindau y el lago Constanza.

Y con el tercero que destaco, cruzamos el charco y nos fuimos a New York en 2014, bajo la presidencia de Lourdes Aznar y con José Francisco Sánchez-Iborra como director. Empecemos con los antecedentes, ya que en 2012 y 2013 el coro interpretó dos piezas de Bob Chilcott, *A Little Jazz Mass* y *Requiem*, acompañados de una jovencísima Marina Monzó como solista. Quedamos cautivados por Marina ¡cómo no! y por esta clase de música coral contemporánea que nuestro director nos ha propuesto interpretar en otras ocasiones. Por eso, que nos invitasen a participar representando a la Universitat Politècnica de València en el encuentro *Distinguished Concerts Singers International* que tuvo lugar en mayo de 2014 en el Alice Tully Hall del Lincoln Center de New York, fue un sueño hecho realidad. Allí interpretamos el *Requiem* de Bob Chilcott dirigidos por él mismo y, además, tuvimos el privilegio de recibir clases magistrales del propio autor para preparar la obra, sesiones que todos recordamos como una experiencia inolvidable.

Y pasamos ahora al apartado de grabaciones. La primera que me gustaría mencionar es muy emotiva. La obra *A*

> Fue un sueño hecho realidad. Allí interpretamos el *Requiem* de Bob Chilcott

 BY-NC-SA

Ukrainian Prayer fue compuesta por el autor británico John Rutter en marzo de 2022 como respuesta a la terrible guerra que comenzó un mes antes en Ucrania, poniendo dicha pieza a disposición de toda la comunidad coral para su interpretación y difusión. El coro la interpretó y grabó en abril del 2022, uniéndose así a los más de 8000 coros y cantantes de todo el mundo que participaron en esta iniciativa, con la esperanza de que más pronto que tarde se acabase este doloroso conflicto. Lamentablemente, no solo esta guerra no ha finalizado, sino que se han desatado otras.

La segunda grabación, realizada por Santiago Carrión Rojo, es la del concierto *A Light in the Darkness*, que recoge la actuación del coro en diciembre del 2023 en un entorno excepcional como es el Centro de Arte Pintura Mural de Jesús Mateo, en Alarcón, Cuenca. Esta iglesia desacralizada fue declarada en 1997 patrimonio cultural de la UNESCO mientras el artista realizaba su obra en solitario. Para nosotros fue un honor que el propio pintor Jesús Mateo asistiese al concierto como público. El programa contenía obras de compositores contemporáneos como Eric Whitacre, Ola Gjeilo, Sara Quartel o Karl Jenkins, entre otros, y que nuestro director, José Francisco Sánchez-Iborra, buscó pensando en el entorno y en la especial acústica del lugar. Un programa *ad hoc* que encajaba totalmente en el entorno y del que disfrutamos todos. Un verdadero regalo.

Pero no todo es cantar. Pasando de las musas al teatro, es decir, en el terreno de lo cotidiano, me gustaría recordar que en un coro hay varios elementos fundamentales: director, ensayadores, jefes de cuerda, vocal y junta directiva, todos ellos fundamentales para su buen funcionamiento. Nuestro director desde 2008, José Francisco Sánchez-Iborra, es un profesional entusiasta de la música coral, que nos ha conducido a toda clase de proyectos corales, animándonos y proponiéndonos retos musicales de todo tipo. No creo que me equivoque si digo que el empeño que puso José Francisco durante la pandemia por mantener los ensayos *online* nos permitió seguir unidos a través de la pantalla, grabar vídeos y mantener abierta una ventana de ilusión. Y si hablamos de ensayadores, no tenemos más que palabras de agradecimiento para Marta, Lidia, Félix, Nico y todos los demás que a lo largo de estos veinticinco años con su paciencia y buen hacer han hecho posible la preparación de las obras de un modo más amable. También nos facilitan la tarea diaria los jefes de cuerda y el vocal del coro que nos trasmiten en una y otra dirección partituras, midis, fechas de actos, asuntos, etc.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

Y sobre la gestión, quisiera recordar que después de la presidencia de Lourdes Aznar, la junta directiva del coro pasó a ser una junta gestora que, desde 2014 al 2018, estuvo formada por Rosa Medina, Fernando Carregal, Félix Ruiz y quien escribe estas líneas, Pepa Marín, y desde el 2018 a principios de 2025 por Vicenta Calvo, Fernando Carregal, Félix Ruiz y Pepa Marín. Formar parte de estos equipos ha sido un privilegio, nos ha unido, nos ha servido para conocernos más y apreciar el trabajo que los anteriores directores, Javier, Jaime y Lourdes han hecho para que todos podamos disfrutar de la música dos días a la semana, tarea que desde 2025 recae en la actual junta directiva formada por Inma Moreno, presidenta, Clara Andrés, vicepresidenta, Ximo Almeida, tesorero y Conchi Herrero, secretaria, a los que deseamos muchísima suerte y estamos seguros de que la tendrán.

Y por último me gustaría evocar una imagen. En el libro *Planilandia* de Edwin A. Abbot (contemporáneo de Lewis Carroll) los habitantes de ese mundo imaginario son figuras geométricas que van desde la línea a los distintos polígonos, cuantos más lados mayor estatus social. Un día un cuadrado perteneciente a la clase de profesionales y caballeros (los nobles han de tener al menos seis lados) recibe de forma totalmente

> La música nos visita y pacientemente nos invita a pasear por una nueva y maravillosa dimensión

inesperada la visita de una esfera que vive en *Espacilandia*. Esta esfera le descubre que hay otra dirección por la que se puede desplazar y que le permite ver a su país desde arriba de una forma sorprendente y más completa. Eso es lo que nos sucede cuando la música nos visita y pacientemente nos invita a pasear por una nueva y maravillosa dimensión, desde la que ya no podremos contemplar nuestro mundo como antes.

Gracias, Coro de la Universitat Politècnica de València.

Pepa Marín Molina

Profesora del Departamento de Matemática Aplicada de la UPV

Coralista desde 2004
Miembro de la Junta Gestora del Coro de la Universitat Politècnica de València de 2014 a 2024

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

EL CORO ES UNA GRAN FAMILIA

Siempre me ha gustado cantar. Por eso, cuando en 2001 vi un cartel anunciando que en la Universitat Politècnica de València se iba a crear un coro, no dudé ni un segundo en apuntarme a las pruebas.

Recuerdo perfectamente aquella tarde. Estaba supernerviosa. Nunca había cantado en un coro (hasta entonces solo lo había hecho en casa, para «deleite» de mi familia). Y cuando llegué al aula donde nos habían convocado y vi a Carlos Gracia y a Carlos Gala esperando a escucharme, se me fue hasta la voz. La verdad es que la prueba no me salió demasiado bien, pero aun así me dieron una oportunidad (y desde aquí quiero agradecéroslo de corazón), porque aquella oportunidad acabó convirtiéndose en una parte muy importante de mi vida.

Formé parte del coro hasta junio de 2018, cuando tuve que dejarlo por dos pequeñas personitas que acababan de llegar al mundo: Lucía y María. Pero durante esos diecisiete años el coro estuvo siempre ahí, acompañándome en muchas etapas de mi vida. En esos años me casé, tuve varias promociones internas en el trabajo, terminé una carrera y viví muchísimas experiencias con el coro. Y, en medio de todo eso, el coro fue siempre un lugar especial, un espacio de amistad, música y alegría.

En 2008 di un paso más y pasé a formar parte del equipo directivo como tesorera, primero junto a Jaime Gómez como presidente y Pepa Marín como vicepresidenta, y más adelante, a partir de 2013, con Lourdes Aznar como presidenta y Ana Rioja como vicepresidenta. Fueron años de mucho trabajo, sí, pero también de muchísima ilusión. Todo lo hacíamos con ganas porque sentíamos el coro como algo nuestro.

En las elecciones de 2015 no se presentó ninguna candidatura para asumir la presidencia y formar equipo directivo.

 BY-NC-SA

Entonces, varias personas nos convencieron a Pepa Marín y a mí para crear una Junta Gestora. Fernando Carregal y Félix Ruiz también se dejaron convencer y, entre los cuatro, asumimos aquella responsabilidad. Fueron años intensos, pero tremendamente gratificantes. Lo bonito era que cualquier propuesta que hacíamos encontraba siempre una respuesta positiva en el coro. Entre todos dábamos forma a las ideas y siempre aparecían manos dispuestas a ayudar. Esa sensación de compañerismo y de remar todos en la misma dirección es uno de los recuerdos más bonitos que me llevo.

Pepa y yo hablábamos prácticamente todos los días para organizar viajes, conciertos, comidas y mil cosas más que se nos iban ocurriendo. Y siempre nos pasaba lo mismo: cuando yo la llamaba, ella estaba a punto de llamarme a mí... y al revés. Estábamos totalmente conectadas.

> Esa sensación de compañerismo y de remar todos en la misma dirección es uno de los recuerdos más bonitos que me llevo

Vivimos muchísimos viajes, tanto nacionales como internacionales. Desde escapadas a Salamanca, Navarra, Bocairent, Chulilla o Fuentes de Ayódar, hasta viajes a Lisboa, Alemania o Polonia. Y, claro, también hubo muchas anécdotas. Recuerdo especialmente el viaje a Alemania, donde Jaime Gómez acuñó la frase oficial de ese viaje: «Cinco minutos son cinco horas», para recordarnos que si una persona llegaba cinco minutos tarde, estaba haciendo esperar cinco minutos a todo el grupo... lo que multiplicado por todos equivalía a cinco horas perdidas. Desde entonces, creo que más de uno miró el reloj con otros ojos. Pero hay tantas que necesitaría todo este libro para contarlas.

También tuvimos la suerte de participar en conciertos y colaboraciones muy especiales, tanto por los lugares donde actuamos como por las obras que interpretamos.

Y, además, vivimos momentos únicos en las aperturas y clausuras de curso de la UPV, donde pudimos participar en investiduras de doctores *honoris causa* de grandes personalidades como el director de orquesta Zubin Mehta, acompañado por la reina Doña Sofía; la princesa Muna al-Hussein de Jordania; la actriz Amparo Rivelles; o los astronautas Michael López-Alegría y Pedro Duque, pero también de muchas otras

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

> Tuvimos la suerte de participar en conciertos y colaboraciones muy especiales

personas quizá menos conocidas, pero igualmente admirables por su trayectoria y contribución.

Mirando atrás, me doy cuenta de que el coro no fue solo un lugar donde cantar. Fue una familia y una fuente constante de recuerdos, amistades y momentos felices que siempre llevaré conmigo.

Rosa Medina

PTGAS de la Universitat Politècnica de València

Miembro del coro de 2001 a 2018

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

UNA VIDA EN COMÚN AL COMPÁS DEL CORO

Somos Carlos Gala e Isabel Silvestre, pareja, fundadores del coro y miembros activos del mismo desde sus inicios. Gran parte de nuestra vida en común ha estado ligada a las vivencias en el coro, compartiendo afición y anécdotas con un gran grupo de gente heterogénea y maravillosa, en la que cada persona ha aportado un granito de arena muy especial en función de sus habilidades personales y profesionales. Lo que relatamos a continuación será una parte forzosamente incompleta de lo vivido, aunque sí refleja lo que más nos ha marcado.

Cuando Carlos Gracia hizo la búsqueda inicial de coralistas para fundar el coro, no dudamos en sumarnos a la iniciativa. Nuestros años de experiencia en diferentes coros nos hicieron integrar el equipo de prueba de voces que ayudó a seleccionar a los candidatos sin experiencia previa. Tal como nacía y crecía el coro, crecía el embarazo de Isabel de nuestro primer hijo.

Que el coro inicial estuviese formado con una mezcla de personas con extensa experiencia coral y noveles hizo que aceptáramos el reto de viajar a Roma para participar en el Encuentro de Coros Interuniversitarios en Ciudad del Vaticano. Por la importancia del acto, invitamos a la directora profesional Cristina Contreras a dirigirnos, dado que la conocíamos de coros anteriores.

«Con prisa, pero sin pausa», Violeta Montoliu diseñó un uniforme para el coro con tal gusto y acierto, que hoy en día todavía seguimos usando ese uniforme en actos oficiales en un excelente estado tras veinticinco años de uso, dada la calidad de sus materiales.

 BY-NC-SA

> La alegría de vivir que transmitía es una satisfacción que hace más dolorosa su repentina pérdida posterior

En Roma recibimos el reconocimiento del maestro de capilla del Vaticano eligiendo a todas nuestras sopranos para el coro principal, cuando su idea inicial era escoger sólo una o dos personas por voz y coro, teniendo así el privilegio de estar cantando más cerca del Papa Juan Pablo II durante la misa común. El entusiasmo del maestro Palombella hacia el *Ave María* de Tomás Luis de Vitoria que interpretamos en nuestro concierto individual —nos pidió incluso una copia de la partitura— fue otra nota destacada a recordar.

Como anécdotas del viaje recordamos el engaño involuntario a Isabel en la subida a la cúpula de San Pedro, que cuando se cansó y quiso volver atrás, descubrimos que era un itinerario de dirección única por su especial estrechez, y no tuvo más remedio que subir hasta el final a pesar de su vértigo. También las habilidades como guía de Ana Andrés, que nos ayudaron a descubrir lo más interesante de la ciudad.

En la continuación en Valencia, dada la sintonía que se había producido con Cristina Contreras en el viaje con los miembros del coro, se le propuso asumir la dirección musical de forma permanente. Su elección continuó una etapa de marcado contenido polifónico que cimentó el crecimiento del fondo musical del coro. Su firme e intenso carácter pedagógico hacia los coralistas la hace ser un referente muy querido para los que disfrutamos de su guía. Con ella interpretamos el *Requiem* de Mozart como la primera gran obra coral, de las muchas que la han seguido después. Y disfrutamos de la experiencia de grabar nuestro CD de villancicos en la Navidad del 2002, en la iglesia de la Purísima Concepción de Quart de Poblet.

Recordamos con especial cariño y gratitud la intervención de nuestro añorado Juanma García en la gestión de la elaboración de las gradas que desde entonces nos facilitan la interpretación en los conciertos en la UPV. Ver cómo creció después como coralista desde cero hasta ser un puntal de los tenores, y la alegría de vivir que transmitía, es una satisfacción que

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

hace más dolorosa su repentina pérdida posterior. También fue el promotor de la especial relación del coro con el párroco de la parroquia de Santa Mónica, en la que celebramos conciertos con tanta frecuencia como nos es posible. Es la manera de recordarle para los que le conocimos.

Siempre que hemos podido, y especialmente al principio, nos involucramos tanto en la directiva como en las jefaturas de cuerda, así como en la comisión de elaboración de midis de apoyo a los ensayos, donde la participación de Vicente Miguel fue muy intensa y duradera, así como otras personas en menor medida que el tiempo pasado nos impide recordar. Ahora el relevo lo ha tomado Andrés Marcos.

Tras el nacimiento de nuestro primer hijo, era uno más del coro acompañándonos a todos los ensayos, durmiendo en el carrito mientras ensayábamos... siempre y cuando nadie desafinara. La frase de nuestro director en ese momento, Rafael Sánchez Mombiedro: «Habéis desafinado, David ha abierto los ojos» algunos aún la recordarán.

A raíz del primer acto académico que cantamos en Alcoi, uno de los miembros de la Escuela nos propuso colaborar en la misa de las fiestas patronales de San Blas en Bocairent, de donde procedía y es cofrade. Esto perduró bastantes años, hasta que la dificultad de disponer de suficientes coralistas en los días laborables en Valencia hizo finalizar una visita anual que asumíamos con especial interés, por el acompañamiento cultural que nos daban los cofrades a lo largo del día.

Resultaba entrañable acudir a la Escuela Infantil de la UPV a cantar villancicos a los niños en Navidad, especialmente en la época en que nuestros hijos o los de algún compañero estaba matriculado allí.

Los intercambios con otros coros universitarios, como Salamanca, Austria, Poznan (Polonia), Perugia, Bilbao... o la orquesta de Ülm, nos han dado oportunidad de tener multitud de anécdotas. Una de

Tras el nacimiento de nuestro primer hijo, era uno más del coro, acompañándonos a todos los ensayos, durmiendo en el carrito mientras ensayábamos

 BY-NC-SA

ellas, las emotivas lágrimas de las personas mayores en un concierto en Austria tras cantar y bailar una canción típica popular del pueblo, gracias a las indicaciones de nuestra guía.

Hemos disfrutado mucho al actuar en los grandes escenarios musicales valencianos: el Palau de la Música de Valencia, asociado a la interpretación de grandes conciertos: música de grandes películas de cine, patrocinadas por la Fundación Excelencia; el *Armed Man* de Jenkins, varios *Carmina Burana*, uno de ellos con José Antonio Sáinz Alfaro, director del Orfeón Donostiarra, Recordamos especialmente una representación espectacular del *Carmina Burana* de Carl Orff, en el Palau de les Arts Reina Sofía en colaboración con otros coros y el Conservatorio Profesional de Música de Valencia, por la intermediación del actual Director Jose Francisco Sánchez Iborra. El *Requiem* de Mozart en recuerdo a las víctimas de la DANA de 2025 en la catedral de Valencia, junto a otros coros valencianos, fue especialmente emotivo. Disfrutar del bellísimo interior de la iglesia parroquial de San Nicolás de Bari y San Pedro Mártir, la Capilla Sixtina valenciana, tanto como para no recordar con seguridad qué interpretamos en aquella ocasión.

> El *Requiem* de Mozart en recuerdo a las víctimas de la DANA de 2025, junto a otros coros valencianos, fue especialmente emotivo

Actuar en las ceremonias de los diferentes *honoris causa* de la UPV nos ha permitido coleccionar fotografías del coro con personalidades relevantes como la reina Sofía, que nos visitó en la investidura del director Zubin Mehta, coincidiendo con el nacimiento de nuestro tercer hijo el día anterior; el compositor Luis Blanes, el poeta Francisco Brines, la actriz Amparo Rivelles o el científico Santiago Grisolía, entre muchos otros.

Hemos tenido ocasión de estrenar varias obras con la presencia o la dirección del propio compositor, como *Las siete trompetas del Apocalipsis* de Óscar Navarro, estrenada en el Palau de la Música de Valencia, entre otras. Siempre han apreciado nuestro buen hacer y dedicación al detalle en la interpretación de sus obras.

El coro es una segunda familia, en la que las relaciones se han fortalecido en las habituales cenas tras los conciertos, en

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

> La vida debe seguir, aunque cambien las circunstancias del viaje

las que se acaban cantando todo tipo de obras, sean o no de la temporada. Con el coro hemos vivido tanto las alegrías como las dificultades. Bodas y separaciones, nacimientos y fallecimientos... La vida debe seguir, aunque cambien las circunstancias del viaje.

Próxima estación, las bodas de oro.

Carlos Gala e Isabel Silvestre

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

LA EMOCIÓN DE PERTENECER A UN CORO

The music swells, the voices rise,
In one harmonious tide;
A hundred voices blend in one,
With nothing to divide.
Forgetting self, forgetting all,
Except the song's deep roll,
The singer finds within the group
The secret of the soul.

Ella Wheeler Wilcox

Hay un privilegio silencioso y luminoso en formar parte de un coro aficionado: crear música sin que se haya que ser un experto. Basta la disposición del corazón, la entrega del cuerpo y la humilde voluntad de aprender. Ahí, en ese espacio donde todos llegamos con lo que sabemos, a veces poco, a veces mucho menos, ocurre algo parecido a un milagro. A veces cantamos músicas escritas hace siglos, salidas de manos que ya no existen, y sin embargo resucitan en nuestras gargantas. Cantar música de otro tiempo es sentir cómo lo remoto sigue latiendo en el presente; es un puente invisible que atravesamos juntos.

 BY-NC-SA

LA VOZ COMO INSTRUMENTO COMPARTIDO

El canto coral revela secretos que no se comprenden desde fuera. El primero es que la voz es un instrumento, pero uno hecho de carne, aire y emoción. No se afina girando una clavija, sino escuchando, respirando, modulando lo que somos. Y así, casi sin darnos cuenta, aprendemos a escuchar de otra manera: a escuchar *dentro* del coro. Descubrimos cómo encaja nuestra pequeña línea melódica en el tejido sonoro; cómo un leve cambio en la emisión puede modificar el color del conjunto; cómo a veces lo más difícil es la contención, ese arte de cantar casi sin oírte, de sostener pianos que rozan lo inaudible sin desaparecer.

El coro enseña una verdad esencial: para sonar bien necesitamos a los demás. Convertimos el «yo» en «nosotros». Al cantar, somos una tesela en un mosaico cambiante, un diseño que se recompone en cada acorde y al que nos vamos adaptando. No hay protagonismo posible: cuando uno brilla demasiado, el mosaico se rompe.

> Es una forma de entender la vida: ninguno podría cantar solo esta música, pero juntos sí.

UNA ESCUELA DE HUMILDAD, DE CUERPO Y DE ESPÍRITU

Cantar eleva y afina el alma. No es solo metáfora: el cuerpo se oxigena, la mente se calma, las tensiones se diluyen en la respiración compartida. La música tiene un beneficio físico y mental que sentimos con claridad cuando acaba un ensayo: salimos renovados, como si hubiéramos entrado cargados y algo, no sabemos qué, se hubiera disuelto entre las notas.

A veces el canto roza una dimensión espiritual. Basta recordar la emoción de interpretar el *Lacrimosa*, o la delicadeza suspendida de *In Paradisum* de Fauré, el recogimiento del *Locus iste* de Bruckner, la ternura de *An Irish Blessing* o la intimidad del *Cantique de Racine*. En esos momentos uno no solo canta: es cantado por la música.

LO QUE SE OYE DESDE DENTRO

Pertenecer a un coro cambia para siempre la experiencia de la escucha. Lo que se oye desde dentro mientras se canta es distinto de lo que oye el espectador. Dentro, la música se siente en el pecho, en el aire que pasa, en las respiraciones ajenas que sincronizan la propia. Se oyen tensiones armónicas que fuera se perciben nítidas;

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

se intuyen entradas que solo existen para quien canta. La música tiene un doble rostro: uno íntimo, otro público.

Y, con el tiempo, nos descubrimos cantando músicas que quizá nunca habríamos escuchado por iniciativa propia: obras contemporáneas que acaban entusiasmándonos, giros armónicos audaces, texturas sonoras inesperadas. De repente, entendemos la música de verdad. Comprendemos sus engranajes internos, sus razones.

PEQUEÑOS GRANDES LOGROS

Un coro aficionado vive hitos que se recuerdan como pequeños tesoros: nuestra emoción de estrenar una obra en la catedral de València, cantar sin precedentes en la iglesia de San Juan Bautista de Alarcón, vibrar con la polifonía española en el Patriarca, dejar que la historia nos envuelva en el monasterio de Santa Maria de la Valldigna, participar en el célebre y veterano «Mano a Mano» de Buñol o cantar en la significativa Iglesia de San Mauro en Alcoi. Cada escenario imprime una huella distinta.

Y también está la euforia, esa mezcla de agotamiento y plenitud, que llega al terminar piezas de gran dificultad: *A Ceremony of Carols*, la *Misa n.º 2* de Bruckner, la *Misa del amanecer* de Gjeilo, las atmósferas suspendidas de Whitacre, el *Requiem* de Chilcott. Obras que dan vértigo al principio, pero que, una vez conquistadas, regalan un orgullo que toca lo íntimo.

EL VÉRTIGO COMPARTIDO

Hay momentos muy nuestros: cuando ensayamos fugas endiabladamente difíciles y nos encontramos todos en un mismo calderón, como si regresáramos a casa después de habernos perdido en un laberinto de entradas y contrapuntos. Entonces, una sonrisa recorre el coro. Lo hemos logrado. Estamos juntos nuevamente.

Pertenecer a un coro aficionado es, pues, pertenecer a una comunidad que respira unida. Es descubrir que la música no nos exige ser perfectos, sino disponibles. Es una forma de entender la vida: ninguno podría cantar solo esta música, pero juntos sí. Y ese descubrimiento, tan simple y tan profundo, es una de las mayores bellezas del canto coral.

Rosa Maria Belda

Profesora de la Universitat Politècnica de València

Contralto del Coro de la Universitat Politècnica de València desde 2004

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

CORO UPV: UNA SOLA VOZ

Desde que llegué al coro en el curso 2012-2013, he vivido una experiencia que, seguro, muchos coralistas reconocerán. Al principio, los nervios y las dudas eran inevitables: cantaba bajito, prefería escuchar antes que equivocarme, y mi oído izquierdo se volvía protagonista porque el derecho, desde pequeño, no se lleva bien con ciertas frecuencias.

Con el tiempo, y dedicando tiempo de estudio a tu cuerda, vas encontrando tu sitio. Cuando te apasiona cantar y te lo tomas en serio, empiezas a crecer dentro del grupo. Aprendes a entrar a tiempo, a respetar los silencios, a ajustar el volumen según lo pide la partitura, a escuchar a las otras voces y a asumir el papel que te toca. No buscas destacar ni quedarte atrás, sino aportar lo mejor de ti y, siempre, mirando al director, que siempre está ahí para guiarnos. Si el compañero de al lado se despista, le das un toque discreto; si dudas, te callas y retomas el hilo en cuanto puedes. Poco a poco, vas sumando detalles para que, aunque no seamos profesionales, la competencia vocal sea la mejor posible.

Todo esto tiene un objetivo: que el Coro UPV cante como una sola voz, esa que nos identifica y nos diferencia de otras agrupaciones. Y, de vez en cuando, ocurre la magia: el público se emociona, sentimos que el espíritu se eleva y, de verdad, se escucha una sola voz.

Me impresiona cómo lo conseguimos siendo tan distintos: estudiantes de aquí y de fuera, gente que lleva años y otros que solo están un curso o medio año, profesores, personal del Politécnico, coralistas de otros ámbitos... pero todos compartimos el mismo objetivo: ser una sola voz.

BY-NC-SA

> Y, de vez en cuando, ocurre la magia: el público se emociona, sentimos que el espíritu se eleva y, de verdad, se escucha una sola voz

No puedo dejar de agradecer la labor de nuestro director, que cuando llegan conciertos exigentes, se pone de los nervios (¡y con razón!), y la paciencia infinita de los ensayadores de cuerda, auténticos santos. Y, por supuesto, a todos aquellos que se implican aportando su tiempo, nuestra querida junta directiva, y otros que hacen una labor callada y siempre están ahí para echar una mano. Tampoco olvido a quienes han pasado por el coro y han dejado huella, aunque por motivos profesionales ya no estén; saben que siempre tienen las puertas abiertas para volver. Y, por supuesto, a Juanma y Charo, que seguro están cantando en algún universo paralelo.

Así que, amigos, disfrutemos cantando con la voz singular de nuestro coro.

Fernando Carregal Manzano

Ingeniero industrial

Miembro del coro desde 2012

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

VOCES CON HISTORIA: 25 AÑOS DEL CORO UPV

Me cuenta mi amiga y compañera Pilar Rojo que entró en este coro como colaboradora. Pertenecía a un coro de Petrés dirigido por Carlos Gracia López, catedrático de Agronomía y aficionado a la música, quien, en mayo de 2001, siendo rector Justo Nieto, decidió fundar el Coro Polifónico de la UPV como punto de encuentro para toda la comunidad universitaria. Formado por alumnos, profesores, personal y colaboradores externos, se define por su carácter abierto e independiente del nivel de conocimientos musicales y de la edad de sus integrantes.

En 2002 ya lo dirigía una profesional, Cristina Contreras Zamorano, profesora en el Conservatorio Municipal de Música José Iturbi de Valencia, y a finales de 2003, siendo Javier Rodrigo-Ilarri el primer presidente electo de la agrupación, la sustituyó Rafael Sánchez Mombiedro, compositor, arreglista y director. Finalmente, en 2008, durante la presidencia de Jaime Gómez Hernández, catedrático de Ingeniería, se incorporó el actual director titular, José Francisco Sánchez Iborra, profesor de coro del Conservatorio Profesional de Música de Torrent, elegido, como es habitual, entre tres propuestas.

Bajo su dirección se han realizado talleres de técnica vocal y de conocimiento del aparato fonador, como el impartido por Patricia Llorens Puig, profesora de canto y catedrática en el Conservatorio Superior de Música de Valencia y doctora por la UPV, y recientemente por Chantal Esteve Royo, titulada superior en canto por el Conservatorio Superior de Valencia y con formación en logopedia y patología de la voz.

 BY-NC-SA

De los coralistas destacan su entusiasmo, cultura, valores, amor por la música y compañerismo

Todos los años, el coro ofrece en el Auditorio Alfons Roig de Bellas Artes un concierto a finales de otoño, otro en Navidad (también en la iglesia de Santa Mónica de Valencia) y uno al final de la primavera. A lo largo del año se realizan diversas colaboraciones con el Conservatorio de Torrent, además de otros conciertos como las preciosas cantatas *La Última Cena* y *La Semana Santa Marinera*, en la catedral de Valencia, ambas de Pedro J. Viso, o el realizado en la iglesia desacralizada de Alarcón, con pinturas murales de Jesús Mateo. Por otra parte, participa anualmente en todos los actos institucionales y académicos que la Universitat Politècnica de València le solicita, con los tradicionales *Gaudeamus Igitur* y *Veni Creator*.

El coro ha realizado múltiples viajes (Italia, Alemania, Austria, Portugal, Galicia, Navarra, Granada, Bilbao...) para cantar en colaboración con los coros locales. Ha interpretado obras maestras como el *Carmina Burana* de Carl Orff, los requiems de Luigi Cherubini, W. A. Mozart y Gabriel Fauré, y las misas de F. Schubert y Ola Gjeilo. También ha ofrecido conciertos más ligeros, como musicales de Broadway o bandas sonoras de películas. Asimismo, ha interpretado obras de autores tan destacados como Benjamin Britten, Anton Bruckner o Eric Whitacre, entre otros.

Igualmente, se han representado varias óperas, como *Tosca* de Puccini, *Norma* de Bellini o *La Traviata* de Verdi. Esta última, siempre con la valenciana Emilia Onrubia (en el papel de Violetta) y la última vez en abril de este año, en Denia, en una producción de carácter inclusivo con la colaboración de AUNA Inclusió.

De los coralistas destacan su entusiasmo, cultura, valores, amor por la música y compañerismo. Recientemente han dejado la formación los coralistas fundadores José Luis Carrión, Concha Jordá, Assumpta Haro, Isabel y Charo Blasco (esta última recientemente fallecida); aún permanecen Pilar Rojo, Mariángeles Argomániz, Amparo Espinós, Isabel Silvestre, Carlos Gala e Inmaculada Moreno, quien además es la actual presidenta de la Junta Directiva del Coro UPV.

¡Un brindis por ellos!

Cristina Miquel

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

25 AÑOS DEL CORO UPV

Celebrar un cuarto de siglo no es solo contar el paso de los años sin más. Es recordar historias, ensayos, viajes y, sobre todo, cientos de partituras y repertorios que han construido el alma del Coro de la Universitat Politècnica de València.

Para quienes nos hemos incorporado recientemente, hace apenas un par de años, acompañar a los más veteranos en este aniversario supone algo especial: la gratitud por habernos acogido y formar parte de este ilusionante proyecto que celebra ahora sus bodas de plata.

Desde fuera, uno ve en este coro una institución consolidada que va enriqueciéndose día a día, pero desde dentro lo que realmente me llama la atención es el buen ambiente que se respira.

Vivimos un mundo donde el individualismo y «lo mío» priman en muchos ámbitos. Sin embargo, en este coro hemos encontrado un lugar donde todos remamos en la misma dirección, donde nadie «salva la cuerda» y donde el empaste y el canto al unísono son fundamentales.

Es emocionante sentir cómo las voces se funden, o al menos lo pretenden, en una sola intención guiadas por la pasión y la entrega de nuestro actual director, vehemente y exigente en los ensayos, transmitiendo cómo se debe interpretar cada pieza y el porqué de cada singular ejecución y a la vez arropando a todos sus coralistas cuando el trabajo resulta exitoso. No sólo marca el tempo de la música, sino también el pulso de esta familia, inspirándonos a dar lo mejor de nosotros y recordándonos que el éxito del conjunto depende de la generosidad de cada uno.

BY-NC-SA

Un coro es la única comunidad en la que se nos pide que dejemos nuestro ego en la puerta para que nuestras voces puedan encontrarse dentro.

A los que lleváis veinticinco años sosteniendo este sueño: gracias por vuestro legado. A los que acabamos de llegar: gracias por habernos recibido para que nos sintamos como en casa.

Lo que más me llamó la atención al llegar fue la maravillosa heterogeneidad del grupo. Es asombroso ver cómo en una misma fila de cuerdas se mezclan estudiantes que están empezando su camino universitario y su proyecto de vida con personas más veteranas que atesoran muchos años de experiencia. Esa convivencia entre la juventud más vibrante y la madurez más sabia crea una riqueza difícil de explicar; es un aprendizaje constante donde unos aportan el impulso y otros la templanza, pero todos hablamos el mismo lenguaje y caminamos en la misma dirección.

> Entramos cansados, sí, pero cuando suena el primer acorde, la fatiga se disipa

Sabemos bien lo que significa el día a día. Muchas veces unos llegan al ensayo con el peso de una jornada agotadora, arrastrando el estrés de las clases, los exámenes o las responsabilidades del trabajo.

Otros estamos jubilados, pero no por ello exentos de haber trajinado, quien más, quien menos, durante todo el día.

Entramos cansados sí, pero cuando suena el primer acorde, la fatiga se disipa. La música y los ejercicios previos de calentamiento actúan como acicate que nos despierta por dentro y por fuera. En ese instante, el cansancio se transforma en entusiasmo compartido.

Al imperar a mi juicio la cordialidad, la armonía y una amistad que se va fraguando ensayo tras ensayo, el trabajo se hace más liviano, el esfuerzo merece la pena y los frutos van llegando poco a poco.

Nuestro mayor deseo no es otro, sino que estas notas lleguen donde las palabras no alcanzan.

Cantamos de manera incondicional, entregando este rato de nuestras vidas con la esperanza de que, al escucharnos, alguien encuentre un momento de calma o un refugio frente al ruido de ahí fuera.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

Estamos aquí para ofrecer a los demás nuestra voz y un pedazo de nuestra alma

No buscamos tanto el aplauso, que también, como regalar esa paz que nosotros sentimos al ensayar. Simplemente estamos aquí para ofrecer a los demás nuestra voz y, con ella, un pedazo de nuestra alma.

Como dijo Teresa de Calcuta:

«Que nadie se acerque jamás a ti sin que, al irse, se sienta un poco mejor y más feliz». Ojalá que en nuestros conciertos esto se consiga... y en nuestros ensayos y entre nosotros también.

Feliz aniversario compañeros y compañeras.

Vicente Juan-Senabre Pérez

Licenciado en Derecho, especialidad Derecho Público por la Universitat de València

Directivo de Banco Sabadell, en mi última etapa profesional

 BY-NC-SA

Niño Dios d'amor herido
Gaudeamus igitur
¡¡enganchate al Coro!!
www.coro.upv.es
coro@upv.es
CORO POLIFÓNICO
CORO UPV
VALENCIA

BY-NC-SA

¿POR QUÉ ESTOY EN EL CORO UPV?

Para contestar a esta pregunta creo que es necesario explicar un poco sobre mi entrada en el coro del que ya no he salido.

Sicilia, 2001... (esto es de Las Chicas de Oro, si lo habéis reconocido, ya tenéis cierta ed... sabiduría, quería decir). Es broma, tocaría...

Valencia, 2001... Una alumna de la Universitat Politècnica de València se adentra por una zona de despachos poco frecuentada de la Escuela de Arquitectura y por casualidad se fija en un cartel que hay en un corcho y que dice algo de que te animes a apuntarte al Coro UPV. Como «gancho» por aquel entonces estaba Violeta Montoliu, profesora de Historia del Arte. De hecho, ella fue mi primer contacto con el coro. Debo darle las gracias por su amabilidad explicándome todo y porque su entusiasmo quizás fue lo que me convenció para intentar formar parte de él (y, por supuesto, a Carlos Gracia por fundarlo y dejarme disfrutarlo).

Yo había estudiado algunos años en el Conservatorio. De aquellos tiempos, recuerdo que, en los primeros cursos de Solfeo (Lenguaje Musical hoy en día), al menos por aquel entonces, te daban unas piezas cortitas que se podrían llamar folclóricas, tal vez con la intención de que te dieras cuenta, en caso de no haberlo hecho ya por ti mismo..., de que tanto do, re, mi, fa, sol, podía servir, entre otras cosas, para crear una melodía, poner luego una letra y tener así una canción vocal. Solía ser de lo que me aprendía más rápido y lo canturreaba por ahí, «martirizando» a quien me rodeaba. Además, una de las asignaturas que más me gustó fue Conjunto Vocal (que traducido para la generación Z, o como se

BY-NC-SA

El Coro UPV me «devolvió» la música, no la de escuchar, esa siempre me ha acompañado (y más en las noches en vela haciendo proyectos...), sino la «hecha» por mí

haga llamar ahora, se conoce como Coro en el plan de estudios actual del Conservatorio), por lo que quedaba más o menos claro que lo mío era «dar el cante» ... Pese a ello, la carga de trabajo de la universidad y ciertos «encontronazos» o «desencuentros» con el Sr. Johann Sebastian (lo sé, ahora mismo algunos miembros del «club de fans de Bach» están a punto se sufrir una apoplejía y otros están solicitando mi excomunión y mi destierro como poco), me hicieron dejarlo.

Se podría de decir que el Coro UPV me «devolvió» la música, no la de escuchar, esa siempre me ha acompañado (y más en las noches en vela haciendo proyectos...), sino la «hecha» por mí. Más personal incluso que la música que se obtiene tocando un instrumento, es aquella que se consigue mediante el aire que sale de tus pulmones y que hace vibrar tus cuerdas vocales y que, si la melodía te motiva, también hace que resuene un trocito de tu ser.

Si a eso le sumas que me he estado juntando todo este tiempo con una «panda» de gente que disfruta con lo mismo y que es un encanto, pues ya tienes el plan perfecto para la tarde del lunes y del jueves de 20 a 22 h. (Esto último es un mensaje «subliminal» para ver si quien lea estas palabras se decide a meterse en el Coro UPV, si es que es uno de esos que siguen viviendo en el error de no estar ya dentro).

R. B. V.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

NUEVAS VOCES, UNA MISMA FAMILIA

Me alegro de haber dado el paso y de poder formar parte de este coro tan acogedor. Después de mi experiencia en Noruega, no pensaba volver a encontrar un coro en el que me sintiera tan a gusto.

Los conciertos que hemos dado hasta ahora han sido geniales. ¡Siempre hay un ambiente estupendo y es un verdadero placer cantar con todos vosotros!

Gracias por todos estos momentos de alegría, canciones, risas y emociones que dan vida a este coro. ¡Los guardaré en muy buen recuerdo!

Joséphine Fardel
Estudiante Erasmus

Aunque mi tiempo en el coro ha sido breve, estos meses han sido más que suficientes para sentirme parte de esta familia. Es un honor celebrar estos veinticinco años y espero seguir compartiendo música y buenos momentos por mucho más tiempo.

Rosario Montiel Domínguez
Estudiante de Ingeniería Química

 BY-NC-SA

Como estudiante Erasmus, cantar entre las personas locales en el Coro UPV es para mí un gran honor. La gente me ha recibido con los brazos abiertos y me ha facilitado mucho la integración. El coro tiene muchos proyectos interesantes, como *La misa alemana*, *La Traviata* y, de vez en cuando, los actos académicos. No solo cantamos en distintos idiomas, sino también en diferentes lugares, como iglesias o escenarios, donde incluso hemos tenido que actuar. Por eso, en el coro nunca hay lugar para el aburrimiento.

También los ensayos están siempre llenos de humor y resultan divertidos. Pero lo que más disfruto son los días de concierto, porque tienen algo mágico. El calentamiento y la preparación, los nervios previos, los pequeños *snacks* entre medias, luego el concierto, en el que el público escucha con fascinación, y finalmente la liberación de la tensión, hacen que sea una experiencia muy emocionante y especial. Después del concierto, uno ya tiene ganas de volver a actuar de inmediato, de lo mucho que se disfruta.

Estoy muy agradecida de haber podido formar parte del coro durante este breve tiempo. Esta experiencia ha hecho que mi Erasmus sea mucho más bonito.

Dorothy Chang
Estudiante Erasmus

¡Muchas gracias, querido coro, por estos momentos tan bonitos! Nunca pensé que algún día cantaría en mi lengua materna, el alemán, en España, pero con vosotros ha sido un placer. Solo en tres meses he podido conocer dos hermosas iglesias en Valencia y sus alrededores, e incluso he cantado en una ópera en Denia. Además, he conocido a gente maravillosa, he aprendido muchas palabras nuevas en español y valenciano (qué chuli), y he podido disfrutar música maravillosa. Es simplemente genial cuando a veces llegas al ensayo un poco cansada del día y sales de la sala con más energía. No lo voy a olvidar... sí, sí, ¡un brindis!

Mirjam Roessler
Estudiante Erasmus

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

CORO UPV
PRESENTE Y FUTURO

Ser parte del Coro UPV hoy es, ante todo, formar parte de una realidad viva y en constante transformación. No somos únicamente la continuidad de un proyecto que nació hace veinticinco años, sino la prueba de que la música puede seguir siendo un punto de encuentro donde confluyen generaciones, experiencias y maneras distintas de entender el mundo. Como presidenta y como una de las pocas personas que permanecen desde aquellos inicios, es especialmente emocionante ver cómo, a pesar del paso del tiempo, la esencia del coro no solo se mantiene, sino que se enriquece. A veces, al mirar atrás y recordar aquellos primeros ensayos, me sorprende comprobar hasta qué punto hemos crecido sin perder nunca aquello que nos hacía especiales: la sensación de pertenecer a una pequeña familia unida por la música.

Uno de los mayores valores del coro en la actualidad es, precisamente, su diversidad. En él conviven personas vinculadas a la UPV con otras que, aun sin formar parte directa de la universidad, han encontrado aquí su espacio. También se cruzan distintas edades, trayectorias y vivencias personales. Esta mezcla convierte cada ensayo en algo más que un trabajo musical: es un lugar de intercambio, de aprendizaje mutuo y de crecimiento compartido. Las voces no solo se armonizan en lo musical, sino también en lo humano. Creo sinceramente que esa dimensión humana es una de las razones por las que tantas personas permanecen en el coro durante años y por las que otras tantas llegan y sienten desde el primer momento que este también puede ser su lugar.

 BY-NC-SA

> Es un lugar de intercambio, de aprendizaje mutuo y de crecimiento compartido. Las voces no solo se armonizan en lo musical, sino también en lo humano

El coro ha sabido adaptarse a los tiempos sin perder su identidad. Recuerdo que, durante muchos años, nuestra actividad se centraba fundamentalmente en los actos institucionales de la universidad y en ofrecer, aproximadamente, tres conciertos al año. Aquello ya nos ilusionaba enormemente, pero con el tiempo el coro ha ido creciendo en ambición, en proyección y también en reconocimiento. Cada nueva incorporación trae consigo energía, ideas y nuevas perspectivas que impulsan al grupo hacia adelante. Esa capacidad de renovación constante es la que nos permite abordar retos cada vez más ambiciosos y mantener viva la motivación colectiva. Porque el Coro UPV no se limita a conservar lo que ya ha logrado, sino que mira hacia el futuro con inquietud y con ganas de seguir construyendo.

Actualmente, afrontamos múltiples proyectos que reflejan esa vitalidad y esa evolución. Hoy colaboramos con diferentes agrupaciones musicales, participamos en conciertos de muy diversa naturaleza y recibimos invitaciones constantes para formar parte de nuevas propuestas artísticas. Hemos tenido la oportunidad de interpretar óperas junto a primeras figuras de la lírica y, más recientemente, incluso de participar en la grabación de la cabecera musical de un *spot* publicitario. Todo ello convive con nuestra actividad habitual y con el compromiso que seguimos manteniendo con la universidad. Cada proyecto supone un desafío diferente y, al mismo tiempo, una enorme satisfacción colectiva. La actividad coral se convierte así en una experiencia mucho más amplia que el propio escenario: es aprendizaje continuo, convivencia y la ilusión compartida de afrontar juntos nuevos retos que hace años ni siquiera habríamos imaginado.

Mirando hacia el futuro, nuestro reto es seguir siendo un coro abierto, inclusivo y dinámico. Queremos continuar siendo ese lugar donde cualquier persona,

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

independientemente de su edad o procedencia, pueda encontrar no solo un espacio para cantar, sino también para desarrollarse, compartir y sentirse parte de algo significativo. Aspiramos a seguir explorando nuevos caminos, ampliando horizontes y consolidando una comunidad que se construye desde el compromiso y la ilusión. Personalmente, me emociona pensar que todavía quedan muchas experiencias por vivir y muchas personas por descubrir lo que significa formar parte de este proyecto.

No puedo dejar de expresar un profundo agradecimiento a todas las Juntas Directivas que han hecho posible que el coro llegue hasta aquí. Su dedicación, muchas veces silenciosa, ha sido fundamental para sostener y hacer crecer este proyecto a lo largo del tiempo. De manera especial, quiero reconocer el trabajo de la actual Junta, formada por Ximo Almeida como tesorero, Conchi Herrero como secretaria y Clara Andrés como vicepresidenta, cuyo compromiso y esfuerzo diario hacen posible que el coro funcione y siga avanzando con firmeza.

Del mismo modo, es imprescindible reconocer a quienes hicieron posible el nacimiento de este proyecto. El coro existe hoy gracias al empeño personal del profesor Carlos Gracia y del entonces rector Justo Nieto, cuya iniciativa y compromiso sentaron las bases de lo que hoy somos.

Quisiera también expresar nuestro agradecimiento al actual rector, José Capilla, así como a todos los rectores que, a lo largo de estos años, han mostrado su apoyo constante al coro, contribuyendo a su continuidad y desarrollo dentro de la universidad.

> Queremos continuar siendo ese lugar donde cualquier persona, independientemente de su edad o procedencia, pueda encontrar no solo un espacio para cantar, sino también para desarrollarse, compartir y sentirse parte de algo significativo

 BY-NC-SA

Igualmente, es justo reconocer la labor de quienes han estado al frente de la dirección musical a lo largo del tiempo. Carlos Gracia López, Cristina Contreras Zamorano y Rafael Sánchez Mombiedro han contribuido de manera decisiva a la evolución artística del coro. Y, de forma muy especial, quiero destacar el trabajo de nuestro director actual, José Francisco Sánchez Iborra, cuya dedicación, sensibilidad musical y compromiso están siendo clave en esta etapa del coro.

Quisiera expresar también el agradecimiento de todo el coro a quienes han desempeñado la labor de jefes de cuerda a lo largo de los años. Su implicación ha sido fundamental, no solo en el trabajo musical, sino también como puente entre la junta directiva y las distintas cuerdas, facilitando la comunicación y el buen funcionamiento del grupo. De manera muy especial, queremos reconocer la labor de nuestros maestros de cuerda, Marta Ballestín y Félix Ruiz, cuyo trabajo excepcional en los ensayos contribuye de forma decisiva a la calidad musical del coro y hace posible que cada concierto alcance el nivel que nos define.

Quisiera también agradecer de corazón a tantas personas que, de manera totalmente desinteresada, realizan labores que muchas veces pasan desapercibidas, pero que son esenciales para la vida del coro. Son gestos silenciosos que rara vez se ven desde fuera y que, sin embargo, sostienen gran parte de lo que hacemos. Personas como Luisa Segarra, que con enorme cariño se encarga de coser las becas y los *foulards* de nuestro uniforme; Mabel Roselló, una diseñadora excepcional que crea unos carteles maravillosos para dar vida y difusión a nuestros conciertos; Lourdes Aznar y Carmen Sáez, que tanto nos ayudan con la pronunciación del inglés y del alemán, o Vicente Miguel y Andrés Marcos, cuyos

Quisiera también agradecer de corazón a tantas personas que, de manera totalmente desinteresada, realizan labores que muchas veces pasan desapercibidas, pero que son esenciales para la vida del coro

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

> El Coro UPV tiene futuro porque tiene presente. Porque sigue habiendo personas dispuestas a sumar su voz, su tiempo y su entusiasmo a este proyecto común

midis facilitan enormemente el estudio individual en casa y ayudan a que el trabajo musical avance mucho más rápido. Y junto a ellos, tantas otras personas que, a lo largo de estos años, han ayudado y seguirán ayudando al coro siempre que haga falta. Esa generosidad cotidiana, nacida simplemente del cariño hacia este proyecto, es también una parte fundamental de lo que somos.

Quisiera también tener un recuerdo muy especial para quienes ya no están con nosotros. Coralistas que formaron parte de esta familia y que nos dejaron demasiado pronto: Carlos Birigay, José Luis Roig, Emilia Onrubia, Marisa Martín, Charo Blasco y Juanma García. Todos ellos siguen presentes en nuestra memoria y en nuestra música. Su paso por el coro forma parte de lo que hoy somos, y su recuerdo nos acompaña en cada ensayo y en cada concierto.

El Coro UPV tiene futuro porque tiene presente. Porque sigue habiendo personas dispuestas a sumar su voz, su tiempo y su entusiasmo a este proyecto común. Y mientras eso ocurra, mientras sigamos encontrándonos en la música y en todo lo que la rodea, el coro seguirá siendo mucho más que un conjunto de voces: será un espacio de vida compartida que se renueva constantemente sin olvidar de dónde viene.

Inma Moreno Valenzuela

PTGAS de la Universitat Politècnica de València

Coralista desde 2001
Presidenta del Coro UPV desde 2025

BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de Valèn

PRESIDENTES Y DIRECTORES DEL CORO UPV A LO LARGO DE ESTOS 25 AÑOS

PRESIDENTES

- **Carlos Gracia López.** *Presidente de la Junta Constitutiva del coro en el curso 2001/2002.*
- **Violeta Montoliú Soler.** *Presidenta del Coro UPV en el curso 2002-2003 desde octubre de 2002.*
- **Javier Rodrigo Ilarri.** *Presidente del Coro UPV el curso 2003-2004 (septiembre) y 2004-2005.*
- **Diego Carrión Robles.** *Presidente del Coro UPV de octubre a diciembre de 2005.*
- **Javier Rodrigo Ilarri.** *Presidente del Coro UPV de diciembre de 2005 a junio de 2008.*
- **Jaime Gómez Hernández.** *Presidente del Coro UPV de junio de 2008 a octubre de 2012.*
- **Lourdes Aznar Mas.** *Presidenta del Coro UPV desde el 4 de octubre de 2012 hasta el 30 de septiembre de 2014.*
- **Junta Gestora del Coro** *integrada por Pepa Marín, Rosa Medina, Félix Ruiz y Fernando Carregal de septiembre de 2014 a julio de 2018.*
- **Junta Gestora del Coro** *integrada por Pepa Marín, Vicenta Calvo, Félix Ruiz y Fernando Carregal desde el curso 2018/2019 a enero de 2025.*
- **Inma Moreno Valenzuela.** *Presidenta del Coro UPV desde enero de 2025 hasta la actualidad.*

DIRECTORES

- **Carlos Gracia López.** *Director del coro desde su fundación en 2001 hasta enero de 2002.*
- **Cristina Contreras Zamorano.** *Directora del coro desde enero de 2002 hasta octubre de 2003.*
- **Rafael Sánchez Mombiedro.** *Director del coro desde octubre de 2003 hasta septiembre de 2008.*
- **José Francisco Sánchez Iborra.** *Director del coro desde octubre de 2008 hasta la actualidad.*

BY-NC-SA

CORALISTAS QUE HAN FORMADO PARTE DE LAS JUNTAS DIRECTIVAS A LO LARGO DE ESTOS 25 AÑOS

VICEPRESIDENTES, TESOREROS, SECRETARIOS Y VOCALES

- Ximo Almeida
- Clara Andrés
- Laura Ardila
- Lourdes Aznar
- Arturo Blázquez
- Ruth García
- J.M. Gaspar
- Assumpta Haro
- Conchi Herrero
- Pepa Marín
- Rosa Medina
- Cristina Miquel
- Violeta Montoliu
- Inma Monzó
- José Navarro
- Gloria Palomares
- Salvador Petit
- Ana Rioja
- Miguel Rivillas
- Javier Rodrigo
- Mabel Roselló
- Marina Sender
- María Vicedo
- Joan Vila
- Zhandra Zuleta

JEFES DE CUERDA

- Amparo Aliaga
- Clara Andrés
- Ana Andrés
- Laura Ardila
- María Á. Argomániz
- José F. Bonafont
- Fernando Carregal
- José Luis Carrión
- José Costa
- Pedro Cruz
- Ana Díaz
- Teresa Doménech
- Carlos Gala
- Juanma García
- José Luis. García
- Carolina Giner
- Isabel María Gracián
- Nicolás Lorente
- Lidia Maestre
- Inma Monzó
- José Navarro
- Gloria Palomares
- Joaquín Raimundo
- Pilar Rojo
- Félix Ruiz
- Luisa Segarra
- Carmen Serrano
- Isabel Silvestre
- Carlos Zornoza
- Zhandra Zuleta

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

MAESTROS DE CUERDA

- Ana Andrés
- Marta Ballestín
- Raquel Ballestín
- Pedro Cruz
- Ruth García
- Lidia Maestre
- Nicolás Mateo Rodríguez
- Ana Rioja
- Javier Rodrigo
- Félix Ruiz
- Marina Sender
- Miguel Ángel Torres
- María Vicedo

 BY-NC-SA

ACTUACIONES DESTACADAS

2001

- **7-11 de diciembre.** Forum Europeo Universitario. Celebrazione mariana con el Papa en Piazza di Spagna (Roma)
- **19 de diciembre.** Primer concierto oficial del Coro UPV en la Iglesia del Temple de Valencia.

2002

- **2 de marzo.** Encuentro de oración de universitarios europeos. Catedral de Valencia, en conexión vía satélite con el Papa Juan Pablo II y las sedes de Moscú, Viena, Budapest Estrasburgo y Atenas.
- **Noviembre.** Grabación de un cd de música navideña con la colaboración de Emilia Onrubia, Conchín Darijo, Jacqueline Squarcia, Mícme Doménech, Javier Burguete y Jacobo Ríos.

2003

- **16 de abril.** *Requiem* de Mozart, con la Orquesta sinfónica de Castellón, em el Palau de la Música de Valencia. Con los solistas Jacqueline Squarcia, soprano, Pilar Aznar, mezzosoprano, Tomás Bermudo, tenor, Augusto Val, barítono. Y con la dirección de José Luis del Caño.

2008

- **17 de mayo.** Concierto Conmemorativo XL Aniversario de la Fundación de la UPV. *Requiem en Do menor* de Luigi Cherubini, Coro de la UPV y la "Joven Orquesta Sinfónica Ciudad de Requena". Paraninfo de la UPV, Valencia
- **20 de mayo.** Participación en la investidura como Doctor *Honoris Causa* del maestro Zubin Mehta, con la asistencia de la Reina Doña Sofía, en el Paraninfo de la universidad.
- **18 de octubre.** Interpretación de la *Cantata Carmina Burana* en el Palau de les Arts, junto a la orquesta y coros del CPMV y miembros de los diferentes coros universitarios de la ciudad. Organizado por la Real Sociedad Económica de Amigos del País de Valencia.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

2009

- **19 de septiembre.** Interpretación de *Las siete trompetas del apocalipsis*, estreno mundial, con la Orquesta filarmónica de Requena bajo la dirección de Francisco Melero y con la presencia del compositor alicantino Óscar Navarro y Federico Mayor Zaragoza.
- **3 de junio.** Concierto en la iglesia Santa María del Mar *Requiem en Do menor*, de Luigi Cherubini, con la "Orquesta de la Universidad Politécnica de Ulm"

2014

- **26 de mayo.** Interpretación del *Requiem* de Bob Chilcott con motivo del *Memorial Day* en la sala *Alice Tully Hall* del Lincoln Center. La invitación oficial a la Universidad, desde Nueva York, se recibió el 25 de abril de 2013; habían escuchado algunas grabaciones nuestras cantando el *Requiem* de Bob Chilcott y decidieron ponerse en contacto con nosotros para cantarlo allí, dirigidos por él mismo.

2015

- **3 de abril.** Interpretación de *Carmina Burana* en Requena, con la Orquesta de Requena y la Coral del Vinalopó y dirigidos por Francisco Melero.
- **18 de noviembre.** Actuación *La Zarzuela y sus voces* como apertura del 25 aniversario de "Las artes en paralelo" en el Palau de la Música de Valencia y bajo la dirección de Ángeles López Artiga.
- **25 de noviembre.** Actuación *Star Wars* en concierto en el Palau de la Música de Valencia, bajo la dirección de Oscar Navarro y con la Orquesta de la Fundación Excelentia.

2016

- **20 de febrero.** Interpretación de *La Traviata* en Catarroja, con la compañía de Emilia Onrrubia.
- **23 de noviembre.** Interpretación de la *Novena Sinfonía de Beethoven*, en el Palau de la Música.

2017

- **3 de octubre.** Concierto *Grandes Clásicos en el Cine y Bandas Sonoras*, director Diego García Rodríguez (Fundación Excelentia, Palau de la Música de Valencia).
- **8 y 9 de diciembre.** *Carmina Burana* en colaboración con Amores Grup de Percussió, Cor de Xiquets Albereda y Conservatorio Profesional de Música de Torrente en el Teatro Flumen de Valencia.

 BY-NC-SA

2018

- **14 de abril.** Estreno de *La Última Cena* de Pedro Viso en colaboración con la Banda de la UPV y el Coro de Alcacer (Centro Cultural de Alcacer).
- **25 de septiembre.** Acto de Apertura de las Universidades españolas en Valencia con asistencia de SM el Rey Felipe VI y el astronauta Pedro Duque en el Paraninfo de la UPV.

2019

- **9 y 10 de mayo.** Estreno de *La Mare dels Peixos* en el Palau de Les Arts, dirigidos por Jorge Sastre.
- **11 de mayo.** *Afrikanbach*, con Proletaris del ritme, Aula de Percussió del Conservatori Professional de València, director J. S. Chapi, en el Teatre de la Banda Primitiva de Lliria.

2020

- **Febrero.** *The Queen Symphony*, acompañados por la banda La Armónica de Buñol, en el Palacio de la Música de Buñol.

2022

- **Marzo.** Grabación de un vídeo de la pieza *A Ukrainian Prayer*, de John Rutter.
- Participación con la productora LG Artist Management en una gira por España interpretando las óperas *Aida* (primavera), *Tosca* (otoño).

2023

- Participación con la productora LG Artist Management en una gira por España interpretando las óperas *El barbero de Sevilla* (primavera) y *La traviata* y *Norma* (otoño).
- **16 de diciembre.** *A light in the darkness*. Concierto de música coral contemporánea en el Centro de arte "Pintura Mural de Jesús Mateo" Antigua iglesia de San Juan Bautista. Alarcón (Cuenca).

2024

- **1 de junio.** Concierto benéfico *Música y cirugía para una vida digna*, en el Palau, con el cantante Francisco.
- **17 de agosto.** Estreno en España de la *5ª sinfonía* de Johan de Meij, *Return to middle Earth*, en el concierto *Mano a mano* (50 aniversario de las bandas de música de Buñol) acompañados de la Banda Armónica de Buñol y de la Coral Polifónica CIM La Armónica, dirigidos por Saúl Gómez, con la presencia del compositor.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

- **24 de agosto.** Participación en el festival de música de películas *Sonafilm* en Ondara. Homenaje a John Williams.
- **4 de diciembre.** *Requiem* de Mozart a beneficio de los damnificados por la DANA, en la catedral de Valencia junto a una orquesta integrada por la orquesta La Hispánica y por músicos voluntarios de diferentes comunidades autónomas y dirigidos por Vicente Martinez Alpuente. Con los solistas Emilia Onrubia, Maria Rumyantseva, Mario Corberán y Alfonso Baruque. Primer violín Natalia Borysiuk. Coros participantes junto con el Coro UPV: Coral catedralicia de València, Coral Cantollano y coralistas voluntarios de diferentes poblaciones valencianas.

2025

- **1 de marzo.** Estreno de la *Cantata Semana Santa Marinera de Valencia*, de Pedro Viso, bajo su dirección y con la Banda Sinfónica del Ateneo del Puerto, y con el Coro del Casino Musical de Godella, Coro de Cámara de Valencia, Cor OVI, Coro de cámara Quadrivium música antigua, en la catedral de Valencia.
- **24 de mayo.** Concierto con la Banda Primitiva de Llíria y el director Luis Cobos, en el Palau de la Música.
- **14 de noviembre.** Concierto *All Together Now* a beneficio de la ONG Adopta un mayor.

2026

- **17 de abril.** *La Traviata*, ópera inclusiva con la participación de Auna Inclusió, Con la dirección musical de José Madrid Giordano y la dirección artística de Emilia Onrubia, en el Teatre-Auditori de Denia.
- **18 de junio.** Concierto de final de curso que da inicio a los actos programados por el XXV Aniversario del Coro UPV. *Pop-Rock Hits*.

 BY-NC-SA

VIAJES NACIONALES E INTERNACIONALES DESTACADOS

- **2001.** Viaje a Roma del 7 al 11 de diciembre, Forum Europeo Universitario. *Celebrazione mariana* con el Papa en Piazza di Spagna (Roma)
- **2002.** Salamanca-Guadarrama-Cercedilla julio 2002.
- **2003.** Rubielos de Mora, julio 2003
- **2004.** 1 de mayo viaje a Cofrentes. Viaje a Italia, 3-8 de julio, intercambio con el coro de la universidad de Perugia.
- **2005.** Intercambio con el Andofer Chore, Austria, del 5 al 14 de agosto
- **2007.** Viaje a Polonia, 20-23 de junio para participar en el Festival internacional de coros universitarios Universitas cantat, Poznan, Polonia.
- **2008.** Enguera 11-13 de julio
- **2009.** Viaje a Navarra en julio.
- **2010.** Viaje a Alemania, intercambio orquesta de la universidad politécnica de Ulm en julio.
- **2011.** Verano, viaje a La Coruña
- **2012.** Verano, viaje a Lisboa
- **2013.** Convivencia en el balneario de Chulilla 20-21 de julio
- **2014.** Viaje a Nueva York en mayo para interpretar el *Requiem* de Bob Chilcott con motivo del *Memorial Day* en la sala *Alice Tully Hall* del Lincoln Center
- **2017.** Viaje a Granada en mayo, intercambio con el coro de la Universidad de Granada
- **2024.** Viaje a Bilbao, septiembre de 2024. Intercambio con el coro de la UPV/EHU

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

VÍDEOS DE CONCIERTOS

4 de diciembre de 2024. *Requiem por los afectados de la Dana*. Catedral de Valencia.

https://www.youtube.com/watch?v=Bc5e-Ll4eK0&list=RDBc5e-Ll4eK0&start_radio=1&t=638s

17 de agosto de 2024. Estreno en España de la *5ª sinfonía* de Johan de Meij, *Return to middle Earth*, en el concierto *Mano a mano* (50 aniversario de las bandas de música de Buñol) acompañados de la Banda Armónica de Buñol y de la Coral Polifónica CIM La Armónica, dirigidos por Saúl Gómez, con la presencia del compositor.

https://www.youtube.com/watch?v=Q0K-H5o3t-Q

Estreno de la *Cantata Semana Santa Marinera de Valencia*, de Pedro Viso, bajo su dirección y con la Banda Sinfónica del Ateneo del Puerto, y con el Coro del Casino Musical de Godella, Coro de Cámara de Valencia, Cor OVI, Coro de cámara Quadrivium música antigua, en la catedral de Valencia.

https://www.youtube.com/watch?v=C_cwnK_dEIs&list=RDC_cwnK_dEIs&start_radio=1&t=2209s

14 de noviembre de 2025. Concierto *All together now*.

https://www.youtube.com/watch?v=Drm5Ya9HhYE&list=RDDrm5Ya9HhYE&start_radio=1&t=415s

 BY-NC-SA

16 de diciembre. *A light in the darkness*. Concierto de música coral contemporánea en el Centro de arte "Pintura Mural de Jesús Mateo" Antigua iglesia de San Juan Bautista. Alarcón (Cuenca).

https://www.youtube.com/watch?v=0flPtT7pVsY&list=PLvYPn0t2F9ciIW-fBtc2oGnbC2zhOJStQ2

Grabación de *El ritmo del garaje*, durante la pandemia.

https://www.youtube.com/watch?v=Bez_hLxSX58&list=PLvYPn0t2F9ciIW-fBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=8

Concierto de verano 2019.

https://www.youtube.com/watch?v=gk_rhnNEhVE&list=PLvYPn0t2F9ciIWfBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=10

Grabación de *Me quedo contigo*.

https://www.youtube.com/watch?v=47RerNWUkuc&list=PLvYPn0t2F9ciIWfBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=7

Concierto de Navidad 2019.

https://www.youtube.com/watch?v=rLJYVi-7HU4&list=PLvYPn0t2F9ciIW-fBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=9

Concierto *Norma* y *La Traviata*, otoño 2024.

https://www.youtube.com/watch?v=AnfmQC5xSSQ&list=PLvYPn0t2F9ciIWfBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=3

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

Flashmob en la biblioteca UPV por el día del libro 2013.

https://www.youtube.com/watch?v=lS8squNQ6FY

Canción *Date la vuelta*.

https://www.youtube.com/watch?v=bsjyJIvrOiI&list=RDbsjyJIvrOiI&start_radio=1

29 de junio de 2023. Concierto *Sueña*, clásicos de Walt Disney.

https://www.youtube.com/watch?v=biDpikzPavM&list=PLvYPn0t2F9ciIW-fBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=4

Grabación del tema *Alcem*, para el equipo Horus.

https://music.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_klJibNPJ7_rW33Ig-Qu_WAFIuqDuPbmLYs

Concierto de fin de curso 18 de junio de 2026. *Pop-rock Hits*.

https://www.youtube.com/watch?v=gFrLPO4hXn4

 BY-NC-SA

GALERÍA DE FOTOS | *GALERIA DE FOTOS*

1. Viaje a Roma del 7-11 de diciembre, Forum Europeo Universitario | *Viatge a Roma del 7-11 de desembre, Fòrum Europeu Universitari.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

2. Salamanca-Guadarrama-Cercedilla julio 2002 | *Salamanca-Guadarrama-Cercedilla juliol de 2002.*

 BY-NC-SA

3. Intercambio con el coro de la Universidad de Perugia, julio 2004 | *Intercanvi amb el cor de la Universitat de Perugia, juliol de 2004.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

4. Grabación de un cd de música navideña, noviembre 2002 | *Enregistrament d'un CD de música nadalenca, novembre de 2002.*

 BY-NC-SA

5. Ensayo del programa de Navidad 2002, Palau de la Música | *Assaig del programa de Nadal de 2002, Palau de la Música.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

6. Clausura del curso 2004/2005 junio, con el rector Juan Julià | *Clausura del curs 2004/2005, juny, amb el rector Juan Julià.*

 BY-NC-SA

7. Cofrentes, primavera 2004 | *Cofrentes, primavera de 2004*.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

8. Viaje a Austria. Intercambio con el Andofer Chore, agosto 2005 | *Viatge a Àustria. Intercanvi amb l'Andofer Chore, agost de 2005.*

 BY-NC-SA

9. Viaje a Poznan, Polonia, para participar en el Festival internacional de coros universitarios Universitas cantat, junio 2007 | *Viatge a Poznan, Polònia, per a participar en el Festival Internacional de Cors Universitaris Universitas Cantat, juny de 2007.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

10. Investidura como Doctor *Honoris Causa* del maestro Zubin Mehta, con la asistencia de la Reina Doña Sofía, en el Paraninfo de la universidad. Mayo 2008 | *Investidura com a Doctor* Honoris Causa *del mestre Zubin Mehta, amb l'assistència de la Reina Dona Sofia, al Paranimf de la universitat. Maig de 2008.*

 BY-NC-SA

11-12. Viaje a Alemania, intercambio orquesta de la universidad politécnica de Ulm, 2010 | *Viatge a Alemanya, intercanvi amb l'orquestra de la Universitat Politècnica d'Ulm, 2010.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

13. Viaje a La Coruña, verano 2011 | *Viatge a la Corunya, estiu de 2011.*

14. Finisterre, verano 2011 | *Finisterre, estiu de 2011.*

 BY-NC-SA

15. Concierto del 10º aniversario del coro UPV | *Concert del 10é aniversari del Cor de la UPV.*

16. Viaje a Lisboa, verano 2012 | *Viatge a Lisboa, estiu de 2012.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

17. Cicle de Música Valenciana en Faura, julio 2012 | *Cicle de Música Valenciana a Faura, juliol de 2012*.

 BY-NC-SA

18. Fin de semana en Chulilla, julio 2013 | *Cap de setmana a Xulilla, juliol de 2013.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

19. Viaje a Nueva York, mayo 2014 | *Viatge a Nova York, maig de 2014*.

 BY-NC-SA

20. Ensayo de la zarzuela, 2015 | *Assaig de la sarsuela, 2015.*

21. Viaje a Granada, intercambio con el coro de la Universidad de Granada, mayo 2017 | *Viatge a Granada, intercanvi amb el cor de la Universitat de Granada, maig de 2017.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

22-23. Acto de Apertura de las Universidades españolas en Valencia con asistencia de SM el Rey Felipe VI y el astronauta Pedro Duque en el Paraninfo de la UPV. 25 de septiembre de 2018 | *Acte d'Obertura de les Universitats Espanyoles a València amb l'assistència de Sa Majestat el Rei Felip VI i l'astronauta Pedro Duque al Paranimf de la UPV. 25 de setembre de 2018.*

 BY-NC-SA

24. Representación de la ópera *Aida*, primavera de 2022 | *Representació de l'òpera* Aida*, primavera de 2022*.

25. Representación de la ópera *Tosca*, otoño de 2022 | *Representació de l'òpera* Tosca*, tardor de 2022*.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

26. Representación de la ópera *Tosca*, otoño de 2022 | *Representació de l'òpera* Tosca, *tardor de 2022*.

BY-NC-SA

27. Representación de la ópera *El barbero de Sevilla*, otoño de 2023 | *Representació de l'òpera* El barber de Sevilla, *tardor de 2023*.

28. Representación de la ópera *La Traviata*, otoño de 2023 | *Representació de l'òpera* La Traviata, *tardor de 2023*.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

29. Representación de la ópera *Norma*, otoño de 2023 | *Representació de l'òpera* Norma*, tardor de 2023.*

30. Concierto de música coral contemporánea en el Centro de arte "Pintura Mural de Jesús Mateo", Alarcón, diciembre 2023 | *Concert de música coral contemporània al Centre d'Art «Pintura Mural de Jesús Mateo», Alarcón, desembre de 2023.*

 BY-NC-SA

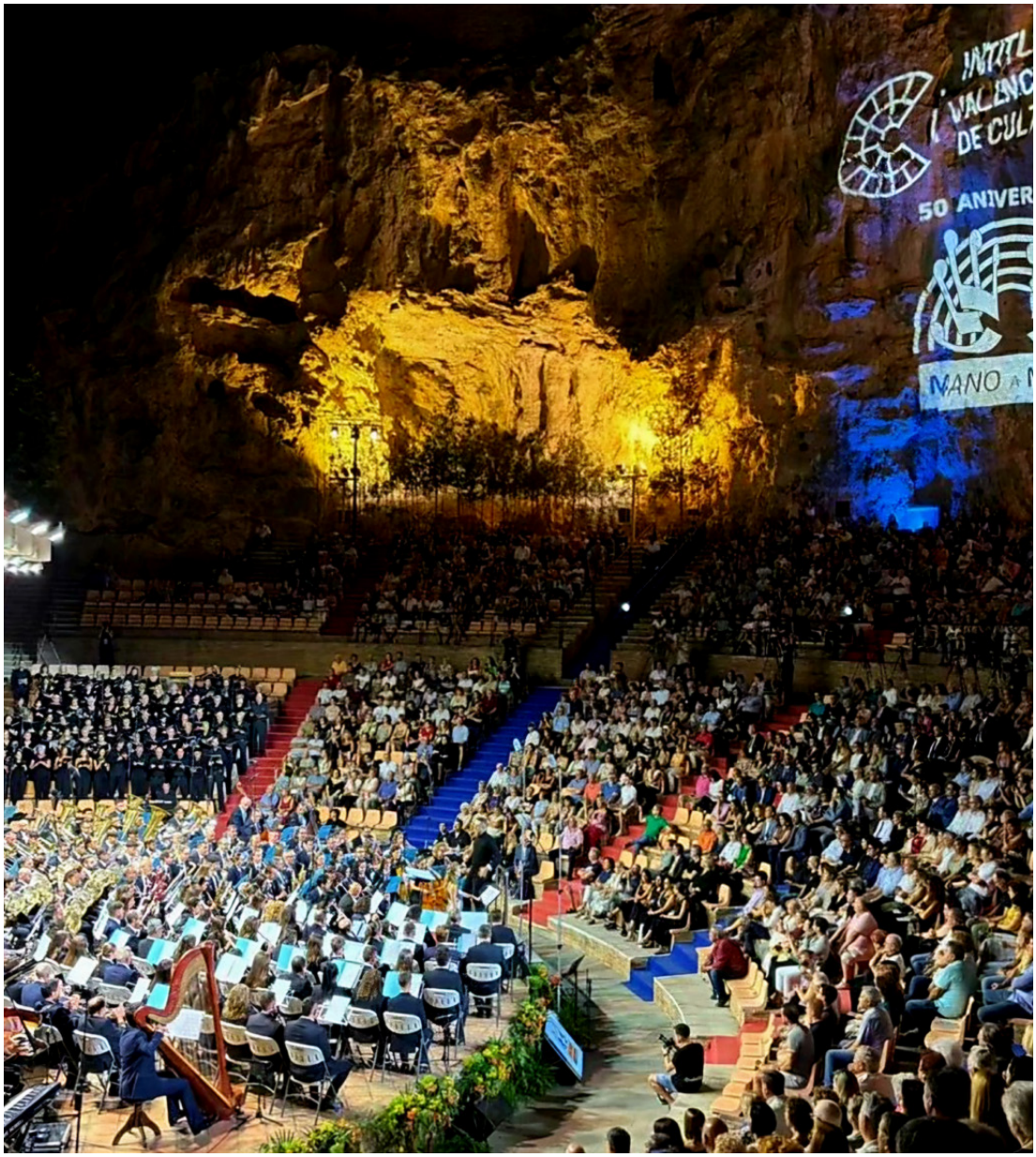
31. Concierto de música coral contemporánea en el Centro de arte “Pintura Mural de Jesús Mateo”, Alarcón, diciembre 2023 | *Concert de música coral contemporània al Centre d’Art «Pintura Mural de Jesús Mateo», Alarcón, desembre de 2023.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

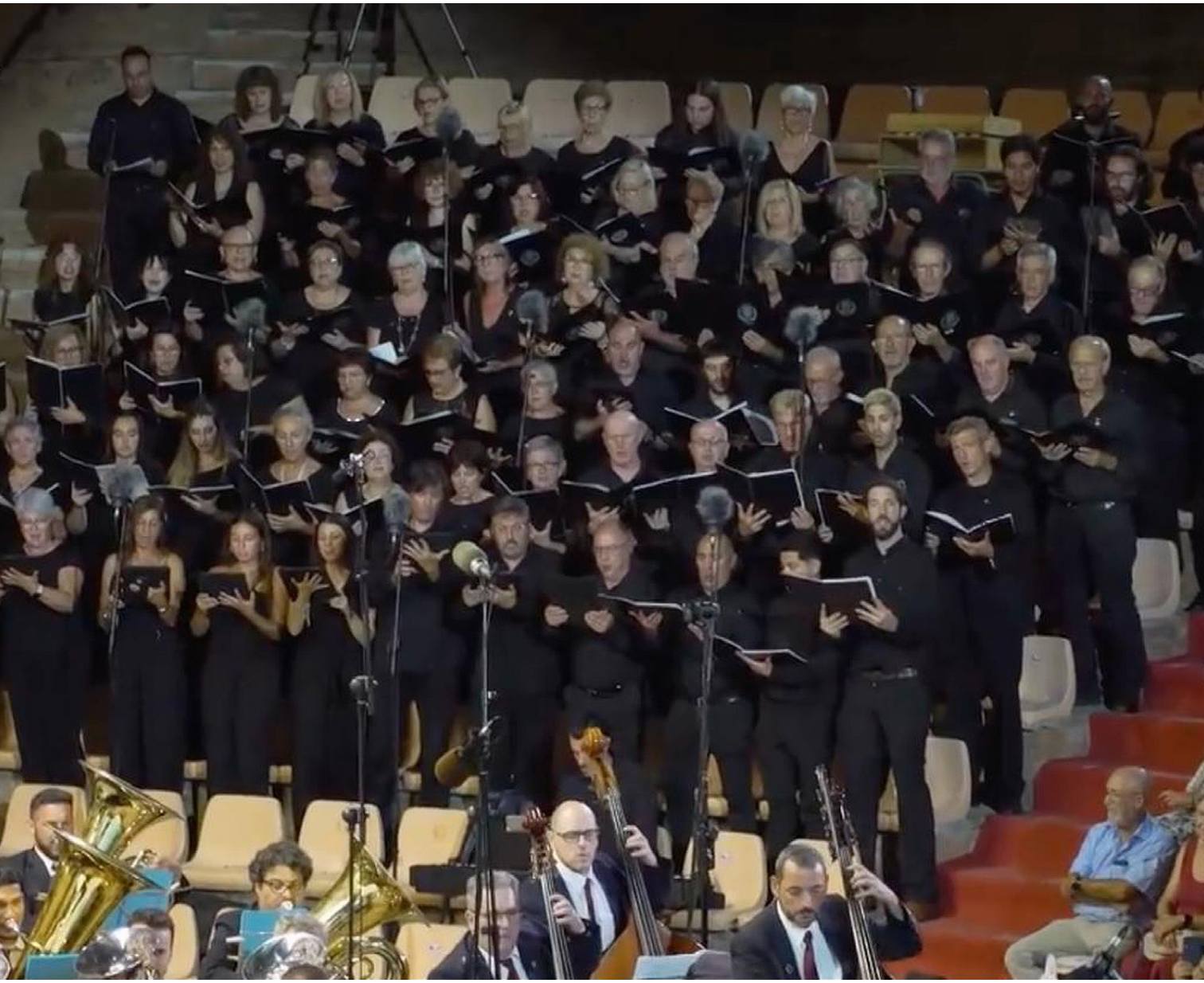
32. Concierto benéfico “Música y cirugía para una vida digna”, en el Palau, con el cantante Francisco, junio 2024 | *Concert benèfic «Música i cirurgia per a una vida digna», al Palau, amb el cantant Francisco, juny de 2024.*

 BY-NC-SA

33. Estreno en España de la 5ª sinfonía de Johan de Meij, *Return to Middle Earth*, en Buñol, agosto 2024 | *Estrena a Espanya de la 5a simfonia de Johan de Meij,* Return to Middle Earth*, a Bunyol, agost de 2024*.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

34. Estreno en España de la 5ª sinfonía de Johan de Meij, *Return to Middle Earth*, en Buñol, agosto 2024 | *Estrena a Espanya de la 5a simfonia de Johan de Meij,* Return to Middle Earth*, a Bunyol, agost de 2024.*

 BY-NC-SA

35. Viaje a Bilbao, intercambio con el coro de la UPV/EHU, septiembre de 2024 | *Viatge a Bilbao, intercanvi amb el cor de la UPV/EHU, setembre de 2024.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

36. *Requiem* de Mozart a beneficio de los damnificados por la DANA, en la catedral de Valencia, diciembre 2024 | Requiem *de Mozart a benefici dels damnificats per la DANA, a la catedral de València, desembre de 2024*.

BY-NC-SA

37. Estreno de la *Cantata Semana Santa Marinera de Valencia*, de Pedro Viso, marzo de 2025 | *Estrena de la* Cantata Setmana Santa Marinera de València*, de Pedro Viso, març de 2025.*

38. Concierto del *Requiem* de Mozart en Llíria, abril 2024 | *Concert del* Requiem *de Mozart a Llíria, abril de 2024.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

39. Concierto con la Banda Primitiva de Llíria y el director Luis Cobos, en el Palau de la Música, mayo 2025 | *Concert amb la Banda Primitiva de Llíria i el director Luis Cobos, al Palau de la Música, maig de 2025.*

40. Concierto *All Together Now* a beneficio de la ONG Adopta un mayor, noviembre 2025 | *Concert* All Together Now *a benefici de l'ONG Adopta un Major, novembre de 2025.*

 BY-NC-SA

41. Concierto *All Together Now* a beneficio de la ONG Adopta un mayor, noviembre 2025 | *Concert* All Together Now *a benefici de l'ONG Adopta un Major, novembre de 2025.*

42. *Requiem* de Fauré, en Torrent, junio 2025 | Requiem *de Fauré, a Torrent, juny de 2025.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

43. Entrevista en el Podcast *Pasearte*, noviembre 2025 | *Entrevista al pòdcast* Pasearte*, novembre de 2025.*

44. *La Traviata*, ópera inclusiva con la participación de Auna Inclusió, Denia, con Emilia Onrubia, abril 2026 | La Traviata*, òpera inclusiva amb la participació d'Auna Inclusió, Dénia, amb Emilia Onrubia, abril de 2026.*

 BY-NC-SA

45. *La Traviata*, ópera inclusiva con la participación de Auna Inclusió, Denia, con Emilia Onrubia, abril 2026 | La Traviata*, òpera inclusiva amb la participació d'Auna Inclusió, Dénia, amb Emilia Onrubia, abril de 2026.*

46. Clausura del curso 2025/2026. Investidura como Doctor *Honoris Causa* de D. Miguel Roca. 19 de junio de 2026 | *Clausura del curs 2025/2026. Investidura com a Doctor* Honoris Causa *del Sr. Miguel Roca. 19 de juny de 2026.*

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

ACTOS INSTITUCIONALES, ENSAYOS, MERIENDAS, EXCURSIONES, CARTELES Y MÁS | *ACTES INSTITUCIONALS, ASSAJOS, BERENARS, EXCURSIONS, CARTELLS I MOLT MÉS...*

BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

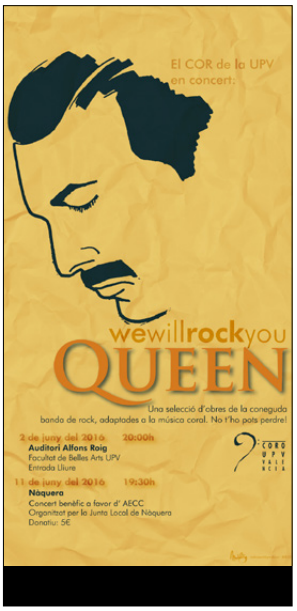
BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

Somos una gran familia,
¿te apuntas?
Pruebas de acceso
en Septiembre 2015
CORO
UPV
VALE
NCIA
UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

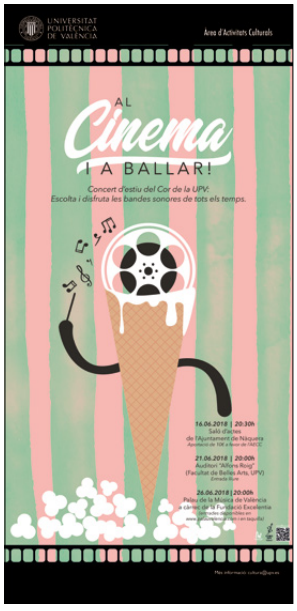

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA
Àrea d'Activitats Culturals
Concert de
Nadal
2015
Cor de la Universitat Politècnica de València
Director: Jose Francisco Sánchez Iborra
DESEMBRE
Dimarts 15
19:30h / Auditori Alfons Roig UPV
Divendres 18
20:15h / Església de Santa Mònica, València
KARL
JENKINS
JOHN
RUTTER
NADALES
TRADICIONALS

El COR de la UPV
en concert:
wewillrockyou
QUEEN
Una selecció d'obres de la coneguda
banda de rock, adaptades a la música coral. No t'ho pots perdre!
2 de juny del 2016 20:00h
Auditori Alfons Roig
Facultat de Belles Arts UPV
Entrada lliure
11 de juny del 2016 19:30h
Nàquera
Concert benèfic a favor d' AECC
Organitzat per la Junta Local de Nàquera
Donatiu: 5€

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA
Àrea d'Activitats Culturals
CONCERT DE
Nadal
COR
DE LA UPV
16 | Desembre | 2016
Església de Sta. Mònica | 20:15h
| Entrada lliure
19 | Desembre | 2016
Auditori Alfons Roig UPV | 20h
| Entrada lliure

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA
Àrea d'Activitats Culturals
"Gaudim junts de la música, compartim
vivències i formem una gran família"
UN UNIVERSE DE
música
PROVES D'ACCÉS AL
COR DE LA UNIVERSITAT
POLITÈCNICA DE VALÈNCIA
Proves el
18 de Gener
APUNTAT ENVIANT UN EMAIL A
CORO@UPV.ES

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA
Àrea d'Activitats Culturals
CONCERT DE
NADAL
COR DE LA UPV

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA
Àrea d'Activitats Culturals
AL
Cinema
I A BALLAR!
Concert d'estiu del Cor de la UPV.
Escolta i disfruta les bandes sonores de tots els temps.
16.06.2018 | 20:30h
Saló d'actes
de l'Ajuntament de Nàquera
21.06.2018 | 20:00h
Auditori "Alfons Roig"
(Facultat de Belles Arts, UPV)
26.06.2018 | 20:00h

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA
50
anys
Canta. Crea històries.
Uneix-te al cor.
Proves d'accés
al Cor de la UPV
11 de setembre de 2018
Més informació
enviant un correu a
coro@upv.es
Contacte: cultura@upv.es
Més informació: www.cultura.upv.es

Universitat Politècnica de València
50 anys
Àrea d'Activitats Culturals
Concert de Nadal del cor de la upv
Celebra les festes amb nosaltres escoltant a Jenkins, Bach i una selecció de música nadalenca. T'esperem!
Dissabte 15 de desembre de 2018
20.15h Església de Santa Mònica
Dijous 20 de desembre de 2018
20.15 h Salo d'Actes de l'Edifici Nexus (UPV)
Director:
Jose Francisco Sánchez Borra
Contacte: cultura@upv.es
Més informació: www.cultura.upv.es

J.S. Bach
MAGNIFICAT
Cor de la Universitat Politècnica de València
Cor i Orquestra del Conservatori Professional de Torrent

MÚSICA Y CIRUGÍA
PARA UNA VIDA DIGNA
SÁBADO 1 JUNIO · 19.00h · PALAU DE LA MÚSICA DE VALÈNCIA
Unión Musical de Godelleta
con la colaboración de
"médicos profesionales para la salud"
Dirección Artística: Jesús Perelló Foster Coordinador de cirugía: Juan García Arrengol
Cristobal Soler, Joaquín Gerlich, Jordi Perni, Jesús Santandreu, Vicente Soler
Pepe Sanchez, Francisco, Mell Zaitra

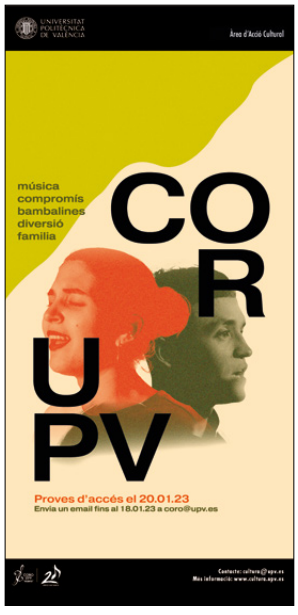

Universitat Politècnica de València
50 anys
Àrea d'Activitats Culturals
CHORAL
Gospel & Jazz
AND SO WHAT!
Contacte: cultura@upv.es
Més informació: www.cultura.upv.es

Universitat Politècnica de València
Àrea d'Activitats Culturals
ENTRADA LLIURE
CONCERT DE NADAL
DEL COR DE LA UPV
2021
16 de Desembre
Saló Alfons Roig, Facultat de BBAA, UPV
20 h
23 de Desembre
Església de Santa Mònica, Plaça de Sta. Mònica, 1 València
20.15 h
Contacte: cultura@upv.es
Més informació: www.cultura.upv.es

Universitat Politècnica de València
Àrea d'Acció Cultural
AFRIKANBACH
Músicas de Senegal, Sudáfrica, Ghana, Kenia, Tanzania, Mali... se entremezclan con la música del gran maestro de todos los tiempos J.S. BACH
JUEVES 19.05 2022
LA LUNA DE ÁFRICA
TESA
PROLETARIS DEL RITME
(Conservatorio Profesional de Música de Valencia)
DANIEL FLORS
OSCAR CUCHILLO
CARLES SALVADOR
CORO DE LA UPV
J.S. CHAPI.
CASA DEL ALUMNO
(EXTERIOR) UPV—12.45 h
Contacte: cultura@upv.es
Més informació: www.cultura.upv.es

Universitat Politècnica de València
Àrea d'Acció Cultural
20 años cantando,
20 años de música
Aniversario
Coro UPV
concierto conmemorativo
21.11.22 20 h
Sala 'Alfons Roig' (Edificio 3N, UPV)
Contacte: cultura@upv.es
Més informació: www.cultura.upv.es

Concert de Nadal
Solistes de l'aula de Cant del Conservatori Professional de Música de Torrent
20.12.22
20.15 h
Església de l'Assumpció de Nostra Senyora
Torrent
Patricia Llorens
Estibaliz Ruiz
professores de cant
Inmaculada García
professora pianista acompanyant
Cor del Conservatori Professional de Música de Torrent
Cor de la Universitat Politècnica de València
Daniel Rubio
Orgue
Jose Fco. Sánchez-Borra
Director
22.12.22
20.15 h
Església del Salvador i Santa Mònica
València

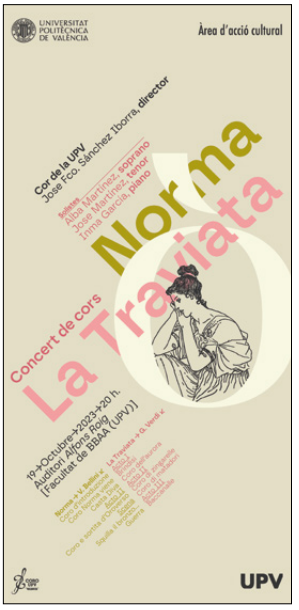

Universitat Politècnica de València
Àrea d'Acció Cultural
música
compromís
bambalines
diversió
família
COR UPV
Proves d'accés el 20.01.23
Envia un email fins al 18.01.23 a coro@upv.es
Contacte: cultura@upv.es
Més informació: www.cultura.upv.es

 BY-NC-SA

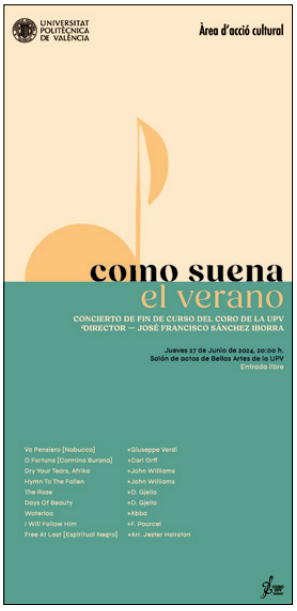

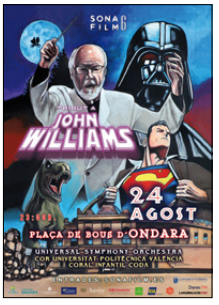

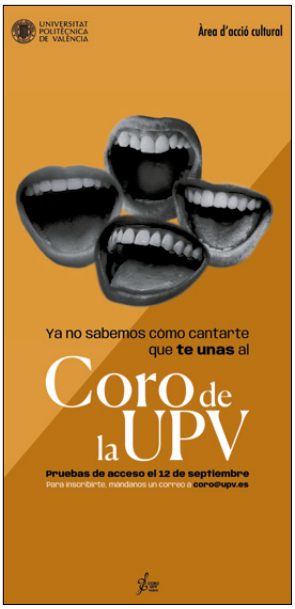

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

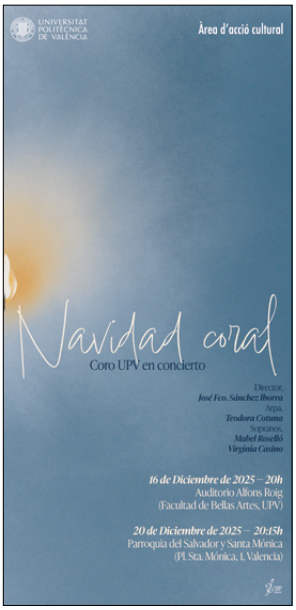

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA
Àrea d'acció cultural
Ya no sabemos como cantarte
que te unas al
Coro de la UPV
Pruebas de acceso el 12 de septiembre
Para inscribirte, mándanos un correo a coro@upv.es

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA
Àrea d'acció Cultural
Gabriel Fauré
CANTIQUE DE JEAN RACINE
RÈQUIEM
Coro de la Universitat Politècnica de València
Con la colaboración del
Conservatori Professional de Música de Torrent
Marta Madrid Soprano
Ribel Nicolae Barítono
Francisco Amaya Órgano
José Francisco Sánchez Iborra Director
Viernes 20—12—2024
20.15 h
† Iglesia de Santa Mónica (Valencia)
Contacto: cultura@upv.es
Más información: www.cultura.upv.es

Grup instrumental de vents del conservatori de Torrent
Director — Arturo Lázer
Cors professionals del conservatori de Torrent
Cor de la Universitat Politècnica de València
Director — José Fco Sánchez-Iborra
Bruc kner
Missa n.2 en Mi menor
13 de febrer de 2025 — 20:15h
església del Àngel Custodi de València
15 de febrer de 2025 — 20:15h
església de l'Assumpció de Torrent
Concierto en beneficio de
Manos Unidas
Valencia

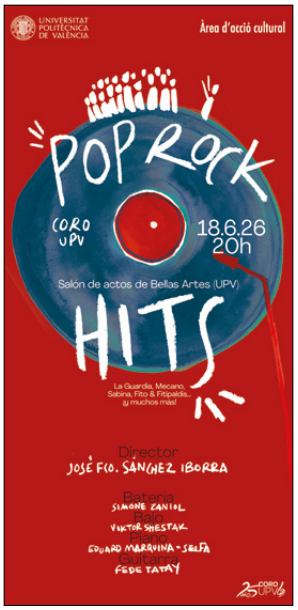

CONCERT
INICI DE QUARESMA
CANTATA
SETMANA SANTA MARINERA DE VALÈNCIA
SANTA ESGLÉSIA CATEDRAL METROPOLITANA DE VALÈNCIA
1 DE MARÇ DE 2025
VALÈNCIA
PARTICIPEN:

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA
Àrea d'acció cultural
Encuentro de coros
14
06
25
18 h.
Abesbatzen topaketa
Coro UPV
EHU Abesbatza
Universitat Politècnica de València
Valentziako Unibertsitate Politeknikoa
EHUAbesbatza

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA
Àrea d'acció cultural
Navidad coral
Coro UPV en concierto
Director,
José Fco. Sánchez Iborra
Arpa,
Teodora Cotuna
Sopranos,
Mabel Roselló
Virginia Casino
16 de Diciembre de 2025 – 20h
Auditorio Alfons Roig
(Facultad de Bellas Artes, UPV)
20 de Diciembre de 2025 – 20:15h
Parroquia del Salvador y Santa Mónica
(Pl. Sta. Mónica, 1, Valencia)

Concert del Cor UPV
Franz
Schubert
Deutsche Messe D.872
Dijous, 5 de març de 2026, 20.15 h
Església de l'Assumpció de Torrent
Divendres, 6 de març de 2026, 20.15 h
Parròquia de l'Àngel Custodi de València

La Traviata
G. Verdi
Teatre - Auditori de Dénia
17 d'abril de 2026 - 19 hores

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA
Àrea d'acció cultural
POP ROCK
CORO UPV
18.6.26
20h
Salón de actos de Bellas Artes (UPV)
HITS
La Guardia, Mecano, Sabina, Fito & Fitipaldis... ¡y muchos más!
Director
JOSÉ FCO. SÁNCHEZ IBORRA
Baterías
SIMONE ZANIOL
Bajo
VIKTOR SHESTAK
Teclados
EDUARD MARKINA - SELFA
Guitarras
FEDE TATAY

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA
Àrea d'acció cultural
TE LO HEMOS CANTADO 25 VECES
ÚNETE AL CORO DE LA UPV
Pruebas de acceso el 17 de septiembre de 2026
Auditorio Alfons Roig (Facultad de BBAA)
Para inscribirte, mándanos un correo a coro@upv.es

 BY-NC-SA

A una **veu**

El Cor de la UPV

25 anys de música, amistat i familia

25 anys COR UPV

A una veu

El Cor de la UPV

25 anys de música, amistat i família

A una veu

El Cor de la UPV

25 anys de música, amistat i família

Inmaculada Moreno Valenzuela

Coordinadora

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

25é aniversari del Cor de la Universitat Politècnica de València

maig de 2001 – maig de 2026

Una publicació de la Universitat Politècnica de València per a celebrar el 25é aniversari del Cor UPV, realitzada amb el suport i el finançament del Vicerectorat d'Art, Ciència, Tecnologia i Societat.

La trajectòria del Cor de la Universitat Politècnica de València es construeix també gràcies a un treball constant que, encara que no sempre es veu damunt de l'escenari, fa possible cada assaig, cada concert i cada trobada. Volem expressar el nostre agraïment especial a l'Àrea d'Acció Cultural del Vicerectorat d'Art, Ciència, Tecnologia i Societat, pel seu acompanyament i dedicació; gràcies per coordinar la reserva d'espais, gestionar grades, atendre la gestió econòmica i administrativa, dissenyar i difondre els materials de comunicació i resoldre, amb professionalitat i proximitat, les moltes necessitats que sorgeixen en el dia a dia.

Darrere de cada actuació hi ha moltes hores de treball, coordinació i cura. Gràcies per fer possible que el Cor puga centrar-se en l'essencial: trobar-se, assajar i compartir la música durant 25 anys a la UPV.

Coordinació

Inmaculada Moreno Valenzuela

Disseny i maquetació

Enrique Mateo, Triskelion Disseny Editorial

Disseny de la coberta

Mabel Roselló Vendrell

Fotografies i documentació gràfica

Arxiu del Cor de la Universitat Politècnica de València

Edició

Editorial Universitat Politècnica de València

Ref.: 6920_01_01_01

1ª edició, 2026

ISBN: 978-84-1396-442-3 (versió impresa) ISBN: 978-84-1396-480-5 (versió electrònica)

DOI: https://doi.org/10.4995/9788413964805edUPV

© dels textos: els seus autors

© de la coberta: la seua autora

A una voz. El Coro de la UPV. 25 años de música, amistad y familia / A una veu. El Cor de la UPV. 25 anys de música, amistat i familia / Editorial Universitat Politècnica de València

Es permet la reutilització dels continguts mitjançant la còpia, distribució, exhibició i representació de l'obra, així com la generació d'obres derivades sempre que es reconega l'autoria i se cite amb la informació bibliogràfica completa No es permet l'ús comercial i les obres derivades hauran de distribuir-se sota la mateixa llicència que regula l'obra original

A la meua Junta Directiva, pel seu compromís, entrega i treball constant, que han fet possible que este cor continue creixent i mirant cap al futur: a Clara, pel seu suport incondicional i per estar sempre ahí quan més es necessita. a Conchi i a Ximo, pel seu bon fer, la seua dedicació i l'estima amb què desenvolupen cada tasca.

Al nostre director, José Francisco Sánchez Iborra, per guiar-nos amb sensibilitat, passió i excel·lència musical.

I a tots els coralistes que, al llarg d'estos vint-i-cinc anys, han compartit la seua veu, el seu temps i la seua il·lusió, construint junts la història del Cor UPV.

Amb gratitud i afecte, perquè este aniversari és el reflex de l'esforç, l'amistat i la música que ens unix.

ÍNDEX

Pròleg xi
José E. Capilla, *Rector de la Universitat Politècnica de València*

Unes línies de reconeixement i admiració al Cor de la Universitat Politècnica de València en els 25 anys que fa de camí estel·lar 1
Justo Nieto, *Rector de la Universitat Politècnica de València de 1986 a 2004*

Celebració del 25è aniversari del Cor de la Universitat Politècnica de València 3
Carlos Gracia López

Felicitacions al Cor UPV 17
Javier Rodrigo Ilarri

Records i aprenentatges en el Cor UPV 21
Diego Carrión Robles

L'inici del Cor UPV 25
J. Jaime Gómez Hernández

La música coral com a vincle, memòria i emoció compartida 33
Lourdes E. Aznar Mas

Quan la Universitat canta a una sola veu 41
Cristina Contreras Zamorano

25 anys de música coral a la UPV 45
José Francisco Sánchez-Iborra

«No puc, tinc assaig» 49
Pepa Marín Molina

El cor és una gran família 55
Rosa Medina

Una vida en comú al compàs del cor 59
Carlos Gala e Isabel Silvestre

L'emoció de pertànyer a un cor 65
Rosa Maria Belda

Cor UPV: una sola veu 69
Fernando Carregal Manzano

Veus amb història: 25 anys del Cor UPV 73
Cristina Miquel

25 anys del Cor UPV 77
Vicente Juan-Senabre Pérez

Per què estic en el Cor UPV? 81
R. B. V.

Noves veus, una mateixa família 85
Joséphine Fardel, Rosario Montiel Domínguez, Dorothy Chang, Mirjam Roessler

Cor UPV present i futur 89
Inma Moreno Valenzuela

Presidents i Directors al llarg d'aquests 25 anys 95
Presidents
Directors

Coralistes que han format part de les juntes directives al llarg d'aquests 25 anys 96
Vicepresidents, tresorers, secretaris i vocals
Caps de corda
Mestres de corda

Actuacions destacades 98

Viatges nacionals i internacionals destacats 102

Vídeos de concerts 105

Galeria de fotos 108

Actes institucionals, assajos, berenars, excursions, cartells i molt més 141

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

PRÒLEG

25è aniversari del
Cor de la Universitat Politècnica de València

La història de les universitats no se circumscriu únicament als espais més visibles i tradicionals —aules, laboratoris, àrees d'investigació o despatxos—, ni es construeix exclusivament sobre la base de l'activitat formativa i investigadora. Es basteix també amb les cerimònies i els rituals, i en aquells espais i moments en què el coneixement es troba amb la sensibilitat, on la tècnica dialoga amb l'art i on la comunitat universitària es reconeix a si mateixa més enllà de l'activitat acadèmica. En aquest territori compartit, fèrtil i profundament humà, s'inscriu la música coral.

Commemorar el vint-i-cinquè aniversari del Cor de la Universitat Politècnica de València és, per tant, celebrar molt més que la trajectòria d'una agrupació musical. És commemorar un quart de segle de convivència, de compromís col·lectiu i de construcció d'identitat universitària a través de la cultura.

BY-NC-SA

> Durant el Renaixement i l'Edat Moderna, la música coral va evolucionar en paral·lel al desenvolupament de les institucions acadèmiques europees

La relació entre universitat i música coral arrela en els mateixos orígens de la institució universitària a Europa. A l'Edat Mitjana, les primeres universitats —com ara Bolonya, París o Oxford— van sorgir en un context estretament vinculat a l'Església, on el cant litúrgic, especialment el gregorià, formava part de la vida quotidiana i de la formació. En aquell entorn, el cant col·lectiu no només complia una funció religiosa, sinó també pedagògica i comunitària, contribuïa a la cohesió d'estudiants i mestres i a desplegar un sentiment de pertinença.

Més tard, durant el Renaixement i l'Edat Moderna, la música coral va evolucionar en paral·lel al desenvolupament de les institucions acadèmiques europees. En universitats com Cambridge, la tradició coral es va consolidar a través de les capelles dels seus *colleges*, on els estudiants participaven activament en la interpretació musical, fet que donà lloc a una pràctica que s'ha mantingut, de diferents formes, fins als nostres dies. Una continuïtat que ha convertit l'entorn universitari de Cambridge en un dels grans referents internacionals de la música coral.

En el context de l'origen de les universitats espanyoles, a la Universitat de Salamanca, l'activitat musical va estar igualment present, en una relació estreta amb les institucions eclesiàstiques, reflectint el paper central que la música exercia en la vida cultural i acadèmica de l'època. I ja en el segle XIX, amb la consolidació de la universitat moderna, sorgeixen nombroses societats corals vinculades a l'àmbit acadèmic, especialment en el món anglosaxó i centreeuropeu. Unes agrupacions que deixen d'estar exclusivament lligades a l'àmbit religiós, i es configuren com a espais de trobada cultural, expressió artística i vida social universitària. És ací on el cor universitari es consolida com una de les formes més significatives de participació col·lectiva de la comunitat universitària, anticipant quelcom que acompanyarà les

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

cerimònies i els ritus universitaris, transcendint la vida que es fa en aules, seminaris i claustres.

El cor universitari no és una cosa que simplement s'afig a la universitat: l'acompanya i ens delecta en moments de celebració o commemoració. Diversos estudis sobre història de la música i de la universitat —són ressenyables els treballs de John Potter sobre la tradició coral a Anglaterra o les anàlisis de Reinhard Strohm sobre música i cultura a l'Europa moderna— coincideixen a destacar que el cant col·lectiu ha sigut una eina clau per a construir comunitat i per a transmetre valors compartits dins de les institucions acadèmiques. Perquè, en realitat, el cor no és un element accessori de la vida universitària, sinó part essencial de la litúrgia acadèmica. De la mateixa manera que es pot dir que les activitats culturals —i en particular la música— juguen un paper important en l'educació superior, pel que fa al desenvolupament de competències transversals com el treball en equip, la disciplina, la creativitat o la intel·ligència emocional. Qüestions ara de màxima actualitat.

El Cor de la Universitat Politècnica de València s'inscriu en aquesta tradició rica i profundament arrelada a la universitat. Som una universitat jove, però arrelada amb fermesa en els valors i les tradicions històriques de les universitats europees, i integrem valors, cultura i experiències que han acompanyat la vida acadèmica durant segles. La nostra joventut hereta i integra, paradoxalment, la tradició, trajectòria i èxits d'alguns dels centres que ara són emblemàtics en la UPV, com ho és el nostre pilar més antic, la Facultat de Belles Arts, que arranca fa vora 260 anys, en plena Il·lustració, i que és un exemple de convergència de la ciència, les tecnologies, les enginyeries i les arts. Es podria dir que aquest esperit s'ha mantingut al llarg de la història de la UPV en cada pas, en cada innovació i en el desenvolupament de cada nova iniciativa. Després, el naixement del nostre cor està en aquesta convergència, i

> El cor no és un element accessori de la vida universitària, sinó part essencial de la litúrgia acadèmica

 BY-NC-SA

> Posí les partitures en la maleta com qui porta un secret guardat per al moment oportú

resulta interessant observar com connecta en l'origen amb la forta internacionalització de la nostra universitat.

En una publicació recent de la UPV, *Memòria viva 1986-2004*, tom II, es descriuen de manera entranyable, recordant anècdotes que ens connecten amb la Universitat de Guanajuato, a Mèxic, els orígens del nostre cor. Tot va començar el novembre de l'any 2000, durant un viatge a la universitat mexicana en què s'impartia un programa de doctorat dirigit pel professor Carlos Gracia, quan va arribar el moment d'investir el primer grup de nous doctors. Va ser el mateix rector Nieto qui va decidir celebrar l'acte d'investidura allà, a l'altre costat de l'Atlàntic, en els espais d'una universitat amb un origen lligat a un centre educatiu fundat en el segle XVIII, ara la Universitat de Guanajuato. Es va organitzar l'acte per mantenir els rituals i indumentàries tradicionals propis d'una cerimònia acadèmica, però —segons relata qui ho va viure— faltava una cosa que l'Oficina del Rector no va preveure: els cants propis de l'acte. El professor Gracia en va ser conscient i va decidir incloure els càntics tradicionals *Gaudeamus igitur* i *Veni Creator*. La publicació citada inclou el seu testimoni: «Posí les partitures en la maleta com qui porta un secret guardat per al moment oportú i, amb un grup d'amics mexicans assajàrem les peces la vespra, que interpretàrem durant la investidura, fet que va contribuir a fer que l'acte lluïra i a reforçar la relació institucional».

I així s'origina el nostre cor, ja que en tornar a Espanya el rector va proposar al professor Gràcia el repte de constituir el Cor de la UPV. Així, al febrer del 2001, es va llançar una convocatòria a la comunitat universitària a la qual van acudir més de setanta persones que es van unir al projecte. A penes tres mesos després, el 24 de maig, quedava oficialment reconegut. De llavors ençà ha reunit un grup entranyable de membres de la nostra comunitat universitària, junt amb col·laboradors externs, que han dut a terme un recorregut artístic extraordinari, en participar en innombrables actes de la institució i proporcionar

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

l'acompanyament tradicional, entranyable i brillant que s'havia trobat a faltar en aquell acte a Guanajuato.

Ara es pot dir, després de 25 anys, que el cor ha sigut part de la construcció d'una universitat que ha anat madurant, incrementant de manera constant els estàndards de qualitat i la relació amb l'entorn, sense oblidar els orígens, les tradicions i el compromís amb l'art i la cultura. El cor és, sens dubte, una d'aquelles realitats que ara considerem imprescindibles. Des d'ací, el nostre reconeixement a aquell grup inicial que, amb la direcció del professor Gracia, va començar una trajectòria que ja assoleix el quart de segle, així com el rector que va tenir l'encert de promoure i acompanyar aquella iniciativa.

Més tard, sota la direcció de José Francisco Sánchez Iborra, que compta amb una formació sòlida i trajectòria àmplia que avalen un projecte artístic de gran qualitat, el cor ha desplegat un repertori divers i exigent, incloses obres contemporànies de rellevància internacional i col·laboracions amb diferents orquestres. Aquesta aproximació reflecteix l'ambició artística de l'agrupació i el seu compromís amb la innovació i l'obertura cultural.

> El cor és la suma d'individualitats que, en unir-se, construeixen una cosa molt més gran, que transcendeix cada una de les veus que el componen

Si hi reflexionem, la música connecta directament amb la filosofia de treball que les universitats intentem transmetre a l'estudiantat mitjançant l'aprenentatge de competències transversals. Com apuntava Yehudi Menuhin, «la música crea orde a partir del caos». El cor és precisament això: la suma d'individualitats que, en unir-se, construeixen una cosa molt més gran, que transcendeix cada una de les veus que el componen. I si alguna cosa defineix de veres el Cor de la Universitat Politècnica de València és la capacitat que té per a generar comunitat.

En una universitat com la nostra, caracteritzada per l'excel·lència en àmbits científics i tecnològics, iniciatives com el cor exerceixen un paper fonamental. Ens recorden que la formació integral de l'estudiantat no es pot limitar a adquirir

 BY-NC-SA

> La seua intervenció transforma l'ambient, eleva el significat de l'acte i reforça el sentiment compartit de pertinença que defineix una institució universitària

coneixements tècnics, sinó que ha d'incorporar també experiències que fomenten la sensibilitat, la col·laboració, la companyonia, el treball en equip i el sentit de pertinença. El cor és, en el sentit dit, un espai privilegiat on conflueixen estudiants, personal docent i investigador, personal d'administració i serveis, i persones vinculades al nostre entorn.

Com a rector de la Universitat Politècnica de València, he tingut l'oportunitat de participar —i en els últims cinc anys, de presidir— una ja quasi innombrable quantitat d'actes acadèmics. En tots, el Cor UPV ha estat present, fent una aportació que va molt més enllà de l'acompanyament musical. He pogut sentir com la seua intervenció transforma l'ambient, eleva el significat de l'acte i reforça el sentiment compartit de pertinença que defineix una institució universitària. En molts moments, el cor no només ha acompanyat la cerimònia: l'ha dotat de sentit.

A més, el Cor UPV contribueix a projectar la imatge de la Universitat cap a la societat. Cada actuació és una oportunitat per a mostrar no només la qualitat artística de l'agrupació, sinó també els valors que defineixen la nostra institució: compromís, esforç, creativitat i vocació de servei públic. En un context en què les universitats competeixen també en l'àmbit de la reputació i la projecció internacional, iniciatives culturals com la del cor esdevenen autèntics ambaixadors de la marca UPV. Com assenyalava Plató, «la música eleva l'ànima per sobre de les paraules», i és precisament la capacitat que permet al cor elevar el significat i la rellevància de les nostres cerimònies acadèmiques, d'una dimensió més profunda, simbòlica i compartida.

No és gens casual que moltes de les universitats més prestigioses del món tinguen cors de gran tradició. Són agrupacions que no només enriqueixen la vida cultural interna, sinó que reforcen la identitat institucional i generen un sentiment

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

d'orgull compartit entre els membres. En el sentit dit, el Cor de la Universitat Politècnica de València forma part d'una llarga i valuosa tradició que transcendeix fronteres i èpoques.

En mirar arrere, els vint-i-cinc anys ens parlen de constància, d'il·lusió i de compromís. Ens parlen de persones que, al llarg del temps, han dedicat talent i esforç a mantenir viva la iniciativa. A totes elles —fundadors, directors, coristes, col·laboradors— vull expressar el meu més sincer reconeixement i agraïment.

Però l'aniversari no és només una ocasió per a la memòria. És també, i sobretot, una invitació a mirar cap al futur. En un món cada vegada més complex i canviant, les universitats estan cridades a exercir un paper clau no només en la generació de coneixement, sinó també en la construcció de societats més cohesionades, més creatives i més humanes. Un desafiament en el qual, la cultura —i la música en particular— continuarà sent una eina imprescindible.

Estic convençut que el Cor de la Universitat Politècnica de València continuarà creixent, adaptant-se als nous temps i mantenint viva l'essència que l'ha definit des que es va crear: la passió per la música i el compromís amb la comunitat.

Que el vint-i-cinquè aniversari siga, per tant, no només un punt d'arribada, sinó també un nou punt de partida.

Un punt de partida per a continuar construint, a través de la música, allò que defineix una verdadera universitat: una comunitat viva, unida no només pel coneixement, sinó també per l'emoció, la cultura i el sentit compartit de pertinença.

En nom de la comunitat universitària, de nou, el nostre agraïment, reconeixement i desig d'una trajectòria futura brillant.

José E. Capilla
Rector de la Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

UNES LÍNIES DE RECONEIXEMENT I ADMIRACIÓ AL COR DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA EN ELS 25 ANYS QUE FA DE CAMÍ ESTEL·LAR

Són freqüents a la Universitat les manifestacions culturals, musicals, artístiques, corals... De totes, el cor simfònic és la més fidel al concepte universitari d'*alma mater*. Un cor universitari és un conjunt o agrupació de mestres brillants, que són mare nutrícia d'un objectiu simfònic magistral, igual que l'objectiu d'una universitat, una acadèmia d'erudits mestres que són, com deia Sòcrates: «comares i mares nutrícies, alhora, per a alimentar i donar a llum allò que l'alumne ja prèviament sabia».

BY-NC-SA

Va començar fa vint-i-cinc anys un compromís treballat, solidari i honest, del qual som orgullosos fedataris

Tot va començar amb el professor Carlos Gracia, que va il·lusionar moltes sensibilitats, o va ser al revés?, que hi havia un col·lectiu sensibilitzat per l'aire, que esperava a Carlos Gracia.

Hi ha uns *cantes jondos* que diuen així:

«...Los aires llevan mentiras
y quien diga que no miente
que diga que no respira...»

També es podria dir:

...Els aires porten harmonies
i qui diga que no les sent
que diga que no respira...

Ja siga per arpegi o per harmonia, ja siga perquè vingueren a la crida de Carlos Gracia o perquè ja l'esperaven, va començar fa 25 anys un compromís treballat, solidari i honest, del qual som orgullosos fedataris.

Només hi ha una circumstància que s'ha de cuidar, i és que quan un cor universitari té, com el que ens ocupa, tan magisteri elevat, és relativament fàcil (i per descuit, naturalment) canviar «el Cor de la UPV» per «la UPV del Cor». En qualsevol cas, tot queda a casa.

L'enhorabona a totes les sensibilitats que han fet possible aquesta fantasia real.

Justo Nieto
Rector de la Universitat Politècnica de València de 1986 a 2004

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

CELEBRACIÓ DEL 25è ANIVERSARI DEL COR DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

MAIG DEL 2001-MAIG DEL 2026

És una gran alegria celebrar un 25è aniversari d'una realitat que ens ha fet fruir, compartir bons moments, viure noves experiències... Això és ara el Cor UPV.

Qui va deixar el cor fa temps, però el seu pas no va ser debades, també se sentirà còmplice del creixement que ha tingut el nostre cor. No només és nostàlgia del que s'ha viscut, és sobretot un sentiment real de pertinença al grup i participació en la seua història.

Per això la celebració de l'aniversari implicarà almenys mig miler de persones que al llarg dels vint-i-cinc anys han pogut desfilar pel cor i aportar el seu temps, esforç, il·lusió i entrega. Entrega al company, a la corda que compartien, al conjunt de veus amb les quals harmonitzaven, al director que els conduïa i a la música que els envoltava.

Les claus que expliquen la consolidació del Cor UPV ara que fa vint-i-cinc anys són fonamentalment les següents:

- La música coral té el seu encís. Les veus s'harmonitzen, es fan costat, s'alimenten, es necessiten. Aconsegueix el que u a soles no pot fer.

Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València BY-NC-SA

- El cant permet expressar bé els sentiments i generar emocions amb un llenguatge universal que no s'ha inventat, sinó que s'ha descobert.
- Un cor potencia la comunicació, la solidaritat, la il·lusió i la imaginació.
- La UPV, per l'estructura, composició i dimensió que té, és una institució idònia per a albergar un cor, sobretot quan aposta decididament per la cultura i les arts.
- La bona direcció musical, el repertori d'obres ben triat i les actuacions freqüents no han faltat.

Benvolguts coristes en actiu, ara em demaneu unes pàgines per al llibre del 25è aniversari que voleu editar. Amb gust ho faig i pot ser que desvele circumstàncies i fets no tan coneguts del moment inicial.

Recordem els començaments: per què es planteja, per què es va fundar i com es va fer.

PER QUÈ ES PLANTEJA

Tot va començar el novembre de l'any 2000. La UPV tenia entre els programes de doctorat el que oferia el meu departament (Mecanització i Tecnologia Agrària). Dins de l'acord de col·laboració firmat en 1992 amb la Universitat de Guanajuato (Mèxic), s'impartia l'esmentat programa per a titulats i professors de la universitat mexicana. Va arribar el moment d'investir el primer grup de nous doctors, que en mesos anteriors havien llegit les tesis doctorals. El nostre rector, Justo Nieto, en un gest d'amistat i suport a la institució mexicana, va decidir celebrar l'acte d'investidura a la Universitat de Guanajuato.

Acompanyat amb personal del seu equip i amb mi com a director del programa mamprenguérem el viatge. Va voler, a més, obsequiar la universitat mexicana amb els vestits acadèmics –toga, musseta, birret i guants– necessaris perquè les investidures reflectiren més bé la tradició centenària de les universitats espanyoles: el mateix ritual i la mateixa indumentària. Però al meu parer, faltava una cosa important que l'Oficina del Rector no va preveure: els cants propis de l'acte. Així, vaig clavar en la maleta les partitures de *Gaudemus igitur* i *Veni Creator*, i vaig guardar la sorpresa fins al moment de la cerimònia. Amb un grup d'amics mexicans, assajàrem les peces la vespra. Definitivament, l'acte va lluir, va sorprendre i va reforçar la relació institucional, que era l'objectiu perseguit.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

En el viatge de tornada, la conversa amb Justo va recalar en algun moment en la meua afició a la música coral des dels anys 80. No podia ocultar-li com hi havia fruït, particularment la grata experiència dels deu últims anys dirigint un cor al Camp de Morvedre amb mig centenar de veus, actuant per tot arreu de la Comunitat Valenciana. Llavors Justo va fer una pregunta que en certa manera era una proposta desafiant: «Carlos, i per què no formes un cor propi de la nostra UPV?». Ell em coneixia prou per a saber que la proposta la prendria seriosament, i per a aconseguir l'objectiu no escatimaria esforços. Recíprocament, jo coneixia bé a Justo i no dubtava que no em faltaria el seu suport i en qualsevol cas respectaria la meua decisió.

PER QUÈ ES VA FUNDAR

Construir un cor a la Universitat i per a la Universitat suposava dedicar molt de temps a pensar, gestionar, comunicar, convèncer, organitzar i, sobretot, com fer-ho per a il·lusionar i demostrar els avantatges que reportaria, tant per a la institució com per a qui hi participara.

Vaig comprendre que no es tractava de modelar un cor de cambra, tampoc un recurs artístic més de la UPV. Havia de ser un cor participatiu que reflectira i representara la totalitat de la comunitat universitària.

Per a dur a terme el projecte s'ha de conéixer bé el món universitari i, particularment, la UPV, i alhora conéixer el món de la música coral.

El meu coneixement de la UPV

Professor des d'octubre de 1967 a l'Escola d'Enginyers Agrònoms, director de l'Escola d'Enginyeria Tècnica Agrícola i membre de la Junta de Govern de la UPV, catedràtic d'universitat en 1977, director del Departament de Mecanització i Tecnologia

Llavors Justo va fer una pregunta que en certa manera era una proposta desafiant: «Carlos, i per què no formes un cor propi de la nostra UPV?»

 BY-NC-SA

Agrària durant vint anys, he format part diversos anys, no simultanis, de comissions centrals de la UPV, entre les quals l'Acadèmica, la d'Investigació, la de Doctorat, la d'Estructures i la d'Estatuts.

Per tant, en el 2001 feia trenta-quatre anys de servei en la UPV. En coneixia el funcionament, l'organització, les finalitats i els objectius i hi participava activament.

La meua relació amb la música coral

Els meus coneixements de teoria de la música, solfeig i harmonia els vaig adquirir de manera lliure i amb el suport de professors músics.

En els anys 90, durant quinzenes de juliol, vaig seguir al Conservatori superior de música de l'Alt Palància (Sogorb) cursos intensius, «Introducció a la direcció coral», amb Eduardo Cifre Gallego, Adrián Cobo Gómez i Carmen Cruz Simó, destacats professors de direcció coral, a València, Madrid i Canàries, respectivament. Així mateix, classes de tècnica vocal amb Margarita Fernández Darós, catedràtica de cant del Conservatori de Castelló.

En la meua joventut, durant els estudis universitaris, vaig formar part de l'Orfeó Universitari de València. Era el fundador i director Jesús Ribera Faig, extraordinari líder i persona. En arribar-hi vaig participar en tres grans actes de l'Orfeó en 1960: l'estrena a Espanya de l'obra simfònica *Carmina Burana* de Carl Orff, el 21 febrer al Teatre Principal de València; el festival internacional Eisteddfod, de cors universitaris, al juliol, a Llangollen (País de Gal·les), i la primera edició del concert de Nadal «El mundo canta ante una cuna». Són unes experiències musicals i humanes, que sempre he tingut presents. En bona part han sigut la llavor que va donar els seus fruits, després d'una latència de vint anys (1966-85).

Quan la meua faena professional i la meua família nombrosa em van donar un respir, allà pels anys 80, vaig tornar a la pràctica de la música coral. En 1990 vaig fundar i vaig dirigir durant deu anys la coral Sant Jaume de Petrés, del Camp de Morvedre, amb més de quaranta veus i vora cent actuacions en localitats valencianes principalment.

Per tant, disposava del coneixement necessari sobre la UPV i sobre la pràctica de la música coral per a fundar el Cor UPV, i així es va fer.

COM ES VA FER

La faena que en pocs mesos s'havia de fer es resumeix en els punts següents:

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

Difusió de la idea i proves de veu

A través del correu, pel febrer del 2001, vaig fer una convocatòria oberta a professors, personal tècnic i de serveis i alumnes, anunciant la formació immediata del Cor UPV.

Hi van acudir més de mig centenar de persones, algunes amb una formació musical sòlida i fins i tot estudis de cant. Això va ser un baló d'oxigen estimulant. Molta poca gent no va ser admesa en la prova i classificació de veu, pot ser que mitja dotzena de persones. Era el km 0 i no es podia renunciar a ningú, tret que les limitacions foren tan evidents que el mateix interessat ho admetia.

Incorporar reforços

El fet d'haver dirigit i compartit cors em donava l'oportunitat d'incorporar reforços pròxims al meu estil i en els quals podia fonamentar-me. Els «col·laboradors» externs són una figura que es feia constar en els estatuts en què se n'estableix un percentatge límit respecte del nombre total de coristes.

Provisió de mitjans

Des de l'Oficina d'Assumptes Generals i el Vicerectorat de Cultura vaig tramitar l'autorització urgent per a disposar una vesprada a la setmana, a partir de les sis, del saló d'actes i les dependències auxiliars a l'edifici Nexus. Seria el lloc d'assaig i assemblea. Vaig aconseguir també un xicotet pressupost per a adquirir un teclat i un equip de gravació i reproducció per a, en els primers mesos, gravar àudios de les particel·les i facilitar l'aprenentatge a qui no li era possible fer-ne la lectura musical.

Elecció de mestres de corda, junta directiva provisional i altres encàrrecs

Era una labor bàsica i necessària per a accelerar en la mesura que fora possible la fase de formació del cor. Destaque particularment els mestres de corda, que van ser una ajuda insubstituïble i eficaç en aquells mesos: Ruth, Marina Sender, Javier Rodrigo i Pedro Cruz.

Hi van acudir més de mig centenar de persones, algunes amb una formació musical sòlida i fins i tot estudis de cant. Això va ser un baló d'oxigen estimulant

 BY-NC-SA

En la peça hi ha un vers que referint-se a la parella diu «codo a codo somos mucho más que dos». Era el missatge que el cor com a unitat volia transmetre al rector. Definitivament, el plàcet del rector s'havia aconseguit.

Els assajos i el repertori

No s'havien de perdre setmanes. Al març ja assajàvem. Primer van ser peces de música profana i populars, atractives, de diferents èpoques i estils, sabedors de l'efecte motivador que tenen en cantants aficionats. Després es va incorporar el programa de Nadal per a aquell any 2001 i més tard el de música sacra, que es va estrenar en març del 2002.

En resum, les peces que el cor va assajar amb mi de març del 2001 a juny del 2002, i que portàrem als programes d'actuació en aquell període, van ser un total de trenta, apreses en quaranta assajos setmanals aproximadament.

El plàcet de Justo Nieto

Havien transcorregut dos mesos des del primer assaig i ja teníem tres o quatre peces per a mostrar-les al rector. Ens citem el dimecres 24 d'octubre a la Cafeteria La Vella. En acabar de berenar, amb una selecció de vint a trenta coristes cantem, entre d'altres, la cançó *Te quiero* de Canfiano amb lletra de l'uruguaià Mario Benedetti. En la peça hi ha un vers que referint-se a la parella diu «codo a codo somos mucho más que dos». Era el missatge que el cor com a unitat volia transmetre al rector. Definitivament, el plàcet del rector s'havia aconseguit.

Llavors calia redactar els estatuts com a associació interna de la UPV

Això ens permetria regular la situació institucional i aconseguir el suport econòmic per a despeses ordinàries que inclogueren pagar un director professional extern.

Es va fer una xicoteta comissió d'estatuts i en poc de temps estaven llestos i aprovats per l'assemblea del cor. Es van presentar a la Junta de Govern i van ser aprovats el

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

25 d'octubre del 2001. Ara sí que estava registrat el cor. Ja era una associació interna de la UPV.

El càsting de directors

L'article 28 dels Estatuts diu: «El director pot ser extern a la comunitat universitària, cas en el qual no serà membre de l'associació».

El càsting el vaig plantejar així. Se'n va donar difusió i termini. S'hi van presentar tres candidats: Cristina Contreras, Rafael Sánchez Morviedro i Constantino Martínez-Orts. Els dos primers amb currículums magnífics. El tercer amb un expedient musical i unes condicions excel·lents per a la direcció i iniciant-se en el camp professional amb vint-i-quatre anys.

Vaig cridar cada setmana a un perquè acudira la vesprada que el cor assajava. Vaig aprofitar tres obres ja vistes per al Nadal següent, i en vaig destinar una a cada director visitant; així els ho vaig comunicar. Em pareix recordar que a Cristina li vaig assignar la veneçolana *Alegres pregonan*, a Rafael la valenciana *Sant Josep se fa vellet* i a Tino *Slava vychnih bogou*. Van escoltar el cor cantar la peça assignada, dirigida per mi. Després el candidat va tractar d'explicar al cor millores i matisos que havien de tenir en compte i va dirigir amb les seues indicacions la interpretació de la peça novament. Així, els coristes podien fer-se un criteri sobre el magisteri musical del candidat. I el candidat al seu torn captava i valorava el nivell de la massa coral per al seu interès professional. Com a anècdota, recorde el comentari que ens va fer Tino, elogiós i simpàtic com era, quan el cor va interpretar d'inici la peça assignada *Slava vychnih bogou* abans de la seua intervenció: «Carlos, això ja no es pot millorar». El gran Tino és actualment l'afamat creador i director musical de la Film Symphony Orchestra, companyia simfònica de noranta instrumentistes creada en el 2012. Tinguérem uns candidats de luxe per al lloc de director. Fet l'escrutini de vots dels coristes el resultat va ser: primera Cristina Contreras, segon Rafael Sánchez Mombiedro i tercer Constantino Martínez.

La proposta de col·laboració de la catedràtica Cristina Contreras com a nova directora del cor la presentàrem al

> Recorde el comentari que ens va fer Tino, [...] «Carlos, això ja no es pot millorar»

 BY-NC-SA

per a tirar avant i créixer necessita l'actuació en públic. És la posada de llarg, el moment esperat, el destí dels assajos, l'auditori que ens jutja, l'aplaudiment que ens dedica, el còmplice que ens espera

Vicerectorat de Cultura perquè constara en el pressupost de l'any 2002. Tanmateix, per qüestions administratives que desconec, l'efectivitat del pagament no va arribar fins al començament del curs 2002-2003.

LES ACTUACIONS PRENEN PROTAGONISME

Sempre he cregut que un cor d'aficionats per a tirar avant i créixer necessita l'actuació en públic. És la posada de llarg, el moment esperat, el destí dels assajos, l'auditori que ens jutja, l'aplaudiment que ens dedica, el còmplice que ens espera. I per això no vam tardar a «actuar»: van ser onze actuacions en aquell primer curs 2001-2002.

La primera actuació, amb els estatuts encara pendents d'aprovació, va ser l'acte acadèmic d'obertura del curs 2001-2002, el 4 d'octubre. La intervenció, breu, amb dues peces, *Veni Creator* i *Gaudeamus igitur*, no tindria més importància si no fora perquè des de l'Oficina del rector estava avisat, com era habitual en la presència en aquests actes, l'Orfeó universitari. L'Oficina va haver de canviar el pla la vespra, tot i que va quedar clar que era sota responsabilitat meua. La inexperiència del cor UPV no li donava confiança.

La segona actuació, i primera a l'estranger, va ser la participació en la trobada europea de cors universitaris que convocava el Vaticà amb motiu de la festivitat de la Puríssima, el 8 de desembre del 2001.

Unes setmanes abans, la catedràtica de Química de l'Escola d'Agrònoms, Maria Dolores Climent —ja difunta— que llavors era la representant de catequesi universitària en la UPV, em va cridar per a fer-me la proposta no literal següent: «Carlos, des de Roma organitzen una trobada de cors universitaris europeus (tenen prevista la representació de dèsset països). Per Espanya convidaven el cor de la Universitat de

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

Santiago, però renuncien perquè tenien ja dates compromeses i no hi poden anar. Si creus que el Cor UPV està en condicions, ho registrem. Costegen trenta bitllets d'avió, estada i desdejuni en residències per als dies del 7 al 10 de desembre, i pícnics per a les menjades. Demanen un concert a la basílica de Santa Maria dels Àngels amb la resta de cors convidats, una participació en l'eucaristia del dia 8, oficiada pel papa a la basílica de Sant Pere i un concert de Nadal per cada cor a l'església que se'ls assigne. Toca decidir-ho de seguida!».

No calia consultar. Amb aquelles condicions i en aquells moments, era segur que almenys trenta coristes tindrien disposició d'anar-hi i fer un bon paper, com així va ser. El nostre concert de Nadal específic es va fer a la parròquia de la Gran Mare de Déu.

La tercera actuació, i primera a València fora del campus, va ser el 19 de desembre. Calia cuidar-la i fer-ne molta publicitat. Corresponia al Concert de Nadal. Amb la catequesi universitària estàvem en deute després d'allò de Roma. L'església del Temple era la referència. Concertàrem llavors de fer-hi el concert.

Perquè la UPV completara la seua presència, vaig demanar a la Banda Simfònica i al Grup de Cambra de la UPV que se sumaren al programa conjunt. Van ser més de noranta minuts de música amb un presbiteri ple i un temple on no quedaren seients lliures. Va ser el meu primer concert important dirigint el cor i vaig sentir la satisfacció que el projecte no havia sigut debades.

La quarta actuació, el 20 de desembre, va ser en la famosa col·legiata de Gandia, ciutat on la UPV té un campus important. El programa va ser, lògicament, el de Nadal, similar al del dia anterior.

La cinquena actuació va ser a l'església de la Santíssima Creu, el 25 de març del 2002. Un programa de música sacra amb catorze peces, de les quals amb mi el cor n'havia assajat nou, fins que un

> «Carlos, des de Roma organitzen una trobada de cors universitaris europeus[...] Si creus que el Cor UPV està en condicions, ho registrem[...] Toca decidir-ho de seguida!»

BY-NC-SA

> Simbòlicament li vaig entregar el meu diapasó per a materialitzar el traspàs de competències. Benvinguda Cristina Contreras

constipat fort em va deixar fora de servei. Cristina Contreras, com a directora convidada, i la solista Emilia Hernández-Onrubia van fer la resta. Amb el seu magisteri, el concert va ser un èxit.

Les tres actuacions següents van ser al campus de Vera al maig i al juny. Tocava presentar-se i oferir-se a les escoles i altres unitats de la UPV. Aprofitàrem la celebració dels patrons: sant Domènec de la Calzada a l'Escola d'Enginyers de Camins i sant Isidre llaurador a l'Escola d'Enginyers Agrònoms per a sengles actuacions, 6 i 16 de maig, respectivament. Una altra actuació del mateix estil va ser el 18 de juny al Paranimf amb un programa també popular, una mica més complet.

I va arribar la novena actuació: el concert de fi de curs, el 26 de juny. Va ser al paranimf amb un programa ben interessant que incloïa cinc peces de sarsuela amb els cinc solistes de les diferents tessitures (soprano, mezzo, tenor, barítion i baix). Era el moment de fer efectiu el canvi en la direcció. Cristina Contreras, amb el suport majoritari dels coristes, obtingut en el càsting i després d'haver actuat com a convidada a Roma i en el concert de música sacra del mes de març, ja era per mèrits i drets propis la nova directora del Cor UPV. Simbòlicament li vaig entregar el meu diapasó per a materialitzar el traspàs de competències. Benvinguda Cristina Contreras. Gràcies per afegir al teu expedient coral, extens i brillant, la direcció del Cor UPV.

Actuacions desena i onzena, a Salamanca i Madrid, el 6 i el 7 de juliol. Ja havia deixat la Direcció en molt bones mans, però la gestió com a president del cor continuava. Se'm va ocórrer un salt qualitatiu: portar el cor a altres universitats. Era com un viatge de fi de curs d'estudiants. Vaig triar Salamanca, per ser una ciutat magnífica que té la Universitat degana (fundada en 1218 per Alfons IX de Lleó). El concert va ser a les aules de la universitat. L'altra destinació, per similitud amb nosaltres, va ser la Politècnica de Madrid. El rector, i

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

president de la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles llavors (CRUE, de 1998 al 2002), Saturnino de la Plaza, havia sigut també rector de València en el període de 1978 a 1981, i sobretot era un gran amic amb qui havia compartit molt. Unes telefonades i uns escrits em van permetre organitzar el viatge i les actuacions. Va ser un viatge ràpid, però profitós. La UPM ens va reservar l'allotjament per a la nit del 7, a la Residència d'Enginyers de Montes de Cercedilla, que va ser la localitat on de vesprada es va fer el concert. Hi va assistir Saturnino de la Plaza, com m'havia promès, i en el moment de la presentació demanava que per contacte telefònic se saludara amb el nostre rector Justo Nieto, que ja estava avisat. Era un agermanament institucional en el camp de la cultura que no podia faltar.

I fins ací el relat de la meua faena al cor. El Cor UPV ja és una realitat.

Va arribar el meu comiat.

La carta de dimissió del 10 de juliol és, en síntesi:

> «El cor ha completat el primer any d'activitat. S'han assentat les bases per a consolidar-lo i arriba ara el moment del relleu a la presidència. Amb la satisfacció d'haver fet realitat un projecte desitjat, agraïsc a tots la confiança, el respecte i el suport que heu tingut en la meua gestió. Desitge que manteniu l'esperit de solidaritat i camaraderia que ha de caracteritzar-nos. Una abraçada».

En recordar els molts correus de coristes que em van arribar després de la carta de dimissió, en termes de suport i estima, confesse que va ser una sort haver treballat amb ells.

I com vaig dir en el vintè aniversari i que ara reitere: «cada concert que feu, cada corista que ingressa, cada partitura que apreneu, cada any que passa, justifiqueu de sobres, sense vosaltres saber-ho, la inversió de temps que vaig dedicar, l'esforç

Amb la satisfacció d'haver fet realitat un projecte desitjat, agraïsc a tots la confiança, el respecte i el suport que heu tingut en la meua gestió

 BY-NC-SA

que vaig fer i les dificultats que vaig trobar, sabent que el Cor UPV és viu i continua creixent.»

Acabe amb uns versos propis que vaig escriure i vaig cantar en un sopar de Nadal del 2018 a Sagunt, envoltat amb molts companys de tres grups corals que he dirigit. Ho faig també extensiu a qui han sigut, són i seran coristes del Cor UPV.

Con el canto yo aprendí a expresar
mis sentimientos
Cantando todos a una, unimos
nuestros deseos
Junto a mi lado se oía la voz de
otro compañero
y la armonía con todos era un
regalo del cielo.
Cuando tenga que partir llevaré el
mejor recuerdo
guardado en mi corazón como fruto
de aquel tiempo.
Brindo por nuestra amistad, por esos
bellos momentos.
Lo mejor son los amigos que aquellos
coros nos dieron.

Una abraçada.

Carlos Gracia López
Professor emèrit de la Universitat Politècnica de València

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

FELICITACIONS AL COR UPV

Amb motiu del 25 aniversari del Cor de la Universitat Politècnica de València, vull traslladar la meua més sincera felicitació a totes les persones que, al llarg dels anys, han format part d'aquest projecte musical, cultural i humà.

En recordar els començaments del cor, és inevitable evocar aquells primers assajos que va dirigir el professor Carlos Gracia, alma mater i fundador de l'agrupació. Van ser anys plens d'il·lusió compartida, camaraderia, esforç i entusiasme, en els quals es va anar construint, quasi pas a pas, una iniciativa cultural que amb el temps arribaria a consolidar-se plenament en la vida universitària de la UPV.

Després d'aquella etapa inicial, impulsada primer per Carlos Gracia i posteriorment per Violeta Montoliu, vaig tenir l'honor d'assumir, durant diversos anys i fins al 2008, la presidència del cor. Va ser una responsabilitat que vaig viure amb una il·lusió i gratitud enormes, i que em va permetre fruir intensament de totes les activitats que organitzàrem. Cada assaig, cada concert, cada viatge i cada projecte compartit van formar part d'una etapa profundament enriquidora, tant en la part musical com en la personal.

Guarde un record especialment intens de les primeres interpretacions del *Requiem* de Mozart, una obra que va suposar la incorporació de molts companys i companyes de la UPV, atrets per la força musical i emocional d'aquella partitura. Al voltant d'aquella experiència es va generar un ambient de compromís i de pertinença que va marcar profundament els primers anys.

També tinc en la memòria les primeres actuacions del cor fora de València i, de manera molt especial, l'organització

 BY-NC-SA

El seu compromís, sovint discret i silenciós, va ser essencial perquè el cor poguera créixer

dels primers viatges a l'estranger: Roma i Perusa, a Itàlia; Andorf, a Àustria, i Poznan, a Polònia. Van ser experiències viscudes amb gran intensitat, que van contribuir a reforçar els llaços personals i musicals entre qui formàvem part d'aquell projecte naixent.

Vull expressar el meu agraïment a tots els membres de les diferents juntes directives que, durant aquells anys, van dedicar moltes hores d'il·lusió, treball i esforç perquè les activitats que es feien foren un èxit. El seu compromís, sovint discret i silenciós, va ser essencial perquè el cor poguera créixer, organitzar nous projectes i consolidar una dinàmica estable de treball i convivència.

També vull reconèixer de manera especial la faena dels caps de corda i assajadors, estaven en primera línia fent possible que, setmana a setmana, els assajos anaren com estava previst. La seua dedicació, constància i capacitat per a acompanyar el grup en el treball quotidià van ser fonamentals per a afermar la qualitat musical i l'esperit col·lectiu del cor.

I, per descomptat, vull agrair molt especialment la labor de Cristina Contreras i Rafael Sánchez Mombiedro, els directors del cor amb qui durant anys vaig compartir hores i hores de música, projectes, assajos, concerts i il·lusions. El seu compromís artístic va ser determinant per a impulsar noves etapes del cor i per a fer que es mantinguera viva l'exigència musical, l'entusiasme i el sentit de comunitat que sempre han caracteritzat l'agrupació coral.

Vint-i-cinc anys després, és un verdader orgull comprovar que el Cor de la Universitat Politècnica de València s'ha convertit

Que la música continue acompanyant durant molts anys més la vida de la nostra universitat

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

en una institució plenament establida en la nostra universitat, i que la seua labor com a activitat cultural al servei de la comunitat universitària continua fent-se amb èxit, qualitat i entusiasme.

Bon vint-i-cinc aniversari al Cor UPV. Que la música continue acompanyant durant molts anys més la vida de la nostra universitat.

Javier Rodrigo Ilarri

Professor del Departament d'Enginyeria Hidràulica i del Medi Ambient

Tenor i president del Cor de la Universitat Politècnica de València fins al 2008

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

RECORDS I APRENENTATGES EN EL COR UPV

Tinc grandíssims i bonissims records del meu pas pel Cor de la Universitat Politècnica de València. Més aïna, els passos, perquè vaig estar en dos períodes. Hi vaig començar en el 2004, quan encara era estudiant de la (encara llavors) Facultat d'Informàtica. Jo venia de Madrid, on havia sigut membre d'un cor de col·legis majors, amb la qual cosa es podria pensar que ja coneixia el funcionament de les agrupacions corals. Però ací era diferent. Ací no érem només estudiants, també hi havia professorat, PDI, PAS (crec que ara PTGAS) i, probablement, alguns acrònims més, més gent que prèviament havia pertangut a alguna de les anteriors categories... Va ser una gran oportunitat per a conèixer persones de diferents àmbits i experiències. Va ser també una bona oportunitat per créixer musicalment, amb molt a aprendre de persones que havien tingut una experiència musical molt diferent a la meua. Vam fer viatges espectaculars amb el cor; encara guarde un record ben grat d'Àustria.

Va ser una gran oportunitat i hi vaig aprendre molt. També em va costar molt prendre la decisió d'anar-me'n l'any 2006. Supose que per això mateix no em va costar massa tornar en el 2008. Aquella etapa va ser més tranquil·la, sens dubte. Certament era així mateix una altra època vital per a mi, però també la vaig fruir enormement. Va ser un període una mica més llarg que l'anterior, però per algun motiu el recorde més curt. I em pregunte per què...

BY-NC-SA

> Va ser una experiència absorbent, caòtica... Interessant, sens dubte; i una altra oportunitat més per a conèixer altres facetes d'algunes persones

Ah, sí! Hi ha el quasi irrellevant fet que vaig ser president del Cor UPV durant un parell de mesos en el 2005. No sé si hi ha molt a dir d'aquella època. Va ser una experiència absorbent, caòtica... Interessant, sens dubte; i una altra oportunitat més per a conèixer altres facetes d'algunes persones i organitzacions. Pot ser que més gent haguera de passar per una vivència semblant per a conèixer «com es fa la llonganissa», si se'm permet el calc de l'anglès. I va ser una lliçó vital que no canviaria per res.

Diego Carrión Robles

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

L'INICI DEL COR UPV

La fundació del Cor de la Universitat Politècnica de València és, en el meu cas, una història d'aquelles que, contades anys després, continuen pareixent poc probables. No perquè no fora una bona idea crear un cor a la universitat, que ho era, sinó perquè la meua pròpia incorporació a aquell projecte requeria mirar-lo amb benevolència. Jo no havia cantat mai. I quan dic mai, vull dir mai: ni en un cor, ni en reunions familiars, ni tan sols en la dutxa, que sol ser el primer lloc on u canta sense fer massa mal.

Tot va començar en una de les reunions de la Comissió de Doctorat que, com a vicerector, presidia. Carlos Gracia, que n'era un dels membres, va comentar que es volia crear un cor a la Universitat Politècnica de València. Ja no recorde amb precisió tota la conversa, però sí que recorde bé com va acabar: enmig d'un intercanvi breu, mig seriosament i mig en broma, va sorgir la possibilitat que jo formara part d'aquell cor que encara no existia més que com a projecte.

La cosa raonable haguera sigut riure's una mica, donar per bona l'ocurrència i seguir amb la reunió. Però, per alguna raó que encara ara no sabria explicar del tot, vaig acceptar. Pot ser que per curiositat. Pot ser que per simpatia cap a la iniciativa. Pot ser que també perquè a vegades u s'hi fica abans de pensar si té sentit fer-ho.

El cas és que em vaig presentar a les proves d'audició. Les feia Carlos Gracia amb un piano electrònic de mida minúscula, quasi de joguet, tot i que perfectament capaç d'evidenciar les limitacions auditives dels aspirants. Recorde que tocava intervals, primer amplis i després cada vegada més xicotets, fins a arribar a un interval d'un semitò, i

BY-NC-SA

preguntava si la melodia pujava o baixava. Era una prova de les que pareixen elementals quan les fa un altre i considerablement més poc elementals quan l'examinat és u mateix.

A més, és clar, calia cantar alguna cosa. I ací començaven per a mi les dificultats de veres. Perquè no només no havia cantat mai, sinó que tampoc disposava d'un repertori mental mínimament preparat per a semblant ocasió. Sí, havia estudiat solfeig de menut i encara conservava, en alguna zona remota de la memòria, el record d'algunes melodies del llibre de solfeig d'Hilarión Eslava i de la famosa nana de Brahms, que jo recordava llavors amb una seqüència de notes que em va servir, o almenys això vaig intentar, per a eixir del pas. No sé si allò es podia anomenar cantar, però era el millor que se'm va ocórrer en aquell moment.

> Guarde un record molt viu de l'entusiasme dels començaments, de la novetat del projecte

En la prova estaven Carlos, Isabel Silvestre i el seu marit, Carlos Gala. La meua impressió, llavors i ara, és que Carlos no va quedar especialment convençut de les meues possibilitats com a cantant. I no li faltaven motius. Però la situació plantejava una xicoteta dificultat institucional: llavors jo era vicerector. Això, sospite, no facilitava un dictamen molt sever. Així que em va enviar a la corda de tenors; no sé si per cortesia institucional, per prudència musical o per una barreja d'una cosa i altra.

La convocatòria d'aspirants va ser, en tot cas, un èxit. Van acudir més de setanta persones i va arribar el moment de reunir-nos per primera vegada els qui vam constituir el grup fundador del Cor de la Universitat Politècnica de València. Carlos Gracia va ser el director durant aquells primers mesos. D'aquella etapa inicial guarde un record molt viu de l'entusiasme dels començaments, de la novetat del projecte i també de l'evidència que alguns hi érem amb més entusiasme que condicions.

Recorde algunes de les primeres partitures que Carlos ens va repartir per a començar a cantar: *Gobbo so pare*, *La caña dulce*, *L'idil·li*. Eren les peces amb què començàrem a familiaritzar-nos amb això d'escoltar altri, sostenir una veu pròpia, escoltar la de la resta i intentar que allò

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

acabara tenint algun sentit musical. En el meu cas, convé dir-ho, la distància entre llegir solfeig i entonar correctament seguia sent considerable. Sabia llegir les notes, sí, però d'això a produir-les de manera afinada hi havia una trossada important. Javier Rodrigo, que també va ser un dels membres fundadors, va resumir la meua situació amb una frase memorable: deia que jo era un virtuós de la desentonació. L'expressió em pareix difícil de millorar, perquè, a més de graciosa, era prou exacta.

I, tanmateix, aquella activitat em va resultar gratificant des del principi. Per a mi, la música sempre ha estat lligada a les matemàtiques, que han sigut una de les meues passions intel·lectuals. En l'una i en l'altra hi ha estructura, relacions, proporció, orde i també una certa bellesa que apareix quan u entén com encaixen les parts. Poder desxifrar una partitura, interpretar els signes que hi apareixen i després intentar convertir tot això en so ho trobava fascinant.

No recorde quant de temps va transcórrer des d'aquella primera reunió del cor fins a la primera actuació pública. Sí que recorde, en canvi, que durant tot aquell període no vaig comentar res a casa. De manera que ni Inma, la meua dona, ni Elisa ni Isabel, les meues filles, sabien que

Poder desxifrar una partitura, interpretar els signes que hi apareixen i després intentar convertir tot això en so ho trobava fascinant

jo m'havia embarcat en aquell nou repte. No va ser una estratègia especialment pensada; va ser més aïna una barreja de pudor, prevenció i la sospita que a casa allò sonaria com a inversemblant. I així va ser. Poc abans del debut ho vaig comentar un dia mentre dinàvem, amb la naturalitat amb què es conten les coses que u ha anat retardant massa temps. Totes tres es van quedar amb els ulls molt oberts i la mandíbula pràcticament despenjada. No els faltaven raons: sabien perfectament que jo no havia cantat abans (ni tan sols en la dutxa).

El meu debut al cor degué resultar menys desastrós del que es podia témer, perquè tingué un efecte col·lateral molt positiu: va animar Inma a incorporar-s'hi també. I ací convé fer una distinció important. Ella, a diferència del meu cas, sí

 BY-NC-SA

> El cor ja no era només un grup de persones amb ganes de cantar, sinó una cosa que anava seriosament i tenia vocació de durar

que cantava. Cantava en la dutxa, fora i, en general, amb una naturalitat i una afinació que jo no podia ni remotament exhibir. Té bona oïda i bona entonació. Però les proves tenen ironies: quan va arribar el moment d'examinar-se, es va posar tan nerviosa que no va poder entonar ni una nota. Carlos la va classificar com a contralt i la va posar en la corda corresponent, cosa que hagué de patir durant uns quants anys, perquè la seua tessitura real era més aguda i sempre ha estat molt més còmoda, com passa ara, a la corda de sopranos.

El primer concert oficial del cor va ser el 19 de desembre del 2001, a l'església del Temple de València. Dirigia Carlos Gracia i Violeta Montoliu n'era la presidenta. S'estaven redactant els estatuts del cor com a associació de la Universitat Politècnica de València, però ja hi havia una junta de govern provisional. Pot parèixer un detall menor, però no ho és. Allò significava que el cor ja no era només un grup de persones amb ganes de cantar, sinó una cosa que anava seriosament i tenia vocació de durar.

Una continuïtat que, vista des del moment present, pot ser que siga una de les coses que més admire de tota la història del cor.

S'ha dit ben sovint que fan falta deu mil hores de pràctica per a adquirir competència verdadera en una disciplina concreta. No sé quantes hores vaig invertir a preparar assajos, assistir-hi i cantar fins que realment vaig educar l'oïda i vaig ser capaç d'afinar de manera acceptable. El que sí que recorde és que el progrés va ser lent i treballós. A mesura que passava el temps, em resultava més fàcil relacionar el solfeig amb l'entonació i reproduir les notes que els mestres de corda ens indicaven. No hi hagué cap transformació miraculosa, sinó una acumulació lenta de xicotets avanços. En açò, com en quasi tot, el progrés sol arribar de la insistència.

Carlos Gracia va fundar el cor amb la intenció clara que tinguera continuïtat, i els vint-i-cinc anys transcorreguts des de llavors han demostrat que aquella intenció no era retòrica. Va començar sent ell mateix

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

el director, però amb la lucidesa d'entendre que, quan fora possible, la batuta havia de passar a una persona amb formació musical professional. Així va arribar Cristina Contreras, la primera directora del cor amb una formació musical de veritat. Del seu pas pel cor guarde molt bons records, però un destaca especialment: va ser amb ella amb qui el cor va cantar per primera vegada el *Requiem* de Mozart.

Del *Requiem* podria dir moltes coses. La primera és que no haguera imaginat mai que acabaria cantant-la. Era una peça que coneixia bé, però una cosa és escoltar el *Requiem* i una altra de molt diferent tenir la partitura davant i comprendre que s'espera de tu que la cantes. Quan ens la van donar, la impressió va ser quasi esbalaïdora. Com havia de ser capaç un cor amb una trajectòria encara tan curta abordar una obra d'una complexitat i dimensions semblants? La resposta va ser la faena. Tinguérem bons mestres de corda, que ens van ensenyar amb paciència, veu per veu, com cantar cada passatge. Vam acoblar les veus per separat fins a convertir-les en una interpretació conjunta, i finalment oferírem el concert al Palau de la Música.

Els qui hi vam ser no podem oblidar la satisfacció d'haver conclòs aquella interpretació raonablement satisfets del que havíem aconseguit. Tampoc podem oblidar l'incident en què un dels membres de la corda de baixos es va desmaiar i va caure a terra. El cor, immutable, va seguir amb la interpretació, mentre un parell de coristes ajudaven l'accidentat a fer mutis.

De l'etapa de Cristina Contreras recorde també el nostre primer viatge fora de València: Roma, per a cantar a l'entorn mateix del Vaticà. Va ser una d'aquelles situacions en què u té la impressió d'estar al lloc correcte en el moment oportú. Va sorgir una invitació relacionada amb el Fòrum Europeu Universitari «Una cultura per a Europa» que ens va portar a cantar al mateix Vaticà. No hi va poder anar tot el

Els qui hi vam ser no podem oblidar la satisfacció d'haver conclòs aquella interpretació raonablement satisfets del que havíem aconseguit

 BY-NC-SA

cor. En el meu cas, sospite que vaig poder assistir més per la condició de vicerector que per la de cantant, cosa que no deixa de ser una manera modesta de reconèixer les meues limitacions musicals.

Les dates eren pròximes a Nadal, de manera que ja teníem preparat el repertori nadalenc i vam poder fer dos concerts, un a la basílica de Santa Maria dels Àngels i una altra a la parròquia de la Gran Mare de Déu. En el darrer concert, després de la nostra interpretació de peces majoritàriament ben populars i alegres, va pujar a l'escenari un cor ucraïnès que va interpretar un repertori d'obres boniques, però extremadament tristes. En un altre moment, recorde estar assajant l'*Ave Maria* de Tomás Luis de Victoria per a la trobada general amb els altres cors. I recorde, sobretot, la imatge del director del cor del Vaticà desplaçant-se al nostre voltant, aguaitant per damunt dels nostres muscles mentre assentia amb relació a la música que escoltava.

> El cor es va convertir ben prompte en un element imprescindible dels actes acadèmics de la Universitat Politècnica de València

Amb Cristina gravàrem també el nostre primer CD, precisament de nadales. La gravació es va fer a l'església de la Puríssima Concepció de Quart de Poblet, en diverses sessions nocturnes, i després es va editar als estudis Tabalet, prop de la Universitat. Allò va ser una altra experiència nova. De la gravació recorde l'obstinació de Cristina perquè els tenors cantàrem correctament les notes del començament de la partitura de *Sant Josep se fa vellet*, que ens va fer repetir u a u fins que va quedar contenta. Les gravacions tenen alguna cosa de penitència: obliguen a repetir una mateixa cosa moltes vegades fins que el que sona s'assembla, per fi, al que u esperava.

La creació i l'impuls del cor els va promoure Carlos Gracia, però el projecte no hauria tingut la trajectòria posterior que tingué sense el suport decidit de Justo Nieto, rector llavors. El cor es va convertir ben prompte en un element imprescindible dels actes acadèmics de la Universitat Politècnica de València, interpretant *Veni Creator* al principi i *Gaudeamus igitur* al final. La presència en els actes acadèmics va contribuir a consolidar-lo.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

També va ser evident de seguida que el cor no podia continuar els assajos sense disposar d'un piano acústic. Ací convé reconèixer el paper d'Inma Monzó, que es va encarregar de recordar al rector, cada vegada que es creuava amb ell, la importància que tindria per al cor disposar-ne d'un. Hi ha persones que saben insistir amb eficàcia, i Inma n'era clarament una. Al cap de pocs mesos de la fundació, el cor ja va poder assajar amb l'acompanyament d'un piano vertical, el so del qual va canviar de manera molt perceptible la qualitat dels assajos.

Amb el temps, es va saber el verdader origen de la creació del cor. Sembla que la iniciativa va sorgir en un viatge a Guanajuato de Carlos Gracia i Justo Nieto, en ocasió de la investidura de doctors per la Universitat Politècnica de València, d'una de les primeres promocions de doctors sud-americans impulsades per Justo. Amb la idea de donar a aquells actes la màxima solemnitat, des de València es van emportar les togues i els birrets que havien d'usar els nous doctors, i Carlos Gracia es va ocupar que un xicotet grup de cantors interpretara *Gaudeamus igitur* al final de la cerimònia. La satisfacció general per com va eixir l'acte, i especialment per l'efecte del coronament musical, va ser el detonant definitiu perquè Carlos proposara a Justo que, en lloc de recórrer a l'Orfeó Universitari en els actes acadèmics de la UPV, fora un cor de la universitat el que assumira la funció.

I gràcies a aquella iniciativa, i al treball que Carlos Gracia va dedicar als començaments del cor, ara la Universitat Politècnica de València té un cor que ha fet vint-i-cinc anys.

Quan ho pense amb certa calma, continue trobant alguna cosa entre còmica i entranyable en el fet que jo acabara formant part de la història del cor des del principi. Començí sense experiència, amb més voluntat que oïda i amb un marge de millora molt ampli. Però precisament per això pot ser que valore tant el que aquella experiència va significar. No es va tractar només d'aprendre a cantar, o almenys a cantar no tan malament. Es va tractar de participar en la construcció d'una realitat que ha acabat tenint un lloc propi en la memòria i en la vida de la universitat.

I això, ben mirat, no és poca cosa.

J. Jaime Gómez Hernández

President del Cor de la Universitat Politècnica de València de 2008 a 2012

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

LA MÚSICA CORAL COM A VINCLE, MEMÒRIA I EMOCIÓ COMPARTIDA

Em continua sorprenent descobrir com a penes som conscients del pas dels anys. En el Cor de la Universitat Politècnica de València celebrem el vint-i-cinquè aniversari, la qual cosa fa evident que perdem la noció del temps quan una cosa ens apassiona.

Des dels inicis, el cor ha estat present en tota classe d'actes acadèmics de la nostra universitat: obertures i cloendes de curs acadèmic, nomenaments de doctorats *honoris causa*, entrega de premis i reconeixements, congressos, graduacions, etc. Hem tingut la sort, a més, de poder dedicar una bona part del nostre temps a la música coral, oferint concerts, així que quan se'm va proposar participar en el present llibre commemoratiu no ho vaig dubtar, perquè la vinculació amb la música i la implicació en l'activitat coral ha estat present, de manera permanent, al llarg de tota la meua vida.

Créixer en una família de tres generacions de cantadors m'ha donat l'oportunitat d'entrar en la dimensió de les emocions i apreciar la vida d'una manera màgica, gràcies a la música i al cant. Des que tinc records, veig els meus avis i els meus pares envoltats d'amistats i familiars en casa, o amb unes cadires a la porta de casa a poqueta nit, fruint de cantar havaneres i acompanyats únicament d'una guitarra. Així mateix, he tingut la sort immensa de conèixer la sarsuela, l'òpera o tota classe de polifonia des de menuda, a través d'ells; sentir-los cantar tota classe de gèneres mentre es dedicaven a la seua faena, o en moments familiars, em va descobrir

BY-NC-SA

> Poder cantar amb assiduïtat en un cor és una font essencial d'energia positiva

un món molt especial que em va permetre conèixer i cantar obres molt diferents a les cançons típiques de la infància, així com jugar a ser algun dels estranys personatges d'aquelles obres. La pertinença al cor local junt amb gran part de la meua família, des de ben jove fins a l'actualitat, ha contribuït, sens dubte, a desenvolupar una sèrie d'eines que m'han permès fomentar el costat emocional d'una manera molt més completa.

Pareix que va ser ahir quan Javier Rodrigo —a qui vaig conèixer com a alumne de l'ETSE de Camins, Canals i Ports, i amb qui coincidí en algun concurs i actes de cant coral amb les nostres respectives agrupacions— em va comentar la possibilitat de formar part del Cor. En aquell moment, ell n'era el president i preparaven el *Requiem* de Mozart, amb la direcció de Cristina Contreras. Em paregué temptador poder cantar en un cor del meu lloc de treball, però, alhora, sentia que abandonava una mica el meu cor de sempre. Finalment, aquell pensament va ser tot un bany de realitat, ja que la distància geogràfica feia cada vegada més difícil poder seguir participant amb el cor de Crevillent en concerts i actes diversos. La proposta va suposar un xicotet dilema, però la possibilitat de pertànyer al cor de la nostra universitat era una cosa molt viable i, per a mi, poder cantar amb assiduïtat en un cor és una font essencial d'energia positiva i de benestar. Vaig acceptar la proposta de Javier i vaig començar pel gener del 2003.

Desgraciadament, no vaig tenir el plaer de poder cantar sota la direcció de Carlos Gracia López, el nostre director fundador, però el meu començament amb Cristina Contreras Zamorano va ser molt agradable. Recorde la satisfacció de poder cantar dirigida per una dona que em va fascinar pel nivell d'observació i atenció al detall i els matisos. Era una directora de mà delicada, però de gest ferm, pendent del cor en tot moment en els concerts, fent-nos fruir i recreant la bona música. Ella va dirigir un cor *amateur* i il·lusionat, en els inicis, amb carinyo i bon gust en la selecció del repertori.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

Posteriorment, tinguérem la sort de comptar amb la direcció de Rafael Sánchez Mombiedro, qui, a través d'obres una mica més exigents, va fomentar l'adquisició de tècnica vocal al cor. Ja hi havia un recorregut coral i va apostar per continuar millorant la qualitat de les nostres intervencions i pel refinament en la interpretació. Els seus repertoris no deixaven indiferent el públic perquè no sempre eren obres conegudes, però, en el conjunt, ens van ajudar a créixer amb assajos eficients i una direcció molt ben articulada.

En l'actualitat, ens dirigeix José Francisco Sánchez Iborra, un director entusiasta, amb un gran respecte per la música, que aposta per la participació del cor en tota classe de reptes tant amb agrupacions corals reconegudes com orquestres de renom o grups musicals innovadors. El seu treball s'estén des de la interpretació d'obres contemporànies de compositors de primer nivell fins a propostes culturals interdisciplinàries, produccions operístiques, col·laboracions en projectes solidaris, musicals, i un etcètera ben llarg. En definitiva, busca l'excel·lència vocal i el posicionament del Cor de la Universitat Politècnica de València en un lloc de referència en l'àmbit de la música coral.

Així doncs, la meua experiència al llarg de tots els anys viscuts en el cor, de la mà de persones il·lusionades, no ha fet més que reforçar el significat que té, per a mi, pertànyer-hi. Observe els llaços que s'estableixen entre membres i cordes i sent un vincle invisible que no es pot explicar fàcilment: és una cosa que naix i es consolida gradualment i que es reflecteix en la nostra actitud, tant en els moments de treball com en els de convivència. Sorgeixen amistats sinceres i sòlides al llarg del temps que ens aporten tota classe de beneficis emocionals. A voltes, fins i tot, trobem diversos vincles familiars dins del cor, que són una bona mostra de la influència que té la música en el nostre ADN.

Pel que fa a les relacions personals, m'agradaria afegir el meu record a persones molt volgudes que ens han deixat, però que sentim a prop en la nostra memòria. Totes van fruir dels assajos i els

> Sent un vincle invisible que no es pot explicar fàcilment: és una cosa que naix

 BY-NC-SA

concerts, van aportar el seu treball i carisma, van contribuir a engrandir un espai d'intercanvi musical fent que ens sentírem a gust; també mereixen el nostre càlid homenatge.

Però hi ha alguna cosa més que m'agradaria anomenar i que és difícil de trobar en altres àmbits, tot i que sí que existeix en el món de la música coral i que aporta una riquesa addicional: la convivència intergeneracional. Les edats es barregen, les experiències viscudes es comparteixen, les postures es deixen a un costat, i els sentiments i el carinyo es fan visibles, i es crea un ambient en el qual hi ha un únic objectiu comú: fer la millor música possible. Tanmateix, he de reconèixer que no sempre és fàcil aconseguir-ho, això, i mantenir una rutina de treball coral al final de la jornada laboral, ja siga per cansament o per preocupacions. Tot i així, i a pesar dels inconvenients, tot canvia quan travessem el llindar del lloc d'assaig: apareixen els somriures i ens posem en marxa; és el nostre espai d'aprenentatge, d'expressió de sensacions, però, sobretot, és on contem històries amb un llenguatge universal. La música coral ens envolta, de forma sonora, perquè puguem donar el millor de nosaltres sobre un escenari o en un acte acadèmic, i en fer-lo servir, el llenguatge musical, en els assajos, l'obligació o el deure es transformen en una recompensa.

A tall d'això, voldria fer referència al concepte *obligació*, però des d'un altre punt de vista rellevant per al bon funcionament de qualsevol agrupació musical: la *implicació* personal més enllà d'una rutina d'assajos i concerts. Els membres d'un cor haurien de conèixer les entranyes, dificultats i, fins i tot, satisfaccions de la gestió d'un grup humà com el nostre. El treball de la Junta, mestres assajadors o caps de corda no sempre és tan visible, però és imprescindible per a garantir l'estabilitat d'un cor. Per això, agraïsc molt la faena de totes aquelles persones que han mostrat el compromís amb el cor al llarg dels vint-i-cinc anys.

Després d'un parell de legislatures com a vocal, vaig decidir fer un pas avant i optar a ser presidenta del cor en el període 2012-2014. Va ser tot un repte motivador i la meua intenció era aportar alguna cosa més que la veu a un grup humà del qual jo rebia tant; per això, vaig decidir treballar pel cor i per al cor durant un temps. En aquells anys hi hagué una extensa participació en actes a més dels acadèmics programats: col·laboracions solidàries en residències de gent

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

gran, concerts benèfics, participacions en congressos que es feren a la Universitat i jornades d'acolliment a estudiants. Tinguérem intervencions entranyables, com els recitals de Nadal per a la xicalla de l'Escola Infantil UPV o, fins i tot, un *flash mob*, a la Biblioteca General del campus de Vera, amb motiu de la commemoració del Dia del Llibre, el 23 d'abril del 2013. Curiosament, aquell mateix dia, el Cor de la Universitat Politècnica de València rebia la invitació per a participar en un concert a la ciutat de Nova York, amb motiu del Dia de la Memòria, que s'havia de celebrar el 26 de maig del 2014 a la sala *Alice Tully Hall* del Lincoln Center. La invitació oficial a la universitat, des de Nova York, es va rebre el 25 d'abril del 2013; havien escoltat algunes gravacions nostres cantant el *Requiem* de Bob Chilcott i van decidir posar-se en contacte amb nosaltres per cantar-lo allà, dirigits per ell mateix.

Recorde el curs 2013-2014 amb una intensitat especial: actes acadèmics, concerts, col·laboracions en actes de la universitat i externs; a tot això s'afegia el repte de poder cantar amb Bob Chilcott. Hi havia cert temor per la responsabilitat del que la proposta suposava, no sols per al cor sinó també per a la Universitat Politècnica de València, però quan se'ns va concedir el permís des del Rectorat, la iniciativa

> Va ser tot un repte motivador i la meua intenció era aportar alguna cosa més que la veu a un grup humà del qual jo rebia tant

es va posar en marxa. La participació del grup de membres del cor que van assistir a l'acte va consistir a interpretar *Requiem* de Bob Chilcott, amb el mateix compositor com a director. Va ser una activitat coral trepidant, amb una preparació prèvia amb el compositor durant tres dies, que va contribuir a la visibilitat internacional de la Universitat Politècnica de València i a la projecció internacional del cor. Va ser una gran satisfacció poder mostrar la faena ben feta i que el nostre cor n'estava a l'altura.

Realment, tots els cursos acadèmics comencen amb una agenda plena d'actes acadèmics en els quals es requereix la nostra presència, conforme a la nostra funció com a cor universitari. A més, comptem amb nous projectes que acosten la música coral a l'entorn universitari i a la resta de la societat. És cert que, a vegades, hi ha

BY-NC-SA

dubtes davant de propostes i partitures desconegudes que ens pareixen arriscades, però, quan comença el treball vocal, tot es calma. La nostra veu és el nostre instrument més valuós, el que no veiem ni podem tocar, però que ens permet comunicar-nos amb els altres d'una manera en què la cultura i les tradicions s'uneixen i cobren vida, i aconsegueix així pessigar els racons més xicotets i amagats del nostre interior, escoltant el que ens entra per l'oïda i comunicant des de l'emoció, usant la veu.

La transformació del Cor de la Universitat Politècnica de València des dels orígens fins a l'actualitat és innegable: la selecció de repertori, la millora en tècnica vocal, canvis en el vestuari, evolució del logotip representatiu a través de diferents dissenys, etc. Cada curs creem una nova composició sobre el pentagrama de les nostres pròpies vides en què notes i figures flueixen de manera ordenada, i els compassos es van omplint a poc a poc. És una composició canviant, rica en dinàmiques, repeticions i coda, que ens porta a un lloc on la veu és la protagonista. L'objectiu del nostre director és que la composició estiga molt ben construïda i tinga ànima, i el nostre objectiu sol ser deixar-nos portar pel que la música ens suggereix i ser capaços de transmetre-ho, gaudir i reflectir la dedicació i el treball que hem fet. Dos objectius ben diferents, però complementaris, que ens seguiran portant lluny.

Hem d'assumir quina és la nostra funció en una universitat tecnològica on les arts i les humanitats compten amb un espai rellevant. Per això, continuem apostant pel nostre cor i el seu lloc a la Universitat, contribuint a fer bona música que ens emocione i emocione la resta. Està en la nostra mà poder perpetuar el nostre treball amb dignitat, aportant excel·lència a la institució, perquè l'empremta musical intangible romanga en la nostra memòria col·lectiva, així com en la de la Universitat Politècnica de València.

Bon vint-i-cinquè aniversari!

Lourdes E. Aznar Mas

PDI del Departament de Lingüística Aplicada

Soprano del Cor de la Universitat Politècnica de València des del 2003

Presidenta del Cor de la Universitat Politècnica de València de 2012 a 2014

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

QUAN LA UNIVERSITAT CANTA A UNA SOLA VEU

Hi ha projectes que, amb el pas dels anys, es convertixen en molt més que una activitat cultural. Acaben formant part de la identitat d'una institució i constituïxen un motiu d'orgull per a tota una comunitat. El Cor de la Universitat Politècnica de València és, sens dubte, un d'ells.

Per a mi és una alegria molt especial sumar-me a aquesta celebració, no sols com a professional de la música coral, sinó també com a qui va tindre el privilegi de dirigir musicalment aquesta agrupació entre els anys 2002 i 2004. Guarde d'aquella etapa records inesborrables de treball, aprenentatge, companyonia i de l'emoció compartida que només pot generar la música quan es viu en grup.

Des de la seua fundació l'any 2001, el Cor de la Universitat Politècnica de València ha sigut un espai de trobada per a estudiants, professorat, personal investigador i personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis, demostrant que la música posseïx una extraordinària capacitat per a reunir persones de diferents edats, experiències i àmbits de coneixement al voltant d'un projecte comú.

La seua trajectòria reflectix, a més, un dels millors senyals d'identitat de la UPV: la convicció que la universitat ha d'aspirar a la formació integral de les persones. L'excel·lència acadèmica, científica i tecnològica aconseguix tot el seu sentit quan va acompanyada d'una aposta decidida per la cultura, la

BY-NC-SA

creativitat i el desenvolupament humà. En aquest context, el cor constituïx un magnífic exemple de com l'art contribuïx a enriquir la vida universitària.

La música coral posseïx un valor singular. Cantar en un cor significa aprendre a escoltar, col·laborar, compartir responsabilitats i posar el talent individual al servei del conjunt. És una experiència que fomenta valors com el respecte, la sensibilitat, la disciplina i el compromís, alhora que ensenya una lliçó fonamental: els millors resultats solen nàixer de l'esforç col·lectiu.

> La seua verdadera aportació residix en les experiències compartides, en els vincles creats i en les oportunitats de creixement personal que ha oferit a tantes persones al llarg dels anys

Com va expressar Zoltán Kodály, «La música pertany a tots». Poques realitats representen millor aquesta idea que una agrupació coral universitària, on cada veu és important i on la verdadera riquesa naix precisament de la diversitat de les persones que la integren.

Aquest projecte adquirix un significat encara més gran en una terra com la nostra. La Comunitat Valenciana és reconeguda per una tradició musical extraordinària que ha donat lloc a generacions d'intèrprets, compositors, directors, cors, orfeons i societats musicals. La música forma part del nostre patrimoni cultural i emocional, i constituïx un dels trets més admirats de la nostra identitat col·lectiva.

El Cor de la Universitat Politècnica de València s'inscriu plenament en aquesta tradició. Durant més de dues dècades ha portat el nom de la UPV a nombrosos escenaris nacionals i internacionals, contribuint a projectar una imatge d'excel·lència, dinamisme i obertura cultural. Tanmateix, el seu principal assoliment va molt més enllà de l'activitat artística desenvolupada. La seua verdadera aportació residix en les experiències compartides, en els vincles creats i en les oportunitats de creixement personal que ha oferit a tantes persones al llarg dels anys.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

> Un exemple de com la música pot enriquir la vida de les persones i enfortir els llaços que ens unixen

Les ciutats s'engrandeixen quan les seues institucions donen suport a la cultura i la consideren una inversió de futur. En aquest sentit, l'agrupació ha contribuït de manera significativa al prestigi cultural de la UPV i de la ciutat de València, actuant com un excel·lent ambaixador dels valors de convivència, esforç i excel·lència que caracteritzen a ambdues.

Per tot això, la meua felicitació s'adreça a totes les persones que han format part d'aquesta història: directors, integrants, col·laboradors i responsables universitaris que han fet possible la continuïtat i el creixement d'este projecte. Gràcies a la seua dedicació, el cor continua sent un referent cultural i un exemple de com la música pot enriquir la vida de les persones i enfortir els llaços que ens unixen.

La meua més sincera enhorabona per tot el que heu aconseguit i els meus millors desitjos per al futur. Que el Cor de la Universitat Politècnica de València continue molts anys més portant la música a nous públics, inspirant noves generacions i contribuint a fer de la nostra universitat i de la nostra ciutat espais més cultes, creatius i humans.

Cristina Contreras Zamorano

Directora musical del Cor de la Universitat Politècnica de València de 2002 a 2004

BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

25 ANYS DE MÚSICA CORAL A LA UPV

Pareix que no som conscients de com de de pressa que passa el temps fins que arriben moments de celebració d'aniversaris, com ara un de tan important com són els primers vint-i-cinc anys de música coral a la Universitat Politècnica de València, que ens fan mirar arrere i pensar en la quantitat de coses que han ocorregut; tants anys que passen en un sospir.

Conec el Cor UPV des de la creació per un grup, bastant nombrós, d'amants de la música coral i amb el director-fundador Carlos Gracia al capdavant. Un projecte que ràpidament prengué forma entre la comunitat educativa de la UPV, que reclamava un espai per a compartir les inquietuds artístiques de tots els membres, alumnes, professorat, personal de servei i administració, alumnat titulat, fins i tot familiars de personal de la UPV i també la participació de persones externes a la universitat que s'afegien al grup coral aportant les seues veus com a valor principal.

Aquell primer grup coral va cohesionar ràpidament i va començar, amb l'empenta de tots els membres i amb la sàvia i enèrgica direcció de Carlos, a fer els primers concerts i a participar en els primers actes acadèmics a la universitat.

En aquells primers anys, conta Carlos —amb qui és sempre un plaer conversar perquè és, a més d'un gran conversador, una font infinita d'informació d'aquells temps inicials del cor— que va arribar el moment en què el cor va començar a créixer i a millorar el nivell i van decidir buscar una persona que dirigira el cor de manera més professional, no perquè Carlos no fora un gran director, que ho és, sinó més aïna, com diu ell mateix, algú que poguera fer créixer i millorar aquell projecte inicial.

BY-NC-SA

> Des d'aquell moment, la meua trajectòria professional i personal està vinculada al Cor UPV

Així van arribar directors de la talla de Cristina Contreras i Rafael Sánchez, reconeguts en el món coral pel treball excel·lent fet en altres agrupacions i que van aportar la seua manera de fer les coses i la saviesa al cor en aquells primers anys.

També la col·laboració dels membres del cor amb altres associacions musicals de la ciutat per a fer projectes de més envergadura, cosa que des de llavors està en l'ADN del cor: ha col·laborat amb moltes orquestres i cors que ens han oferit projectes interessantíssims als quals no podem negar-nos, molts per la cosa musical, i altres per la social.

Tot això va portar a fer que el cor de la UPV apareguera per la meua aula de cor del Conservatori de València per a cantar *Carmina Burana* de Carl Orff en la primavera del 2008, junt amb membres d'altres cors universitaris i l'orquestra i cor del Conservatori en l'acabat d'inaugurar Palau de les Arts. Aquell mateix any, a l'octubre, van fer proves al cor per a elegir un nou director i vaig ser nomenat director.

Des d'aquell moment, la meua trajectòria professional i personal està vinculada al Cor UPV amb el qual he pogut compartir moments meravellosos tant en l'àmbit musical com en el vital, amb quantitat de gent entrant i eixint segons les necessitats o possibilitats, d'altres que estaven quan vaig arribar i que ací segueixen al meu costat, i d'altres que se'n van anar i no tornaran tot i que no deixaran mai d'estar presents en qui els recordem, tots amb les seues genialitats, aportant el seu granet d'arena a un tot que transcendeix l'individu per a convertir-se en una cosa més gran de la qual formar part, una agrupació emparada en la Universitat Politècnica, a la qual ret homenatge en cada ocasió que se li sol·licita per a cantar els himnes acadèmics en els diferents actes que hi ha,

> Punt de trobada per a tots els amants de la música coral

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

i que alhora du a terme una gran activitat musical i artística, però també social per a tots els membres del campus universitari i col·laboradors externs, un punt de trobada per a tots els amants de la música coral, el nostre Cor UPV.

José Francisco Sánchez-Iborra

Director del Cor de la Universitat Politècnica de València des del 2008

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

«NO PUC, TINC ASSAIG»

«No puc, tinc assaig», pot ser que siguen les paraules que més pronunciem al llarg de la nostra vida tots els coristes, inclosos els del Cor de la Universitat Politècnica de València. Un cor afortunadament gens homogeni, format per persones de totes les edats, un exemple real d'activitat intergeneracional. Tanmateix, lluny de pensar que ens perdem una cosa important per assistir a l'assaig, el nostre ànim i el nostre propòsit porten un altre camí: compartim la música des de dins. No parle d'escoltar, parle de sentir.

Cantar en un cor és una cosa única. Després dels assajos per cordes i un treball individual necessari (on hauríem d'estudiar pensant que som solistes!), unim la nostra veu amb la de la resta de companys i ens convertim en u més del grup. Ací l'èxit consisteix a contribuir discretament; fet que és tota una lliçó d'humilitat i treball en equip. I llavors es fa la màgia, escoltem el so format per totes les veus i comencem a vibrar d'una manera que els pensaments es reordenen, les preocupacions del dia es dilueixen i a poc a poc es dissipen. És estrany el dia que no eixim amb un somriure de l'assaig. Així ho percep des de fa molts anys. Per això només tinc paraules d'agraïment per a les persones que han format i formen part del cor que ara fa vint-i-cinc anys i del qual em sent molt orgullosa.

En tot el període de vida del cor, crec sincerament que ha sigut un honor per a coristes i directors participar en tots els actes institucionals en els quals la Universitat Politècnica de València ha requerit la nostra presència. Les paraules «*Vivat Academia, vivant professores. Vivat membrum quodlibet, vivant membra quaelibet, semper sint in flore*» de l'himne universitari per excel·lència,

 BY-NC-SA

> Començàvem a eixir de la pandèmia i volíem estar presents en aquell moment de canvi institucional i social tan important

Gaudeamus igitur, ens emocionen cada vegada que les entonem. I entre els actes acadèmics en vull recordar dos. El primer és la investidura com a doctor *honoris causa* del director d'orquestra Zubin Metha el maig del 2008. El va investir el llavors rector de la Universitat Politècnica de València Juan Juliá Igual, i va comptar amb l'assistència de la reina Sofia. El segon, més prop en el temps, és l'acte d'investidura del nou rector, José Capilla Roma, en juny del 2021. Començàvem a eixir de la pandèmia i volíem estar presents en aquell moment de canvi institucional i social tan important. I ho vam poder fer, cantant amb mascareta en un poliesportiu enorme. De nou, gràcies a la institució i a qui ens hi han donat suport des del principi.

Des que en el 2001 el cor el va fundar Carlos Gracia, s'han succeït incomptables actes acadèmics, concerts dins i fora de la Universitat Politècnica de València, intercanvis i col·laboracions amb altres cors i orquestres, viatges per Espanya, Europa i Amèrica del Nord, òperes com *La Traviata*, *Aida*, *Tosca*, *Norma* o *Il barbiere di Siviglia*, intervencions en musicals, així com diverses gravacions d'àudio i vídeo. De tot això, només n'enumeraré uns quants.

Esmentaré, de forma cronològica, cinc actuacions del cor. Les tres primeres corresponen a viatges que es van fer mentre la gestió la feia un equip amb president o presidenta, i a ells els hem d'agrair la faena enorme que van fer sempre de manera discreta, perquè la resta fruírem únicament del viatge i de la música. Les dues últimes són gravacions que publicà l'Àrea de Cultura de la Universitat Politècnica de València, i en tots dos casos al capdavant de la gestió del cor hi havia una junta gestora a la qual més avant em referiré.

El primer viatge que vull esmentar (que no el primer viatge del cor!) el férem en juny del 2007, amb la presidència de Javier Rodrigo i la direcció de Rafael Sánchez Mombiedro. Es tractava del VIII Festival Internacional de Cors Universitaris «Universitas Cantat 2007» a Poznan (Polònia),

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

en el qual, al final, tots els cors participants interpretàrem i estrenàrem l'obra *Raptus Europae* de Marek Jasinski, amb la presència de l'autor, qui ens va acompanyar en els assajos previs. Tot un repte que vam fruir i, encara ara, ens preguntem com aquell escenari xicotet va aguantar la prova de càrrega que va suposar que hi haguera tants coristes damunt la tarima.

El segon viatge significatiu per a mi va ser un intercanvi amb l'Orquestra de la Universitat d'Ulm (Alemanya); llavors Jaime Gómez n'era el president i José Francisco Sánchez-Iborra, el director. El cor va viatjar a Ulm en el 2010 per a interpretar el *Requiem en do menor* de Luigi Cherubini en dos llocs diferents. L'obra, escrita per a cor i orquestra, no té solistes, la qual cosa la fa ser una peça molt adequada per a un cor com el nostre. A més, Jaime ens va preparar un viatge estupend a Lindau i el llac Constança.

I amb el tercer que destaque, vam travessar l'oceà i vam anar a Nova York l'any 2014, durant la presidència de Lourdes Aznar i amb José Francisco Sánchez-Iborra com a director. Comencem amb els antecedents, ja que en el 2012 i el 2013 el cor va interpretar un parell de peces de Bob Chilcott, *A Little Jazz Mass* i *Requiem*, acompanyats d'una jovenníssima Marina Monzó com a solista. Quedàrem captivats per Marina, com pot ser d'una altra manera!, i per la classe de música coral contemporània que el nostre director ens ha proposat interpretar en altres ocasions. Per això, que ens convidaren a participar representant la Universitat Politècnica de València en la trobada *Distinguished Concerts Singers International* que es va fer en maig del 2014 a l'*Alice Tully Hall* del Lincoln Center de Nova York, va ser un somni fet realitat. Allà interpretàrem *Requiem* de Bob Chilcott dirigits per ell mateix i, a més, tinguérem el privilegi de rebre classes magistrals del mateix autor per a preparar l'obra, sessions que tots recordem com una experiència inoblidable.

I passem ara a l'apartat de gravacions. La primera que m'agradaria mencionar és molt emotiva. L'obra *A Ukrainian Prayer* la va compondre l'autor britànic John

> Va ser un somni fet realitat.
> Allà interpretàrem *Requiem* de Bob Chilcott

BY-NC-SA

Rutter pel març del 2022 com a resposta a la guerra terrible que havia començat un mes abans a Ucraïna, peça que posà a disposició de tota la comunitat coral per a interpretar-la i difondre-la. El cor la va interpretar i gravar a l'abril del 2022, i s'uní així als més de 8000 cors i cantants d'arreu del món que van participar en la iniciativa, amb l'esperança que més prompte que tard s'acabara un conflicte tan dolorós. Lamentablement, no només la guerra no s'ha acabat, sinó que n'han esclatat altres.

La segona gravació, feta per Santiago Carrión Rojo, és la del concert *A Light in the Darkness*, que arreplega l'actuació del cor en desembre del 2023 en un entorn excepcional com és el Centre d'Art Pintura Mural de Jesús Mateo, a Alarcón, Conca. Es tracta d'una església dessacralitzada que va ser declarada en 1997 patrimoni cultural de la UNESCO mentre l'artista feia la seua obra en solitari. Per a nosaltres va ser un honor que el mateix pintor Jesús Mateo assistira al concert com a públic. El programa contenia obres de compositors contemporanis com *Eric Whitacre*, Ola Gjeilo, Sara Quartel o Karl Jenkins, entre d'altres, i que el nostre director, José Francisco Sánchez-Iborra, va buscar pensant en l'entorn i en l'acústica especial del lloc. Un programa *ad hoc* que encaixava totalment en l'entorn i del qual vam gaudir tots. Un verdader regal.

Però no tot és cantar. Passant de les muses al teatre, és a dir, en el terreny de la cosa quotidiana, m'agradaria recordar que en un cor hi ha diversos elements fonamentals: director, assajadors, caps de corda, vocal i junta directiva, tots fonamentals per al bon funcionament. El nostre director des del 2008, José Francisco Sánchez-Iborra, és un professional entusiasta de la música coral, que ens ha conduït a tota classe de projectes corals, animant-nos i proposant-nos reptes musicals ben diversos. No crec que l'erre si dic que l'obstinació que va posar José Francisco durant la pandèmia per a fer els assajos en línia ens va permetre seguir units a través de la pantalla, gravar vídeos i mantenir oberta una finestra d'il·lusió. I si parlem d'assajadors, no tenim més que paraules d'agraïment per a Marta, Lídia, Félix, Nico i tots els qui al llarg de 25 anys, amb la seua paciència i bon fer, han fet possible la preparació de les obres d'una manera més amable. També ens faciliten la faena diària els caps de corda i el vocal del cor que ens transmeten en una i altra direcció partitures, midis, dates d'actes, assumptes, etc.

I sobre la gestió, vull recordar que després de la presidència de Lourdes Aznar, la junta directiva del cor va ser una junta gestora que del 2014 al 2018 la van

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

formar Rosa Medina, Fernando Carregal, Félix Ruiz i qui escriu açò, Pepa Marín, i des del 2018 fins a principis del 2025, Vicenta Calvo, Fernando Carregal, Félix Ruiz i Pepa Marín. Formar part dels dits equips ha sigut un privilegi, ens ha unit, ens ha servit per a conèixer-nos més i apreciar el treball que els anteriors directors, Javier, Jaime i Lourdes, van fer perquè tots puguem gaudir de la música dos dies a la setmana, labor que des del 2025 recau en l'actual junta directiva que formen Inma Moreno, presidenta, Clara Andrés, vicepresidenta, Ximo Almeida, tresorer, i Conchi Herrero, secretària, a qui desitgem moltíssima sort i estem segurs que en tindran.

I, finalment, m'agradaria evocar una imatge. En el llibre *Planilàndia* d'Edwin A. Abbot (contemporani de Lewis Carroll) els habitants del món imaginari són figures geomètriques que van des de la línia fins als diferents polígons, i com més costats més estatus social. Un dia, un quadrat pertanyent a la classe de professionals i cavallers (els nobles han de tenir almenys sis costats) rep de manera totalment inesperada la visita d'una esfera que viu a *Espaciolàndia*. L'esfera li descobreix que hi ha una altra direcció per la qual es pot desplaçar i que li permet veure el seu país des de dalt d'una manera sorprenent i més completa. Això és el que ens ocorre quan

> La música ens visita i pacientment ens convida a passejar per una nova i meravellosa dimensió

la música ens visita i pacientment ens convida a passejar per una nova i meravellosa dimensió, des de la qual ja no podrem contemplar el nostre món com abans.

Gràcies, Cor de la Universitat Politècnica de València.

Pepa Marín Molina

Profesora del Departament de Matemàtica Aplicada de la UPV

Coralista des del 2004

Membre de la Junta Gestora del Cor de la Universitat Politècnica de València de 2014 a 2024

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

EL COR ÉS UNA GRAN FAMÍLIA

Sempre m'ha agradat cantar. Per això, quan en el 2001 vaig veure un cartell anunciant que a la Universitat Politècnica de València es creava un cor, no vaig dubtar ni un segon a apuntar-me a les proves.

Recorde perfectament aquella vesprada. Estava d'allò més nerviosa. No havia cantat en un cor mai (fins llavors només ho havia fet a casa, per a «delit» de la meua família). I quan vaig anar a l'aula on ens havien convocat i vaig veure Carlos Gracia i Carlos Gala esperant escoltar-me, se me'n va anar fins i tot la veu. La veritat és que la prova no em va eixir massa bé, però tot i així em van donar una oportunitat (i des d'ací vull agrair-vos-ho de cor), perquè aquella oportunitat va acabar convertint-se en una part molt important de la meua vida.

Vaig formar part del cor fins al juny del 2018, quan vaig haver de deixar-lo per un parell de personetes que acabaven d'arribar al món: Lucía i María. Però durant dèsset anys el cor va estar sempre ahí, acompanyant-me en moltes etapes de la vida. En aquells anys em vaig casar, vaig tenir diverses promocions internes a la faena, vaig acabar una carrera i vaig viure moltíssimes experiències amb el cor. I, enmig de tot això, el cor va ser sempre un lloc especial, un espai d'amistat, música i alegria.

En el 2008 vaig fer un pas més i vaig passar a formar part de l'equip directiu com a tresorera, primer al costat de Jaime Gómez com a president i Pepa Marín com a vicepresidenta, i més tard, a partir del 2013, amb Lourdes Aznar com a presidenta i Ana Rioja com a vicepresidenta. Van ser anys de molta faena, sí, però també de moltíssima il·lusió. Tot ho fèiem amb ganes perquè sentíem el cor com una cosa nostra.

BY-NC-SA

A les eleccions del 2015 no es va presentar cap candidatura per a assumir la presidència i formar equip directiu. Llavors, diverses persones ens van convèncer a Pepa Marín i a mi de crear una junta gestora. Fernando Carregal i Félix Ruiz també es van deixar convèncer i, entre els quatre, vam assumir aquella responsabilitat. Van ser anys intensos, però tremendament gratificants. La cosa bonica era que qualsevol proposta que fèiem trobava sempre una resposta positiva al cor. Entre tots donàvem forma a les idees i sempre apareixien mans disposades a ajudar. I és que la sensació de companyonia i de remar tots en la mateixa direcció és un dels records més bonics que m'emporte.

Pepa i jo parlàvem pràcticament cada dia per a organitzar viatges, concerts, dinars i mil coses més que se'ns anaven ocorrent. I sempre ens passava el mateix: quan jo la telefonava, ella estava a punt de tocar-me a mi... i al revés. Estàvem totalment connectades.

La sensació de companyonia i de remar tots en la mateixa direcció és un dels records més bonics que m'emporte

Vam viure moltíssims viatges, tant nacionals com internacionals. Des d'escapades a Salamanca, Navarra, Bocairent, Xulilla o les Fonts d'Aiòder, fins a viatges a Lisboa, Alemanya o Polònia. I, és clar, també hi hagué moltes anècdotes. Recorde especialment el que férem a Alemanya, on Jaime Gómez va encunyar la frase oficial del viatge: «Cinc minuts són cinc hores», per recordar-nos que si una persona arribava cinc minuts tard, estava fent esperar cinc minuts a tot el grup... fet que multiplicat per tots equivalia a cinc hores perdudes. Des de llavors, crec que més d'u va mirar el rellotge amb uns altres ulls. Però n'hi ha tantes, d'anècdotes, que necessitaria tot el llibre per a contar-les.

També tinguérem la sort de participar en concerts i col·laboracions molt especials, tant pels llocs on actuàvem com per les obres que interpretàrem.

I, a més, vam viure moments únics en les obertures i clausures de curs de la UPV, on vam poder participar en investidures de doctors *honoris causa* de grans personalitats com el director d'orquestra Zubin Mehta, acompanyat de la reina Sofía, la princesa Muna al-Hussein de Jordània, l'actriu

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

> Tinguérem la sort de participar en concerts i col·laboracions molt especials

Amparo Rivelles o els astronautes Michael López-Alegría i Pedro Duque, però també de moltes altres persones, pot ser que no tan conegudes, però igualment admirables per la seua trajectòria i contribució.

Mirant arrere, veig que el cor no va ser només un lloc on cantar, va ser una família i una font constant de records, amistats i moments feliços que sempre portaré amb mi.

Rosa Medina

PTGAS de la Universitat Politècnica de València

Membre del cor de 2001 a 2018

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

UNA VIDA EN COMÚ AL COMPÀS DEL COR

Som Carlos Gala i Isabel Silvestre, parella, fundadors del cor i encara membres en actiu. Gran part de la nostra vida en comú ha estat lligada a les vivències al cor, compartint afició i anècdotes amb un gran grup de gent heterogènia i meravellosa, en la qual cada persona ha aportat un granet d'arena molt especial segons les seues habilitats personals i professionals. El que relatem a continuació serà una part forçosament incompleta del que hi hem viscut, tot i que sí el que més ens ha marcat.

Quan Carlos Gracia va fer la recerca inicial de coristes per a fundar el cor, no dubtàrem a sumar-nos a la iniciativa. Els nostres anys d'experiència en diferents cors ens van fer integrar l'equip de prova de veus que va ajudar a seleccionar els candidats sense experiència prèvia. Tal com naixia i creixia el cor, creixia l'embaràs d'Isabel del nostre primer fill.

Que el cor inicial estiguera format amb una barreja de persones amb extensa experiència coral i novelles va fer que acceptàrem el repte de viatjar a Roma per a participar en la Trobada de Cors Interuniversitaris a Ciutat del Vaticà. Per la importància de l'acte, convidàrem la directora professional Cristina Contreras a dirigir-nos, donat que la coneixíem de cors anteriors.

«Amb pressa, però sense pausa», Concha Jordá va dissenyar un uniforme per al cor amb un gust i un encert que encara ara seguim fent-lo servir en actes oficials en un estat excel·lent després de vint-i-cinc anys d'ús, per la qualitat dels materials.

BY-NC-SA

> L'alegria de viure que transmetia, és una satisfacció que fa més dolorosa la seua sobtada pèrdua posterior

A Roma vam rebre el reconeixement del Mestre de Capella del Vaticà en triar totes les nostres sopranos per al cor principal, quan la seua idea inicial era triar-ne només una o dues per veu i cor, i tenir així el privilegi de cantar més a prop del papa Joan Pau II durant la missa comuna. L'entusiasme del mestre Palombella cap a l'*Ave Maria* de Tomás Luis de Vitoria que interpretàrem en el concert individual –ens demanà una còpia de la partitura– va ser una altra nota destacada per a recordar.

Com a anècdotes del viatge recordem l'engany involuntari a Isabel en la pujada a la cúpula de Sant Pere, que quan es va cansar i va voler tornar arrere, vam descobrir que era un itinerari de direcció única per l'estretor, i no tingué altre remei que pujar fins al final, tot i el vertigen que tenia. També les habilitats com a guia d'Ana Andrés, que ens van ajudar a descobrir el més interessant de la ciutat.

En la continuació a València, donada la sintonia que s'havia produït en el viatge entre Cristina Contreras i els membres del cor, se li va proposar assumir la direcció musical de manera permanent. L'elecció va continuar una etapa de marcat contingut polifònic que va fonamentar el creixement del fons musical del cor. El seu ferm i intens caràcter pedagògic cap als coristes la fa ser un referent molt volgut per a qui la gaudírem com a guia. Amb ella interpretàrem el *Requiem* de Mozart com la primera gran obra coral, de les moltes que han vingut després. I fruírem de l'experiència de gravar el nostre disc compacte de nadales en el 2002, a l'església de la Puríssima Concepció de Quart de Poblet.

Recordem amb carinyo i gratitud especials la intervenció del nostre enyorat Juanma García en la gestió de l'elaboració de les grades que des de llavors ens faciliten la interpretació en els concerts a la UPV. Veure com va créixer després com a corista des de zero fins a ser un puntal dels tenors, i l'alegria de viure que transmetia, és una satisfacció que fa més dolorosa la seua sobtada pèrdua posterior. També va

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

ser el promotor de la relació especial del cor amb el capellà de la parròquia de Santa Mònica, en la qual fem concerts amb tanta freqüència com ens és possible. És la manera de recordar-lo per a qui el coneguérem.

Sempre que hem pogut, i especialment al principi, ens involucràrem tant en la directiva com en els caps de corda, així com en la comissió d'elaboració de midis de suport als assajos, on la participació de Vicente Miguel va ser molt intensa i duradora, així com altres persones en menor mesura que el temps passat ens impedeix recordar. Ara el relleu l'ha pres Andrés Marcos.

Després de nàixer el nostre primer fill, era un més del cor que ens acompanyava a tots els assajos, dormia en el carret mentre assajàvem... sempre que ningú desafinara. La frase del nostre director llavors, Rafael Sánchez Mombiedro: «Heu desafinat, David ha obert els ulls», hi ha qui encara la recorda.

Arran del primer acte acadèmic que cantàrem a Alcoi, un dels membres de l'Escola ens va proposar col·laborar en la missa de les festes patronals de Sant Blai a Bocairent, d'on era i és confrare. Això va perdurar uns quants anys, fins que la dificultat de disposar de prou coristes en dies faeners a València va fer finalitzar una visita anual que assumíem amb un interès especial, per l'acompanyament cultural que ens donaven els confrares al llarg del dia.

Era entranyable acudir a l'Escola Infantil de la UPV a cantar nadales per a la xicalla per Nadal, especialment en l'època en què els nostres fills o els d'algun company hi anaven.

Els intercanvis amb altres cors universitaris, com ara de Salamanca, Àustria, Poznan (Polònia), Perusa, Bilbao... o l'orquestra d'Ülm, ens han donat l'oportunitat de tenir multitud d'anècdotes. Una, les llàgrimes emotives de la gent major en

Després de nàixer el nostre primer fill, era un més del cor que ens acompanyava a tots els assajos, dormia en el carret mentre assajàvem

 BY-NC-SA

un concert a Àustria després de cantar i ballar una cançó típica popular del poble, gràcies a les indicacions de la nostra guia.

Ho hem passat molt bé actuant en els grans escenaris musicals valencians, com ara al Palau de la Música de València, associat a la interpretació de grans concerts: música de grans pel·lícules de cine, patrocinades per la Fundació Excel·lència; l'*Armed Man* de Jenkins, diversos *Carmina Burana*, un dels quals amb José Antonio Sáinz Alfaro, director de l'Orfeó Donostiarra. Recordem especialment una representació espectacular de *Carmina Burana* de Carl Orff, al Palau de les Arts Reina Sofia en col·laboració amb altres cors i el Conservatori Professional de Música de València, per la intermediació de l'actual director Jose Francisco Sánchez Iborra. El *Requiem* de Mozart en record a les víctimes de la DANA del 2025 a la seu de València, amb altres cors valencians, va ser especialment emotiu. Fruir del bellíssim interior de l'església de Sant Narcís de Bari i Sant Pere Màrtir, la Capella Sixtina valenciana; tant com per a no recordar amb seguretat què hi interpretàrem.

El *Requiem* de Mozart en record a les víctimes de la DANA del 2025 a la seu de València, amb altres cors valencians, va ser especialment emotiu

Actuar en les cerimònies dels diferents *honoris causa* de la UPV ens ha fet col·leccionar fotografies del cor amb personalitats rellevants com la reina Sofia, que ens va visitar en la investidura del director Zubin Mehta, coincidint amb el naixement del nostre tercer fill el dia anterior; el compositor Luis Blanes, el poeta Francisco Brines, l'actriu Amparo Rivelles o el científic Santiago Grisolía, entre molts altres.

Hem tingut ocasió d'estrenar diverses obres amb la presència o la direcció del compositor, com *Las siete trompetas del Apocalipsis* d'Óscar Navarro, estrenada al Palau de la Música de València, entre altres. Sempre han apreciat el nostre bon fer i dedicació al detall en la interpretació de les seues obres.

El cor és una segona família, en la qual les relacions s'han enfortit en els habituals sopars després dels concerts, en què s'acaben cantant tota classe d'obres, siguen o no de la temporada. Amb el cor hem

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

> La vida ha de seguir encara que canvien les circumstàncies del viatge

viscut tant les alegries com les dificultats. Casaments i separacions, naixements i morts... La vida ha de seguir encara que canvien les circumstàncies del viatge.

Pròxima estació, les bodes d'or.

Carlos Gala e Isabel Silvestre

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

L'EMOCIÓ DE PERTÀNYER A UN COR

The music swells, the voices rise,
In one harmonious tide;
A hundred voices blend in one,
With nothing to divide.
Forgetting self, forgetting all,
Except the song's deep roll,
The singer finds within the group
The secret of the soul.

Ella Wheeler Wilcox

Hi ha un privilegi silenciós i lluminós de formar part d'un cor aficionat: crear música sense haver de ser expert. N'hi ha prou amb la disposició del cor, l'entrega del cos i la humil voluntat d'aprendre. És un espai on tots arribem amb el que sabem, a vegades poc, a vegades molt més poc, i on passa una cosa semblant a un miracle. A vegades cantem músiques escrites fa segles, que eixiren de mans que ja no existeixen, i tanmateix ressusciten a les nostres goles. Cantar música d'un altre temps és sentir com el que és remot continua latent en el present; és un pont invisible que travessem junts.

BY-NC-SA

LA VEU COM A INSTRUMENT COMPARTIT

El cant coral revela secrets que no es comprenen des de fora. El primer és que la veu és un instrument, però un de fet de carn, aire i emoció. No s'afina girant una clavilla, sinó escoltant, respirant, modulant el que som. I així, quasi sense adonar-nos-en, aprenem a escoltar d'una altra manera: a escoltar *dins* del cor. Descobrim com encaixa la nostra xicoteta línia melòdica en el teixit sonor; com un canvi lleu en l'emissió pot modificar el color del conjunt; com a vegades el més difícil és la contenció, l'art de cantar quasi sense sentir-te, de sostenir pianos que freguen la cosa inaudible sense desaparèixer.

El cor ensenya una veritat essencial: per a sonar bé necessitem els altres. Convertim el jo en nosaltres. En cantar, som una tessel·la en un mosaic canviant, un disseny que es recompon en cada acord i al qual ens anem adaptant. No hi ha protagonisme possible: quan u brilla massa, el mosaic es trenca.

> És una manera d'entendre la vida: ningú podria cantar la música coral a soles, però junts, sí

UNA ESCOLA D'HUMILITAT, DE COS I D'ESPERIT

Cantar eleva i afina l'ànima. No és només metàfora: el cos s'oxigena, la ment es calma, les tensions es dilueixen en la respiració compartida. La música té un benefici físic i mental que sentim amb claredat quan acaba un assaig: n'eixim renovats, com si haguérem entrat carregats i alguna cosa, no sabem què, s'haguera dissolt entre les notes.

A vegades el cant toca una dimensió espiritual. N'hi ha prou de recordar l'emoció d'interpretar *Lacrimosa*, o la delicadesa suspesa de *In Paradisum* de Fauré, el recolliment de *Locus iste* de Bruckner, la tendror de *An Irish Blessing* o la intimitat de *Cantique de Racine*. Llavors u no només canta: és cantat per la música.

EL QUE SE SENT DES DE DINS

Pertànyer a un cor canvia per sempre l'experiència de l'escolta. El que se sent des de dins mentre es canta és diferent del que l'espectador sent. A dins, la música se sent al pit, en l'aire que passa, en les respiracions alienes que sincronitzen la pròpia. Se senten tensions harmòniques que fora es perceben nítides; s'intueixen entrades

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

que només existeixen per a qui canta. La música té un doble rostre: un d'íntim, un altre de públic.

I, amb el temps, ens descobrim cantant músiques que pot ser que no haguérem sentit mai per iniciativa pròpia: obres contemporànies que acaben entusiasmant-nos, girs harmònics audaços, textures sonores inesperades. De sobte, entenem la música de veritat. En comprenem els engranatges interns, les seues raons.

XICOTETS GRANS RESULTATS

Un cor aficionat viu fites que es recorden com a xicotets tresors: la nostra emoció d'estrenar una obra a la seu de València, cantar sense precedents a l'església de Sant Joan Baptista d'Alarcón, vibrar amb la polifonia espanyola al Patriarca, deixar que la història ens envolte al monestir de Santa Maria de la Valldigna, participar en el cèlebre i veterà "Mano a Mano" de Bunyol o cantar en la significativa església de Sant Maur a Alcoi. Cada escenari deixa una empremta diferent.

I també hi ha l'eufòria, la barreja d'esgotament i plenitud, que arriba en acabar peces d'una gran dificultat: *A Ceremony of Carols*, *Missa núm. 2* de Bruckner, *Sunrise Mass* de Gjeilo, les atmosferes suspeses de Whitacre, *Requiem* de Chilcott. Obres en què se sent vertigen al principi, però que, un vegada conquistades, regalen un orgull que toca la cosa íntima.

EL VERTIGEN COMPARTIT

Hi ha moments molt nostres: quan assagem fugues endiabladament difícils i ens trobem tots en un mateix calderó, com si tornàrem a casa després d'haver-nos perdut en un laberint d'entrades i contrapunts. Llavors, un somriure recorre el cor. Ho hem aconseguit. Estem junts de nou.

Pertànyer a un cor aficionat és, per tant, pertànyer a una comunitat que respira unida. És descobrir que la música no ens exigeix ser perfectes, sinó disponibles. És una manera d'entendre la vida: ningú podria cantar la música coral a soles, però junts, sí. I això és un descobriment que, de tan simple i tan profund, és una de les majors belleses del cant coral.

Rosa Maria Belda

Professora de la Universitat Politècnica de València

Contralt del cor de la Universitat Politècnica de València des del 2004

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

COR UPV: UNA SOLA VEU

Des que vaig arribar al cor el curs 2012-2013, he viscut una experiència que, segur, molts coristes reconeixeran. Al principi, els nervis i els dubtes eren inevitables: cantava baixet, m'estimava més escoltar abans que errar-la, i la meva oïda esquerra es tornava protagonista perquè la dreta, des de menut, no es porta bé amb certes freqüències.

Amb el temps, i dedicant temps d'estudi a la corda, vas trobant el teu lloc. Quan t'apassiona cantar i t'ho prens seriosament, comences a créixer dins del grup. Aprens a entrar a temps, a respectar els silencis, a ajustar el volum segons ho demana la partitura, a escoltar les altres veus i a assumir el paper que et toca. No busques destacar ni quedar-te arrere, sinó aportar el millor de tu i, sempre, mirant el director, que sempre està allà per a guiar-nos. Si el company del costat es despista, li fas un toc discret; si dubtes, calles i reprens el fil quan pots. A poc a poc, vas sumant detalls perquè, encara que no siguem professionals, la competència vocal siga la millor possible.

Tot això té un objectiu: que el Cor UPV cante com una sola veu, la que ens identifica i ens diferencia d'altres agrupacions. I, de repent, passa la màgia: el públic s'emociona, sentim que l'esperit s'eleva i, de veritat, se sent una sola veu.

M'impressiona com ho aconseguim sent tan diferents: estudiants d'ací i de fora, gent que fa anys que forma part del cor i d'altres que només estan un curs o mig any, docents, personal del Politècnic, coristes d'altres àmbits... però tots compartim el mateix objectiu: ser una sola veu.

BY-NC-SA

I, de repent, passa la màgia: el públic s'emociona, sentim que l'esperit s'eleva i, de veritat, se sent una sola veu

No puc deixar d'agrair la labor del nostre director, que quan arriben concerts exigents, és un manoll de nervis (i amb raó!), i la paciència infinita dels assajadors de corda, autèntics sants. I per descomptat tots aquells que s'impliquen aportant el seu temps, la nostra benvolguda junta directiva, i d'altres que fan una faena callada i sempre són allà per a ajudar. Tampoc m'oblide de qui ha passat pel cor i hi ha deixat empremta, encara que per motius professionals ja no en formen part; saben que sempre tenen les portes obertes per a tornar. I, òbviament, a Juanma i Charo, que segur que estan cantant en algun univers paral·lel.

Així que, amics, passem-ho bé cantant amb la veu singular del nostre cor.

Fernando Carregal Manzano

Enginyer industrial,
Membre del cor des del 2012

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

VEUS AMB HISTÒRIA: 25 ANYS DEL COR UPV

Em conta la meua amiga i companya Pilar Rojo que va entrar al cor com a col·laboradora. Estava en un cor de Petrés que dirigia Carlos Gracia López, catedràtic d'Agronomia i aficionat a la música, qui al maig del 2001, amb Justo Nieto com a rector, va decidir fundar el Cor Polifònic de la UPV com a punt de trobada per a tota la comunitat universitària. Format per alumnes, professors, personal i col·laboradors externs, es defineix pel caràcter obert i independent del nivell de coneixements musicals i de l'edat dels integrants.

En el 2002 ja el dirigia una professional, Cristina Contreras Zamorano, professora en el Conservatori Municipal de Música José Iturbi de València i a la fi del 2003, quan era Javier Rodrigo-Ilarri el primer president electe de l'agrupació, la va substituir Rafael Sánchez Mombiedro, compositor, arranjador i director. Finalment, en el 2008, durant la presidència de Jaime Gómez Hernández, catedràtic d'Enginyeria, es va incorporar l'actual director titular, José Francisco Sánchez Iborra, professor de cor del Conservatori Professional de Música de Torrent, elegit, com és habitual, entre tres propostes.

Sota la seua direcció s'han fet tallers de tècnica vocal i de coneixement de l'aparell fonador, com el que impartí Patricia Llorens Puig, professora de cant i catedràtica en el Conservatori Superior de Música de València i doctora per la UPV, i fa més poc Chantal Esteve Royo, titulada superior en cant pel Conservatori Superior de València i amb formació en logopèdia i patologia de la veu.

BY-NC-SA

Tots els anys, el cor ofereix a l'Auditori Alfons Roig de Belles Arts un concert a finals de tardor, un altre per Nadal (a l'església de Santa Mònica de València) i un al final de la primavera. Al llarg de l'any es fan diverses col·laboracions amb el Conservatori de Torrent, a més d'altres concerts com les precioses cantates *L'Últim Sopar* i *La Setmana Santa Marinera*, a la seu de València, ambdues de Pedro J. Viso, o el que es fa a l'església dessacralitzada d'Alarcón, amb pintures murals de Jesús Mateo. D' altra banda, participa anualment en tots els actes institucionals i acadèmics que la Universitat Politècnica li demana, amb els tradicionals *Gaudeamus igitur* i *Veni Creator*.

El cor ha fet múltiples viatges (Itàlia, Alemanya, Àustria, Portugal, Galícia, Navarra, Granada, Bilbao...) per a cantar en col·laboració amb els cors locals. Ha interpretat obres mestres com *Carmina Burana* de Carl Orff, els rèquiems de Luigi Cherubini, W. A. Mozart i Gabriel Fauré, i les misses de F. Schubert i Ola Gjeilo. També ha fet concerts més lleugers, com musicals de Broadway o bandes sonores de pel·lícules. Així mateix, ha interpretat obres d'autors tan destacats com Benjamin Britten, Anton Bruckner o Eric Whitacre, entre d'altres.

Igualment, s'han representat diverses òperes, com ara *Tosca* de Puccini, *Norma* de Bellini o *La Traviata* de Verdi. L'última, sempre amb la valenciana Emilia Onrubia (en el paper de Violetta) i la darrera vegada a l'abril d'enguany, a Dénia, en una producció de caràcter inclusiu amb la col·laboració d'AUNA Inclusió.

Dels coristes destaquen l'entusiasme, la cultura, els valors, l'amor per la música i la companyonia. Fa poc han deixat la formació els coristes fundadors José Luis Carrión, Concha Jordá, Assumpta Haro, Isabel i Charo Blasco (que faltà fa poc); encara hi són Pilar Rojo, Mariángeles Argomániz, Amparo Espinós, Isabel Silvestre, Carlos Gala i Inmaculada Moreno, qui a més és l'actual presidenta de la Junta Directiva del Cor UPV.

Un brindis per ells!

Cristina Miquel

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

25 ANYS DEL COR UPV

Celebrar un quart de segle no és només comptar el pas dels anys sense més. És recordar històries, assajos, viatges i, sobretot, centenars de partitures i repertoris que han construït l'ànima del Cor de la Universitat Politècnica de València.

Per a qui ens hem incorporat fa no res, fa a penes un parell d'anys, acompanyar els més veterans en l'aniversari suposa una cosa especial: la gratitud per haver-nos acollit i formar part d'un projecte tan il·lusionant que ara celebra les bodes de plata.

Des de fora, u veu en el cor una institució consolidada que va enriquint-se dia a dia, però des de dins el que realment em crida l'atenció és el bon ambient que hi ha.

Vivim en un món on l'individualisme i "lo meu" prevalen en molts àmbits. No obstant això, en el cor hem trobat un lloc on tots remem en la mateixa direcció, on ningú "salva la corda" i on l'empastament i el cant a l'uníson són fonamentals.

És emocionant sentir com les veus es fonen, o almenys ho pretenen, en una sola intenció guiades per la passió i l'entrega del nostre actual director, vehement i exigent en els assajos, transmetent com s'ha d'interpretar cada peça i el perquè de cada singular execució i alhora embolcant tots els coristes quan el treball ix bé. No només marca el tempo de la música, sinó també el pols d'aquesta família, inspirant-nos a donar el millor de nosaltres i recordant-nos que l'èxit del conjunt depén de la generositat de cada u.

Un cor és l'única comunitat en què se'ns demana que deixem l'ego a la porta perquè les nostres veus puguen trobar-se dins.

BY-NC-SA

A qui fa vint-i-cinc anys que sosteniu el somni: gràcies pel vostre llegat. A qui acabem d'arribar: gràcies per haver-nos rebut perquè ens sentim com a casa.

El que més em va cridar l'atenció en arribar va ser la meravellosa heterogeneïtat del grup. És admirable veure com en una mateixa fila de cordes es barregen estudiants que comencen el camí universitari i el projecte de vida amb persones més veteranes que atresoren molts anys d'experiència. És una convivència entre la joventut més vibrant i la maduresa més sàvia que crea una riquesa difícil d'explicar; és un aprenentatge constant on uns aporten l'impuls i altres la temprança, però tots parlem el mateix llenguatge i caminem en la mateixa direcció.

Sabem bé el que significa el dia a dia. Moltes vegades hi ha qui arriba a l'assaig amb el pes d'una jornada esgotadora, arrossegant l'estrès de les classes, els exàmens o les responsabilitats de la faena. Hi ha qui estem jubilats, però no per això exempts d'haver trafegat, qui més qui menys, durant tot el dia.

> Entrem cansats, sí, però quan sona el primer acord, la fatiga es dissipa

Entrem cansats, sí, però quan sona el primer acord, la fatiga es dissipa. La música i els exercicis previs de calfament actuen com a estímul que ens desperta per dins i per fora. És un instant en què el cansament es transforma en entusiasme compartit.

En imperar, al meu parer, la cordialitat, l'harmonia i una amistat que es va forjant assaig rere assaig, el treball es fa més lleuger, l'esforç val la pena i els fruits van arribant a poc a poc.

El desig més gros que tenim no és altre que les notes arriben on les paraules no ho fan.

Cantem de manera incondicional, entregant aquesta estona de les nostres vides amb l'esperança que, en sentir-nos, algú trobe un moment de calma o un refugi davant del soroll d'ací fora.

No busquem tant l'aplaudiment, que també, com regalar la pau que nosaltres sentim en assajar. Simplement som ací per a oferir als altres la nostra veu i, amb ella, un pedaç de la nostra ànima.

> som ací per a oferir als altres la nostra veu i, amb ella, un pedaç de la nostra ànima

Com va dir Teresa de Calcuta: “Que ningú s’acoste mai a tu sense que, en anar-se’n, se senta una mica més bé i més feliç”. Vaja, que en els nostres concerts això s’aconseguisca... i en els nostres assajos i entre nosaltres també.

Bon aniversari companys i companyes.

Vicente Juan-Senabre Pérez

Llicenciat en Dret, especialitat Dret Públic per la Universitat de València

Directiu del Banc Sabadell, en l’última etapa professional

 BY-NC-SA

Niño Dios d'amor herido
Gaudeamus igitur
¡¡enganchate al Coro!!
www.coro.upv.es
coro@upv.es
CORO POLIFÓNICO
CORO UPV
VALENCIA

BY-NC-SA

PER QUÈ ESTIC EN EL COR UPV?

Per a respondre a la pregunta trobe que toca explicar una mica com vaig entrar, del qual ja no me n'he anat.

Sicília, 2001... Això és de Las Chicas de Oro; si ho heu reconegut, ja teniu una certa ed... saviesa, volia dir. És broma, tocaria...

València, 2001... Una alumna de la Universitat Politècnica de València s'endinsa per una zona de despatxos poc freqüentada de l'Escola d'Arquitectura i per casualitat es fixa en un cartell que hi ha en un suro i que diu que t'animes a apuntar-te al Cor UPV. Com a "ganxo" hi havia Violeta Montoliu, professora d'Història de l'Art. De fet, ella va ser el meu primer contacte amb el cor. Li he de donar les gràcies per l'amabilitat explicant-m'ho tot i perquè el seu entusiasme pot ser que fora el que em va convèncer d'intentar formar-ne part (i per descomptat a Carlos Gracia, per fundar-lo i deixar-me gaudir-lo).

Jo havia estudiat diversos anys al Conservatori. D'aquells temps, recorde que, en els primers cursos de Solfeig (Llenguatge Musical ara), almenys llavors, et donaven unes peces curtetes que es podrien anomenar folklòriques, tal vegada amb la intenció que t'adonares, en cas de no haver-ho fet ja per tu mateix, que tant do, re, mi, fa, sol, podien servir, entre altres coses, per a crear una melodia, posar després una lletra i tenir així una cançó vocal. Solia ser dels qui m'ho aprenia més de pressa i ho cantava per ahí, "martiritzant" a qui m'envoltava. A més, una de les assignatures que més em va agradar va ser Conjunt Vocal (que traduït per a la generació Z, o com es diga ara, es coneix com a Cor en el pla

 BY-NC-SA

> El Cor UPV em “va retornar” la música, no la d’escoltar, que sempre m’ha acompanyat (i més en les nits en vetla fent projectes...), sinó la “feta” per mi

d’estudis actual del Conservatori), per la qual cosa quedava més o menys clar que el meu fort era “*dar el cante*”... A pesar d’això, la càrrega de treball de la Universitat i certs “entropessons” o “desencontres” amb el senyor Johann Sebastian (ho sé, ara mateix alguns membres del “club de fans de Bach” estan a punt de patir una apoplexia i d’altres estan demanant que m’excomuniquen i em desterren com a mínim), em van fer deixar-lo.

Es podria dir que el Cor UPV em “va retornar” la música, no la d’escoltar, que sempre m’ha acompanyat (i més en les nits en vetla fent projectes...), sinó la “feta” per mi. Més personal fins i tot que la música que s’obté tocant un instrument, és la que s’aconsegueix mitjançant l’aire que t’ix dels pulmons i que et fa vibrar les cordes vocals i que, si la melodia et motiva, també fa que ressone un trosset del teu ser.

Si a això sumes que m’he estat ajuntant tot el temps amb una “colla” de gent que gaudeix amb el mateix i que és un encant, doncs ja tens el pla perfecte per a les vesprades de dilluns i de dijous de 20 a 22 hores. [Açò és un missatge “subliminar” per a veure si qui llig açò es decideix a entrar al Cor UPV, si és que és de les persones que continuen vivint en l’error de no formar-ne part.]

R. B. V.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

NOVES VEUS, UNA MATEIXA FAMÍLIA

M'alegre d'haver fet el pas i de poder formar part d'un cor tan acollidor. Després de la meua experiència a Noruega, no pensava tornar a trobar un cor en què em sentira tan a gust.

Els concerts que hem fet fins ara han sigut genials. Sempre hi ha un ambient estupend i és un goig cantar amb tots vosaltres!

Gràcies per tots els moments d'alegria, cançons, rialles i emocions que donen vida al cor. Els guardaré com a un molt bon record!

Joséphine Fardel
Estudiant Erasmus

Tot i que el meu temps al cor fins ara ha sigut breu, amb uns mesos n'hi ha hagut prou per a sentir-me part de la família. És un honor celebrar els vint-i-cinc anys i espere continuar compartint música i bons moments per molt de temps més.

Rosario Montiel Domínguez
Estudiant d'Enginyeria Química

BY-NC-SA

Com a estudiant Erasmus, cantar amb les persones locals en el Cor UPV és per a mi un gran honor. La gent m'ha rebut amb els braços oberts i m'ha facilitat molt la integració. El cor té molts projectes interessants, com *La missa alemanya*, *La Traviata* i, de sobte, els actes acadèmics. No només cantem en diferents idiomes, sinó també en diferents llocs, com ara esglésies o escenaris, on fins i tot hem hagut d'actuar. Per això, al cor no hi ha lloc per a l'avorriment mai.

També els assajos estan sempre plens d'humor i són ben divertits. Però, on més bé m'ho passe és en els dies de concert, perquè tenen màgia. El calfament i la preparació, els nervis previs, les picadetes entremig, després el concert, en què el públic escolta amb fascinació i, finalment, l'alliberament de la tensió, fan que siga una experiència molt emocionant i especial. Després del concert, u ja té ganes de tornar a actuar immediatament, de tan bé que s'ho passa.

Estic molt agraïda d'haver pogut formar part del cor encara que siga durant un temps breu. És una experiència que ha fet que el meu Erasmus siga molt més bonic.

Dorothy Chang
Estudiant Erasmus

Moltes gràcies, benvolgut cor, per uns moments tan bonics! No hauria pensat mai que un dia cantaria en la meua llengua materna, l'alemany, a Espanya, i això amb vosaltres ha sigut un plaer. Només en tres mesos he pogut conèixer un parell d'esglésies precioses a València i els voltants, i fins i tot he cantat en una òpera a Dénia. A més, he conegut gent encantadora, he après moltes paraules noves en espanyol i valencià (*que xuli!*), i he pogut fruir de música meravellosa. És simplement genial quan a vegades arribes a l'assaig una mica cansada del dia i ixes de la sala amb més energia. No ho oblidaré mai... Sí, sí, un brindis!

Mirjam Roessler
Estudiant Erasmus

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

COR UPV
PRESENT I FUTUR

Ser part del Cor UPV és, primer de tot, formar part d'una realitat viva i en transformació constant. No som únicament la continuïtat d'un projecte que va nàixer fa vint-i-cinc anys, sinó la prova que la música pot continuar sent un punt de trobada on conflueixen generacions, experiències i maneres diferents d'entendre el món. Com a presidenta i com una de les poques persones que hi són des d'aquells inicis, és especialment emocionant veure com, a pesar del pas del temps, l'essència del cor no només es manté, sinó que s'enriqueix. A vegades, en mirar arrere i recordar aquells primers assajos, em sorprèn comprovar fins a quin punt hem crescut sense perdre mai allò que ens feia especials: la sensació de formar part d'una xicoteta família unida per la música.

Un dels valors més grossos del cor en l'actualitat és, precisament, la diversitat. Hi conviuen persones vinculades a la UPV amb altres que, fins i tot sense formar part directa de la universitat, han trobat ací el seu espai. També es mesclen diferents edats, trajectòries i vivències personals. Una barreja que fa que cada assaig siga més que un treball musical: és un lloc d'intercanvi, d'aprenentatge mutu i de creixement compartit. Les veus no només s'harmonitzen en el vessant musical, sinó també en l'humà. Crec sincerament que la dimensió humana és una de les raons per les quals tantes persones estan en el cor durant anys i per les quals altres tantes arriben i senten des del primer moment que també pot ser el seu lloc.

BY-NC-SA

> És un lloc d'intercanvi, d'aprenentatge mutu i de creixement compartit. Les veus no només s'harmonitzen en el vessant musical, sinó també en l'humà.

El cor ha sabut adaptar-se als temps sense perdre la identitat. Recorde que, durant molts anys, la nostra activitat se centrava fonamentalment en els actes institucionals de la universitat i a oferir, aproximadament, tres concerts a l'any. Allò ja ens il·lusionava enormement, però amb el temps el cor ha anat creixent en ambició, en projecció i també en reconeixement. Cada nova incorporació comporta energia, idees i noves perspectives que impulsen el grup cap avant. És una capacitat de renovació constant que ens permet abordar reptes cada vegada més ambiciosos i mantenir viva la motivació col·lectiva. Perquè el Cor UPV no es limita a conservar el que ja ha aconseguit, sinó que mira cap al futur amb inquietud i amb ganes de continuar construint.

Actualment, afrontem múltiples projectes que reflecteixen aquesta vitalitat i evolució. Col·laborem amb diferents agrupacions musicals, participem en concerts de molt diversa natura i rebem invitacions constants per a formar part de noves propostes artístiques. Hem tingut l'oportunitat d'interpretar òperes amb primeres figures de la lírica i, més recentment, fins i tot de participar en la gravació de la capçalera musical d'un espot publicitari. Tot això conviu amb la nostra activitat habitual i amb el compromís que seguim mantenint amb la universitat. Cada projecte suposa un desafiament diferent i, alhora, una satisfacció col·lectiva enorme. L'activitat coral esdevé així una experiència molt més àmplia que l'escenari: és aprenentatge continu, convivència i la il·lusió compartida d'afrontar junts nous reptes que fa anys ni tan sols hauríem imaginat.

Mirant cap al futur, el nostre repte és continuar sent un cor obert, inclusiu i dinàmic. Volem continuar sent el lloc on qualsevol persona, independentment de l'edat o la procedència, puga trobar

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

no només un espai per a cantar, sinó també per a créixer, compartir i sentir-se part d'una cosa significativa. Aspirem a seguir explorant nous camins, ampliant horitzons i consolidant una comunitat que es construeix des del compromís i la il·lusió. Personalment, m'emociona pensar que encara queden moltes experiències per viure i moltes persones per descobrir el que significa formar part del projecte coral.

No puc deixar d'expressar un agraïment profund a totes les juntes gestores que han fet possible que el cor arribe fins ací. La seua dedicació, moltes vegades silenciosa, ha sigut fonamental per a sostenir i fer créixer el projecte al llarg del temps. De manera especial, vull reconéixer el treball de la Junta actual, que formen Ximo Almeida com a tresorer, Conchi Herrero com a secretària i Clara Andrés com a vicepresidenta, i que té un compromís i fa un esforç diari que fan possible que el cor funcione i continue avançant amb fermesa.

De la mateixa manera, és imprescindible reconèixer les persones que van fer possible nàixer el projecte. El cor existeix gràcies a l'obstinació personal del professor Carlos Gracia i del llavors rector Justo Nieto, la iniciativa i el compromís dels quals van establir les bases del que som ara.

Vull també expressar el nostre agraïment a l'actual rector, José Capilla, així com a tots els rectors que, al llarg dels anys han mostrat el suport constant al cor i han contribuït a fer que continue i cresca dins de la universitat.

> Volem continuar sent el lloc on qualsevol persona, independentment de l'edat o la procedència, puga trobar no només un espai per a cantar, sinó també per a créixer, compartir i sentir-se part d'una cosa significativa

 BY-NC-SA

Igualment, és just reconèixer la labor de qui ha estat al capdavant de la direcció musical al llarg del temps. Carlos Gracia López, Cristina Contreras Zamorano i Rafael Sánchez Mombiedro han contribuït de manera decisiva a l'evolució artística del cor. I, de manera molt especial, vull destacar el treball del nostre director ara, José Francisco Sánchez Iborra, la dedicació, sensibilitat musical i compromís del qual són clau en l'etapa actual del cor.

Vull expressar també l'agraïment de tot el cor a qui ha exercit la labor de caps de corda al llarg dels anys. La seua implicació ha sigut fonamental, no només en el treball musical, sinó també com a pont entre la junta directiva i les diferents cordes, facilitant la comunicació i el bon funcionament del grup. De manera molt especial, volem reconèixer la labor dels nostres mestres de corda, Marta Ballestín i Félix Ruiz, qui en els assajos fan un treball excepcional que contribueix de manera decisiva a la qualitat musical del cor i fa possible que cada concert arribe al nivell que ens defineix.

Vull també agrair de cor a tantes persones que, de manera totalment desinteressada, fan faenes que moltes vegades passen desapercebudes, però que són essencials per a la vida del cor. Són gestos silenciosos que rara vegada es veuen des de fora i que, tanmateix, sostenen gran part del que fem. Persones com Luisa Segarra, que amb un carinyo enorme s'encarrega de cosir les beques i els fulards de l'uniforme; Mabel Roselló, una dissenyadora excepcional que crea uns cartells per a donar vida i difusió als nostres concerts; Lourdes Aznar i Carmen Sáez, que tant ens ajuden amb la pronunciació de l'anglès i de l'alemany, o Vicente Miguel i Andrés García, que fan uns midis que faciliten enormement

Vull també agrair de cor a tantes persones que, de manera totalment desinteressada, fan faenes que moltes vegades passen desapercebudes, però que són essencials per a la vida del cor

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

> El Cor UPV té futur perquè té present. Perquè hi continua havent persones disposades a sumar la veu, el temps i l'entusiasme a un projecte comú

l'estudi individual a casa i que ajuden a fer que el treball musical avance molt més ràpidament. I tantes altres persones que, al llarg dels anys, han ajudat i seguiran ajudant al cor sempre que faça falta. Aquesta generositat quotidiana, nascuda simplement del carinyo cap al projecte, és també una part fonamental del que som.

Vull també tenir un record molt especial per a qui ja no està entre nosaltres. Coristes que van formar part de la família del cor i que ens van deixar massa prompte: Carlos Birigay, José Luis Roig, Emilia Onrubia, Marisa Martín, Charo Blasco i Juanma García. Tots segueixen presents en la nostra memòria i en la nostra música. El seu pas pel cor forma part del que som ara, i el seu record ens acompanya en cada assaig i en cada concert.

El Cor UPV té futur perquè té present. Perquè hi continua havent persones disposades a sumar la veu, el temps i l'entusiasme a un projecte comú. I mentre això passe, mentre continuem trobant-nos en la música i en tot el que l'envolta, el cor continuarà sent molt més que un conjunt de veus: serà un espai de vida compartida que es renova constantment sense oblidar d'on ve.

Inma Moreno Valenzuela

PTGAS de la Universitat Politècnica de València

Coralista des de 2001
Presidenta del Cor UPV des del 2025

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de Valè

PRESIDENTS I DIRECTORS DEL COR UPV AL LLARG D'AQUESTS 25 ANYS

PRESIDENTS

- **Carlos Gracia López.** *President de la Junta Constitutiva del Cor UPV en el curs 2001/2002.*
- **Violeta Montoliú Soler.** *Presidenta del Cor UPV en el curs 2002-2003 des d'octubre de 2002.*
- **Javier Rodrigo Ilarri.** *President del Cor UPV del curs 2003-2004 (setembre) i 2004-2005.*
- **Diego Carrión Robles.** *President del Cor UPV d'octubre a desembre de 2005.*
- **Javier Rodrigo Ilarri.** *President del Cor UPV de desembre de 2005 a juny de 2008.*
- **Jaime Gómez Hernández.** *President del Cor UPV de juny de 2008 a octubre de 2012.*
- **Lourdes Aznar Mas.** *Presidenta del Cor UPV des del 4 d'octubre de 2012 fins al 30 de setembre de 2014.*
- **Junta Gestora del Cor** *integrada per Pepa Marín, Rosa Medina, Félix Ruiz i Fernando Carregal des del 30 de setembre de 2014 a juliol de 2018.*
- **Junta Gestora del Cor** *integrada per Pepa Marín, Vicenta Calvo, Félix Ruiz i Fernando Carregal des del curs 2018/2019 a gener de 2025.*
- **Inma Moreno Valenzuela.** *Presidenta del Cor UPV des de gener de 2025 fins a l'actualitat.*

DIRECTORS

- **Carlos Gracia López.** *Director del cor des de la seua fundació en 2001 fins a gener de 2002.*
- **Cristina Contreras Zamorano.** *Directora del cor des de gener de 2002 fins a octubre de 2003.*
- **Rafael Sánchez Mombiedro.** *Director del cor des d'octubre de 2003 fins a setembre de 2008.*
- **José Francisco Sánchez Iborra.** *Director del cor des d'octubre de 2008 fins a l'actualitat.*

BY-NC-SA

CORALISTES QUE HAN FORMAT PART DE LES JUNTES DIRECTIVES AL LLARG D'AQUESTS 25 ANYS

VICEPRESIDENTS, TRESORERS, SECRETARIS I VOCALS

- Ximo Almeida
- Clara Andrés
- Laura Ardila
- Lourdes Aznar
- Arturo Blázquez
- Ruth García
- J.M. Gaspar
- Assumpta Haro
- Conchi Herrero
- Pepa Marín
- Rosa Medina
- Cristina Miquel
- Violeta Montoliu
- Inma Monzó
- José Navarro
- Gloria Palomares
- Salvador Petit
- Ana Rioja
- Miguel Rivillas
- Javier Rodrigo
- Mabel Roselló
- Marina Sender
- María Vicedo
- Joan Vila
- Zhandra Zuleta
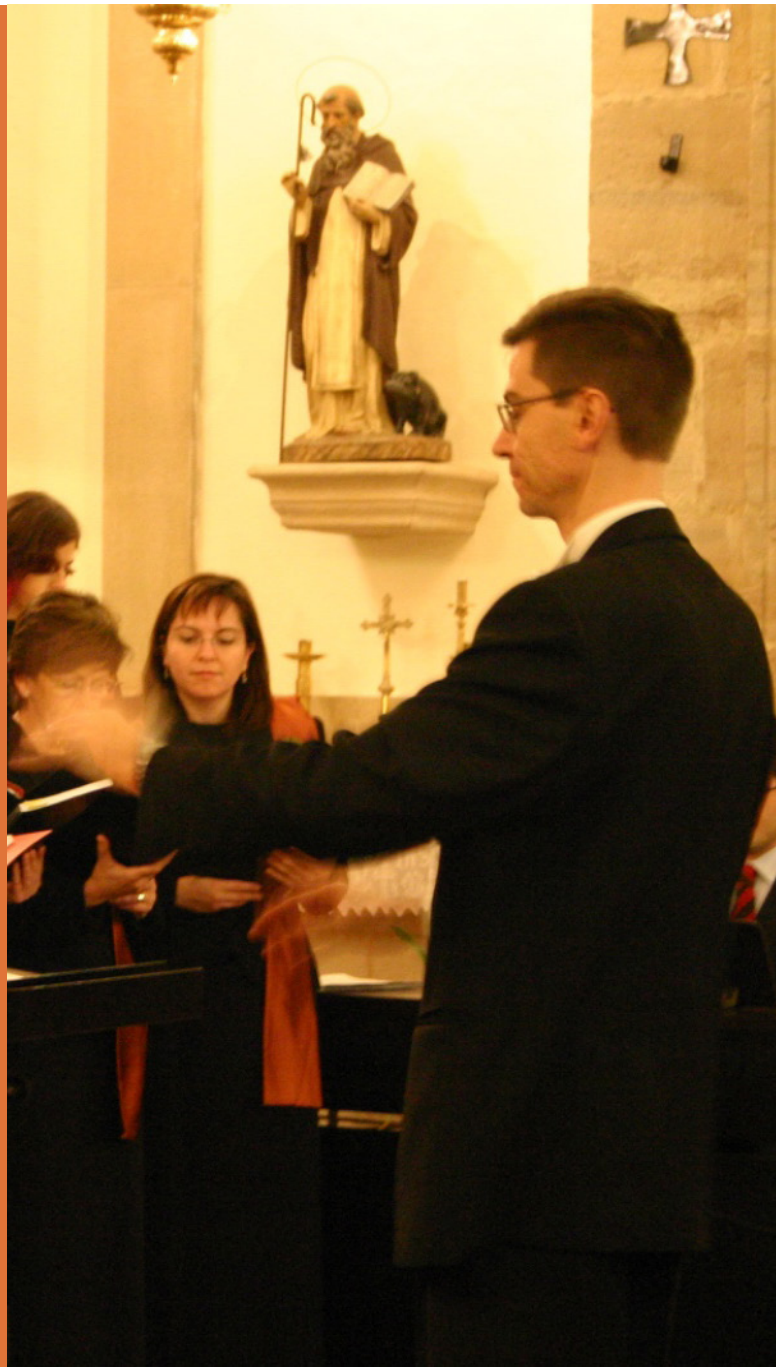
CAPS DE CORDA

- Amparo Aliaga
- Clara Andrés
- Ana Andrés
- Laura Ardila
- María Á. Argomániz
- José F. Bonafont
- Fernando Carregal
- José Luis Carrión
- José Costa
- Pedro Cruz
- Ana Díaz
- Teresa Doménech
- Carlos Gala
- Juanma García
- José Luis. García
- Carolina Giner
- Isabel María Gracián
- Nicolás Lorente
- Lidia Maestre
- Inma Monzó
- José Navarro
- Gloria Palomares
- Joaquín Raimundo
- Pilar Rojo
- Félix Ruiz
- Luisa Segarra
- Carmen Serrano
- Isabel Silvestre
- Carlos Zornoza
- Zhandra Zuleta

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

MESTRES DE CORDA

- Ana Andrés
- Marta Ballestín
- Raquel Ballestín
- Pedro Cruz
- Ruth García
- Lidia Maestre
- Nicolás Mateo Rodríguez
- Ana Rioja
- Javier Rodrigo
- Félix Ruiz
- Marina Sender
- Miguel Ángel Torres
- María Vicedo

 BY-NC-SA

ACTUACIONS DESTACADES

2001

- **Del 7 a l'11 de desembre.** Fòrum Europeu Universitari. *Celebrazione Mariana* amb el Papa a la Piazza di Spagna (Roma).
- **19 de desembre.** Primer concert oficial del Cor de la UPV a l'Església del Temple de València.

2002

- **2 de març.** Trobada de pregària d'universitaris europeus a la Catedral de València, en connexió via satèl·lit amb el papa Joan Pau II i les seus de Moscou, Viena, Budapest, Estrasburg i Atenes.
- **Novembre.** Gravació d'un CD de música nadalenca amb la col·laboració d'Emilia Onrubia, Conchín Darijo, Jacqueline Squarcia, Mícme Doménech, Javier Burguete i Jacobo Ríos.

2003

- **16 d'abril.** Interpretació del *Requiem* de Mozart amb l'Orquestra Simfònica de Castelló al Palau de la Música de València, amb els solistes Jacqueline Squarcia (soprano), Pilar Aznar (mezzosoprano), Tomás Bermudo (tenor) i Augusto Val (barítion), sota la direcció de José Luis del Caño.

2008

- **17 de maig.** Concert commemoratiu del XL aniversari de la fundació de la UPV. Interpretació del *Requiem en do menor* de Luigi Cherubini amb el Cor de la UPV i la Jove Orquestra Simfònica «Ciutat de Requena», al Paranimf de la UPV (València).
- **20 de maig.** Participació en l'acte d'investidura com a doctor *honoris causa* del mestre Zubin Mehta, amb l'assistència de Sa Majestat la Reina Sofia, al Paranimf de la UPV.
- **18 d'octubre.** Interpretació de la cantata *Carmina Burana* al Palau de les Arts, junt amb l'orquestra i els cors del Conservatori Professional de Música de València i membres dels diferents cors

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

universitaris de la ciutat. Organitzat per la Reial Societat Econòmica d'Amics del País de València.

2009

- **19 de setembre.** Interpretació de *Les set trompetes de l'Apocalipsi*, estrena mundial, amb l'Orquestra Filharmònica de Requena sota la direcció de Francisco Melero i amb la presència del compositor alacantí Óscar Navarro i de Federico Mayor Zaragoza.
- **3 de juny.** Concert a l'Església de Santa Maria de la Mar amb el *Requiem en do menor* de Luigi Cherubini, junt amb l'Orquestra de la Universitat Politècnica d'Ulm.

2014

- **26 de maig.** Interpretació del *Requiem* de Bob Chilcott amb motiu del *Memorial Day* a la sala *Alice Tully Hall* del Lincoln Center (Nova York). La invitació oficial a la Universitat es va rebre el 25 d'abril de 2013, després que l'organització escoltara diverses gravacions del Cor interpretant esta obra. La interpretació va estar dirigida pel mateix Bob Chilcott.

2015

- **3 d'abril.** Interpretació de *Carmina Burana* a Requena, amb l'Orquestra de Requena i la Coral del Vinalopó, sota la direcció de Francisco Melero.
- **18 de novembre.** Actuació *La Zarzuela y sus voces*, concert inaugural del 25é aniversari de «Las Artes en Paralelo», al Palau de la Música de València, sota la direcció d'Ángeles López Artiga.
- **25 de novembre.** Participació en *Star Wars en concert* al Palau de la Música de València, sota la direcció d'Óscar Navarro i amb l'Orquestra de la Fundació Excelentia.

2016

- **20 de febrer.** Interpretació de *La Traviata* a Catarroja amb la companyia d'Emilia Onrubia.
- **23 de novembre.** Interpretació de la Novena Simfonia de Beethoven al Palau de la Música de València.

2017

- **3 d'octubre.** Concert *Grans Clàssics del Cinema i Bandes Sonores*, dirigit per Diego García Rodríguez (Fundació Excelentia), al Palau de la Música de València.

BY-NC-SA

- **8 i 9 de desembre.** Interpretació de *Carmina Burana* en col·laboració amb Amores Grup de Percussió, el Cor de Xiquets de l'Albereda i el Conservatori Professional de Música de Torrent, al Teatre Flumen de València.

2018

- **14 d'abril.** Estrena de *L'Últim Sopar*, de Pedro Viso, en col·laboració amb la Banda de la UPV i el Cor d'Alcàsser, al Centre Cultural d'Alcàsser.
- **25 de setembre.** Participació en l'acte d'obertura del curs de les universitats espanyoles celebrat a València, amb l'assistència de Sa Majestat el Rei Felip VI i de l'astronauta Pedro Duque, al Paranimf de la UPV.

2019

- **9 i 10 de maig.** Estrena de *La Mare dels Peixos* al Palau de les Arts, sota la direcció de Jorge Sastre.
- **11 de maig.** Interpretació d'*Afrikanbach*, amb Proletaris del Ritme i l'Aula de Percussió del Conservatori Professional de València, dirigida per J. S. Chapi, al Teatre de la Banda Primitiva de Llíria.

2020

- **Febrer.** Interpretació de *The Queen Symphony*, amb la Banda La Armónica de Bunyol, al Palau de la Música de Bunyol.

2022

- **Març.** Gravació del vídeo de la peça *A Ukrainian Prayer*, de John Rutter.
- Participació, amb la productora LG Artist Management, en una gira per Espanya interpretant les òperes *Aida* (primavera) i *Tosca* (tardor).

2023

- Participació, amb la productora LG Artist Management, en una gira per Espanya interpretant les òperes *El barber de Sevilla* (primavera) i *La Traviata* i *Norma* (tardor).
- **16 de desembre.** *A Light in the Darkness*, concert de música coral contemporània al Centre d'Art «Pintura Mural de Jesús Mateo», antiga església de Sant Joan Baptista, a Alarcón (Conca).

2024

- **1 de juny.** Concert benèfic *Música i cirurgia per a una vida digna*, al Palau de la Música, amb el cantant Francisco.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

- **17 d'agost.** Estrena a Espanya de la Cinquena Simfonia de Johan de Meij, *Return to Middle Earth*, en el concert *Mano a mano* (50é aniversari de les bandes de música de Bunyol), amb la Banda La Armónica de Bunyol i la Coral Polifònica CIM La Armónica, sota la direcció de Saül Gómez i amb la presència del compositor.
- **24 d'agost.** Participació en el festival de música de cinema Sonafilm, a Ondara, en l'homenatge a John Williams.
- **4 de desembre.** Interpretació del *Requiem* de Mozart en benefici de les persones afectades per la DANA, a la Catedral de València, junt amb una orquestra formada per La Hispànica i músics voluntaris de diverses comunitats autònomes, sota la direcció de Vicente Martínez Alpuente. Amb els solistes Emilia Onrubia, Maria Rumyantseva, Mario Corberán i Alfonso Baruque. Concertino: Natalia Borysiuk. Hi participaren també la Coral Catedralícia de València, la Coral Cantollano i cantaires voluntaris de diferents poblacions valencianes.

2025

- **1 de març.** Estrena de la *Cantata Setmana Santa Marinera de València*, de Pedro Viso, sota la seua direcció i amb la Banda Simfònica de l'Ateneu del Port, el Cor del Casino Musical de Godella, el Cor de Cambra de València, Cor OVI i el Cor de Cambra Quadrivium Música Antiga, a la Catedral de València.
- **24 de maig.** Concert amb la Banda Primitiva de Llíria, dirigida per Luis Cobos, al Palau de la Música de València.
- **14 de novembre.** Concert *All Together Now* a benefici de l'ONG Adopta un Major.

2026

- **17 d'abril.** *La Traviata*, òpera inclusiva amb la participació d'Auna Inclusió, sota la direcció musical de José Madrid Giordano i la direcció artística d'Emilia Onrubia, al Teatre Auditori de Dénia.
- **18 de juny.** Concert de final de curs que dona inici als actes programats pel 25 aniversari del Cor UPV. *Pop-Rock Hits*.

BY-NC-SA

VIATGES NACIONALS I INTERNACIONALS DESTACATS

- **2001.** Roma del 7 a l'11 de desembre, Fòrum Europeu Universitari. *Celebrazione mariana* amb el Papa a la Piazza di Spagna (Roma).
- **2002.** Salamanca-Guadarrama-Cercedilla, juliol de 2002.
- **2003.** Rubielos de Mora, juliol de 2003.
- **2004.** Cofrentes, 1 de maig. Perugia, Itàlia, 3-8 de juliol, intercanvi amb el cor de la universitat de Perugia.
- **2005.** Àustria, Intercanvi amb l'Andofer Chore, del 5 al 14 d'agost.
- **2007.** Poznan, Polònia, del 20 al 23 de juny, per a participar en el Festival Internacional de Cors Universitaris *Universitas Cantat*
- **2008.** Enguera, de l'11 al 13 de juliol.
- **2009.** Viatge a Navarra a juliol.
- **2010.** Viatge a Alemanya, intercanvi amb l'Orquestra de la Universitat Politècnica d'Ulm a juliol.
- **2011.** Estiu, A Corunya.
- **2012.** Estiu, Lisboa.
- **2013.** Chulilla, convivència al balneari, del 20 al 21 de juliol.
- **2014.** Nova York, maig, per a interpretar el *Requiem* de Bob Chilcott amb motiu del *Memorial Day* a la sala *Alice Tully Hall* del Lincoln Center.
- **2017.** Granada, maig. Intercanvi amb el cor de la Universitat de Granada.
- **2024.** Bilbao, setembre. Intercanvi amb el cor de la UPV/EHU.

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

 BY-NC-SA

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

VÍDEOS DE CONCERTS

4 de desembre de 2024. *Requiem pels afectats de la Dana*. Catedral de València.

https://www.youtube.com/watch?v=Bc5e-Ll4eK0&list=RDBc5e-Ll4eK0&start_radio=1&t=638s

17 d'agost de 2024. Estrena a Espanya de la *5a simfonia* de Johan de Meij, *Return to middle Earth*, en el concert *Mano a mano* (50 aniversari de les bandes de música de Bunyol) acompanyats de la Banda Armónica de Bunyol i de la Coral Polifònica CIM La Armónica, dirigits per Saúl Gómez, amb la presència del compositor.

https://www.youtube.com/watch?v=Q0K-H5o3t-Q

Estrena de la *Cantata Semana Santa Marinera de Valencia*, de Pedro Viso, sota la seua direcció i amb la Banda Simfònica de l'Ateneu del Port, i amb el Cor del Casino Musical de Godella, Cor de Cambra de València, Cor OVI, Cor de cambra Quadrívium música antiga, en la catedral de València.

https://www.youtube.com/watch?v=C_cwnK_dEIs&list=RDC_cwnK_dEIs&start_radio=1&t=2209s

14 de novembre de 2025. Concert *All together now*.

https://www.youtube.com/watch?v=Drm5Ya9HhYE&list=RDDrm5Ya9HhYE&start_radio=1&t=415s

 BY-NC-SA

16 de desembre. *A light in the darkness*. Concert de música coral contemporània en el Centre d'art "Pintura Mural de Jesús Mateo" Antiga església de San Juan Bautista. Alarcón (Cuenca).

https://www.youtube.com/watch?v=0flPtT7pVsY&list=PLvYPn0t2F9ciIWfBtc2oGnbC2zhOJStQ2

Gravació d'*El ritmo del garaje*, durant la pandèmia.

https://www.youtube.com/watch?v=Bez_hLxSX58&list=PLvYPn0t2F9ciIWfBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=8

Concert d'estiu 2019.

https://www.youtube.com/watch?v=gk_rhnNEhVE&list=PLvYPn0t2F9ciIWfBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=10

Gravació de *Me quedo contigo*.

https://www.youtube.com/watch?v=47RerNWUkuc&list=PLvYPn0t2F9ciIWfBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=7

Concert de Nadal 2019.

https://www.youtube.com/watch?v=rLJYVi-7HU4&list=PLvYPn0t2F9ciIWfBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=9

Concert *Norma* i *La Traviata*, tardor 2024.

https://www.youtube.com/watch?v=AnfmQC5xSSQ&list=PLvYPn0t2F9ciIWfBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=3

BY-NC-SA Inmaculada Moreno Valenzuela (coord.) / Editorial Universitat Politècnica de València

Flashmob a la biblioteca UPV pel dia del llibre 2013.

https://www.youtube.com/watch?v=lS8squNQ6FY

Cançó *Date la vuelta*.

https://www.youtube.com/watch?v=bsjyJIvrOiI&list=RDbsjyJIvrOiI&start_radio=1

29 de juny de 2023. Concert *Sueña*, clàssics de Walt Disney.

https://www.youtube.com/watch?v=biDpikzPavM&list=PLvYPn0t2F9ciIW-fBtc2oGnbC2zhOJStQ2&index=4

Gravació del tema *Alcem*, per a l'equip Horus.

https://music.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_klJibNPJ7_rW33Ig-Qu_WAFIuqDuPbmLYs

Concert de fi de curs 18 de juny de 2026. *Pop-rock Hits*.

https://www.youtube.com/watch?v=gFrLPO4hXn4

 BY-NC-SA